#3/2020

Norsk Sjakkblad

Det ultimate Magnus-intervjuet

Alt i sjakk i 15 år!

Nå i høst er det 15 år siden vi startet Sjakkbutikken.no. Andre kommer og går, mens vi består med tidenes mest komplette norske sjakktilbud.

15% jubileumsrabatt på utvalgte produkter fram til 30. november:

SJAKKSETT KLASSISK STAUNTON MAHOGNY 55 mm felter, med brikkepose
NÅ kr 952,- (normalt kr 1120,-)

SKOLESJAKKSETT SAMMENLEGGBART BRETT 48 mm felter, med brikkepose
NÅ kr 153,- (normalt kr 180,-)

Blant mange nye bøker å anbefale:

MAGNUS WINS WITH WHITE kr 220,-
MAGNUS WINS WITH BLACK kr 220,-
Ekstra gode kommentarer og forklaringer!

NYTT: SJAKKTORGET.NO

En annen viktig nyhet i høst er Sjakktorget.no – avdelingen vår for brukte bøker, tidsskrifter, bulletiner m.m. Gå inn på siden, og gjør kanskje et kupp blant over 600 produkter. For eksempel gode gamle årganger av Norsk Sjakkblad?

Husk: Klubber i NSF og USF har alltid 10% rabatt på sjakkmateriell ved samlede kjøp fra kr 2000 og høyere rabatt på større kjøp. Og gunstige bokpremiepakker!

Sjakkbutikken.no

Butikk: Hauges gate 84A, 3019 Drammen. Tlf. 32 82 10 64.
Mandag – fredag kl 10 – 1630, torsdag til kl 1830. Epost: post@sjakkbutikken.no

Nr. 3/2020 86. årgang

Innhold

5 NSF-nytt

6 Flere mot SjakkToppen

8 Ny generalsekretær!
Møt Eirik Natlandsmyr

10 Bjørn-Kristian Bjørnsen
Mannen bak testamentet

13 Oppgaver og studier

14 Superveteran Hansen

16 Aldri for sent
Sjakk og samfunn

18 Geir Nesheim takker av
Intervju med avtroppende

21 Remistanker...

24 Ildsjelene! Nordstrand SK

28 Ildsjelene! Vålerenga SK

33 Jubileumsbøker

36 Det Ultimate Magnus-intervjuet

50 Tilbake på brettet
Altibox Norway Chess i partier og bilder

60 Litt av en innsats!
Frode Urkedal om Fagernes International

68 Menneskelig lærdom
Geir Sune dykker dypt

74 Jubilanter!

75 Sjakksjekk

Turneringskalender:
http://www.sjakk.no/nsf/terminliste/

Norsk Sjakkblad

et medlemsblad for Norges Sjakkforbund

www.sjakk.no

Redaksjon
Arne Danielsen &
Jonathan Tisdall

Kontakt (redaksjonen)
norsksjakkblad@gmail.com

Tekst og bilder av redaksjonen der ikke annet er oppgitt.

Bidragsytere

Geir Nesheim, Øystein Brekke, Jussi Dyrnes, Geir Sune Tallaksen Østmoe, Frode Urkedal, Aryan Tari, Morten Lilleøren, Harald Sagevik, Anniken Vestby, Lennart Ootes/Altibox Norway Chess, Jack Nilsen, Grafikk: www.freepik.com, designed by macrovector / Freepik

Forsidebilde
Lennart Ootes/Altibox Norway Chess

Synspunkter som fremføres i bladet, er ikke nødvendigvis i samsvar med NSFs offisielle mening.

Abonnement
Årsabonnement for ikke-medlemmer koster kr 200. Ved abonnementsbestillinger, adresseendringer mv., kontakt NSF.

Norges Sjakkforbund
Bentsebrugata 20, 0476 Oslo
tlf. 22 15 12 41 * *nsf@sjakk.no*

Generalsekretær
Geir Nesheim * tlf. 482 22 572
geir@sjakk.no

President
Morten L. Madsen * tlf. 930 27 629
mlm@sos-barnebyer.no

Annonser
Alminnelige sider: helside fra kr 3.000, halvside fra kr 1.750, kvartside fra kr 1.100. Turneringsannonser 50 % rabatt.

Ta kontakt med Sjakkontoret *(nsf@sjakk.no)* for flere priser.

Trykk: Gunnarshaug AS

Redaksjonen legges om

Styrene i NSF og USF har besluttet at redaksjonen av Norsk Sjakkblad og Førsteraden nå ikke lenger skal utlyses på åremål, men heretter skal håndteres – sannsynligvis - av en nyansatt i deltidsstilling på sjakkontoret.

«Såfremt partene ønsker å videreføre avtalen skal den reforhandles senest 1. september 2020, med virkekraft fra 1. januar 2021. Om det ikke gjennomføres slike reforhandlinger opphører avtalen automatisk etter nr. 3/2020.»

Slik står det formulert i avtalen mellom Norges Sjakkforbund og redaktørene. Vi har ikke hørt en lyd om reforhandling fra forbundet, og har heller ikke sett noen grunn til å ta kontakt. Dermed er tiden kommet til å si takk for oss etter to år og seks utgaver.

«Profilering og merkevarebygging»

Sjakkpresident Morten L. Madsen forklarer at den varslede omorganiseringen i korte trekk handler om «at vi ønsker mer profilering og merkevarebygging i våre publikasjoner samt at vi skal tenke helhetlig i all kommunikasjon vi gjør. Et viktig grep vil være å styrke fokuset og sammenhengen mellom det digitale og bladene. Med «det digitale» menes her nettsidene våre, inklusiv sjakk.no, men ikke minst Facebook, Twitter, Instagram og andre SoMe-kanaler. Vi ønsker å løse det slik de fleste forbund og organisasjoner gjør dette nå, og se på papirbladet og digitale publiseringer i sammenheng.»

Fagpressen advarer

Madsen har rett i at enkelte organisasjoner har valgt en slik modell. Samtidig er det viktig å ha med seg at Fagpressen advarer klart mot en organisering der en redaksjon på en slik måte underlegges en administrasjon eller generalsekretær.

Blader som legges inn under informasjonsavdelingene vil de facto ikke ha noen reell redaksjonell frihet, og vil kun måtte betraktes som en ren informasjonsblekke. Slike blekker nektes kategorisk medlemskap hos Fagpressen.

Demokratisk lyttepost

Toårsperioden som vi akkurat har tilbakelagt er den heftigste i norsk sjakks historie, og i all beskjedenhet mener vi at vår uavhengige redaktørgjerning har vært gunstig for forbundet. Både sjakklig og journalistisk profesjonalitet har vært nødvendig for å manøvrere i et farvann med usedvanlig mange skjær i sjøen.

Vi håper at sjakkbladet også i fortsettelsen vil sørge for at mest mulig relevant informasjon og ulike meninger og synspunkter presenteres for leserne som en nødvendig demokratisk lyttepost, få utgivelser til tross. Vi ønsker vår etterfølger lykke til, hvem det enn måtte bli.

Feil sjakkmorderbilde

Det oppsto en liten feil i siste utgave: Vi fikk tilsendt feil bilde av tegneren (sammen med forfatteren) til tegneserien «Sjakkmorderen», og feilen ble dessverre ikke oppdaget før etter at bladet var gått i trykken.

Vi forsøkte etter beste evne å rette opp feilen i den digitale pdf-utgaven av bladet ved rett og slett bytte bilde og forklare forvekslingen i bildeteksten. Her kommer det riktige bildet også på trykk – rett skal være rett.

Tegner John S. Jamtli (t.v.) og forfatter Aleksander Kirkwood Brown. Foto: Cappelen Damm

Jonathan & Arne

av Geir Nesheim
generalsekretær NSF

Veien videre

Fremfor å kikke tilbake og reflektere over interessante hendelser i 2014-2020 ønsker jeg i denne siste side 5-spalten min heller å rette blikket fremover – gjerne inn i de syv kommende år.

Som mange har fått med seg går det mot slutten av min periode som generalsekretær. Syv begivenhetsrike år har det blitt, og sjakkens posisjon i Norge slik den jevne nordmann opplever det har kanskje aldri vært sterkere. Vi har i hele perioden hatt verdensmesteren, og den drahjelp dette innebærer for sjakken generelt her hjemme kan ikke overvurderes. Og så har det blitt utført veldig mye bra arbeid fra mange personer.

Hvor ønsker vi så at Norsk sjakk skal befinne seg mot slutten av 2027? Det finnes tre åpenbare men sterkt ulike scenarier, og de veivalg vi tar nå vil bestemme hvor vi befinner oss om syv år:

Scenario 1 – stabilisering på 2020-nivå

Norsk sjakk kan velge å glede seg over den posisjon vi nå prinsipielt befinner oss i, uten å ta inn alt Covid19 medfører av ulemper. NSF og USF har sterke tilbud til kjernemedlemmene, der faste mesterskap og turnerings-serier dominerer, og der aktivitetene i klubber og lokallag utgjør hjørnestenene.

Riktignok minner pandemien oss på at vi aldri kan ta noe for gitt, men i et langsiktig perspektiv er det lov å håpe på at vi kommer gjennom uten for store skader og kan fortsette der vi er. Nå har også Flere mot SjakkToppen kommet i gang. Unge spillere med ambisjoner har fått et nytt og spennende tilbud. USF har USF-akademiet, der stadig nye kull med fremtidige tillitsvalgte skoleres, uteksamineres og kommer i arbeid innad i sjakken.

I skolen har SkoleSjakken og Sjakk5ern/Sjakk9ern oppnådd sterk og populær tilstedeværelse. Sjakk & Samfunn har allerede tatt sjakken inn på områder som bibliotek, fengsel og eldresentre, og etter nyttår kommer sektoren for mental helse med. Flere samfunnsområder følger i halvårene som kommer.

Med i bildet hører de mange gode aktiviteter selvstendige sjakk-aktører bedriver (butikker, skoledrift, internasjonale turneringer, utvikling og drift av programvare, treningstilbud og nyhetsformidling for å nevne noe).

Summen av alt dette vil kanskje mange være fornøyd med – sjakken må kunne sies å ha kommet flere skritt videre siden for eksempel 2012 – det siste året før Magnus Carlsen ble verdensmester.

Scenario 2 – tilbake til 2012

Scenario 2 er neppe særlig ønskelig, men dessverre ikke helt urealistisk. Dersom de mange nye initiativene ikke får kontinuerlig oppfølging og videreutvikling kan fort situasjonen fra 2012 gjenoppstå, med lite aktivitet utover kjernevirksomheten. Kanskje noen synes det er greit. Men jeg er i alle fall uenig.

Scenario 3 – fortsatt vekst

Så har vi det spennende alternativet scenario 3, der veksten fortsetter. Hvordan da, spør du kanskje – har vi ikke gjort alt nå? Svaret er nei.

Skoen trykker særlig hardt på noen områder, og først og fremst når det gjelder medlemsvekst. Nær en halv million mennesker i Norge spiller nettsjakk – cirka 100 ganger så mange som NSFs medlemstall. Og antall kvinnelige medlemmer i sjakken er fortsatt altfor lavt. Her er det bare å legge skulderen til.

Et annet viktig område er norsk sjakks evne til å ta imot nye sjakkinteresserte. Vi roser ildsjelene og beundrer dem for deres innsats, gjerne over år. Men for å håndtere en stor medlemsøkning må norsk sjakk bygge en helt annen kapasitet på trener- og ledersiden. Stikkordet er de unge. Mange er fra tidlig på videregående og fram gjennom studietiden er interessert i sjakk, og lar seg mobilisere til å ta tak for å trene unge likesinnede. Her må

det etableres prosesser.

Et tredje område er turnerings- og arrangementsformatene. Det er spennende å følge Dansk Skoleskaks suksess. De fokuserer nå på sjakk-events fremfor tradisjonelle turneringsformat. Biler kjøpes inn og sendes ut til arrangementer der skole-elever og andre befinner seg. Det tilbys ad-hoc sjakk-aktivitet, og med bred oppslutning! Spennende og nyskapende og med mulighet for videreutvikling. Og så må norsk sjakks nye spillplattform Spill-Sjakk settes i arbeid – nettsjakken gir store nye muligheter, bare kreativiteten setter begrensninger.

Hvilken vei velger vi?

Så hvor er norsk sjakk om 7 år? Ikke så vanskelig å skissere: Dersom vi ikke passer på kommer scenario 2 – tilbake til 2012 – ganske av seg selv. Og dersom vi er fornøyde med ting som de er ved slutten av 2020 og tror at det er den enkle og selvsagte løsningen, skal det jobbes svært hardt bare for å opprettholde det som nå er etablert.

Dersom vil skal utnyttes sjakkens fulle potensiale her i landet, skal vi velge scenario 3. Her kommer Norges Sjakkforbunds lovers § 1, oss til hjelp. I formålsparagrafen heter det at forbundet skal «øke interessen for og fremme sjakkspillet». Mon tro om ikke scenario 3 best etterlever dette?!

Takk for meg!

Nå begynner det å svinge!

Flere Mot SjakkToppen er i gang, og den første fysiske samlingen ble arrangert i Stavanger under avslutningshelgen av Norway Chess, med Frode Urkedal og Sheila Barth Stanford som ansvarlige trenere. Samlingen fikk toppkarakter av deltakerne.

Tekst: Geir Nesheim

De 57 unge spillerne på de tre lagene Utviklingslandslaget (22 spillere), Team Norway (10 spillere) og Team Norway Challenge (25 spillere) får ukentlig tening av sterke navn som Arthur Jusupov, Nils Grandelius, Jacob Aagaard, Aryan Tari, Frode Urkedal med flere. Utviklingen kan følges på www.fleremotsjakktoppen.no.

I november får kadettene på Team Norway og Team Norway Challenge brynt seg mot Sverige, Island og ett land til (Danmark fikk kollisjon med sitt ungdoms-DM; Finland er invitert og tenker fortsatt) med 12 på hvert lag (4 jentebord og 8 i åpen) på Spillsjakk-plattformen. Mye skjer, og det ser bra ut. Et eget arbeid pågår med langsiktig finansering av FMST – det må også lykkes.

Tilbud til USF-kretsene

Men Flere mot SjakkToppen har ett viktig ben til å stå på. I mai ble kretsstyrene i USF invitert på videomøte med blant andre prosjektleder FMST IM Jesper Hall.

Temaet var at FMST også ønsket ytterligere en satsning – vis a vis de unge spillerne lokalt som ønsket å kjempe seg inn på Team Norway og Team Norway Challenge.

FLERE MOT SJAKKTOPPEN

Tilbudet til USF-kretsene var enkelt:

- Lever en administrativt ansvarlig, en sportslig ansvarlig, etabler en gruppe spillere på

en egnet størrelse, lag et bra program, for eksempel i form av samlinger, og kjør på!

Motytelse:

- Tilgang til Jesper Hall som mentor for den lokale satsningen, invitasjon til en lag-serie for regionslag (se under), tilgang til opptak av treningssamlinger for de andre lagene, og 20.000 -25.000 kr i året i økonomisk støtte, avhengig av størrelsen på regionen.
- En spesiell oppfordring: Dann gjerne regioner bestående av flere USF-kretser, eller del opp slik det er egnet.

10 regioner klare

Ting skjer ikke alltid over natten, men nå er fasiten der: følgende 10 Regioner mer med i Flere mot SjakkToppen:

Det er gledelig at alle er med, og samtidig viser nok lagsammensetningen at norsk sjakk har et sterkt behov for å utvikle flere gode krefter som kan avlaste de fantastiske ildsjelene vi er så avhengige av. Initiativ kommer!

Det ser ut som spillergruppene i regionene vi variere rundt 20 (Innland) til 50 (Oslo).

Region	Kretser som inngår	Sportslig ansvarlig	Adm-ansvarlig
Oslo	Oslo	Arne-Birger Lund, OSU	Arne-Birger Lund, OSU
Akershus	Akershus og sannsynligvis Østfold	Torbjørn Brenden	Torbjørn Brenden
Innland	Innlandet	Øyvind Henriksen, Kongsvinger SKU	Sivert Ørsleie, Hamar SKU
Buskerud	Buskerud	Øystein Brekke	Nåkkve Kierulf
Vestfold og Telemark	Vestfold og Telemark	Truls Jørgensen	Truls Jørgensen
Rogaland og Agder	Rogaland og Agder	Ivbjørn Nimki	Ivbjørn Nimki
Vestland	Vestland	Ole Valaker	Ole Valaker
Møre & Romsdal	Møre & Romsdal	Håkon Bentsen	Tor Wetle Wetlesen
Trøndelag og Salten/Helgeland	Trøndelag og Salten/Helgeland	Torbjørn Dahl	Torbjørn Dahl
Troms, Finnmark og Nordre Nordland	Troms, Finnmark og Nordre Nordland	Utpekes senere	Anniken Vestby

Regionlagsserie

Om kort tid går det ut invitasjon til et oppsett for en regionslagserie over 5 runder i perioden januar – mars. 6 spillere på hvert lag: 4 i åpen klasse og dessuten to i jenter. Spillplattform: Spillsjakk. Divisjonsinndeling, der de 6 sterkeste påmeldte regionslagene etter rating spiller enkel serie i en gruppe A. Vinner er regionseriemester 2021. Ett lag rykker ned. Lag nr. 5 spiller kvalik om å bli i gruppen.

I gruppe B, også med 6 lag, spiller de 4 øvrige regionenes lag, samt de to sterkeste andrelagene til de 6 regionene i gruppe A. Vinner gruppe B rykker opp. Nr. 2 gruppe B spiller kvalik mot nr. 5 gruppe A. Dog kan ikke 2. lagene i gruppe B rykke opp. Ingen region kan altså ha mer enn ett lag i gruppe A.

I en egen gruppe C spiller så alle andre 2. lag og ytterligere lag regionene melder på. Ikke opp/nedrykk mellom gruppe B og C. Andrelagene i gruppe B neste sesong tas ut i forhold til ratingstyrken til påmeldte lag.

Dette ble litt teknisk, men det er moro og lovende at norsk sjakk nå kommer i gang med nasjonalt lagseriespill også for disse gruppene.

Vi oppfordrer alle regioner til å spille treningskamper på Spillsjakk i resten av 2020. Det er god trening både for lagene og for Spillsjakk! Kontakt Torbjørn Dahl (t76dahl@gmail.com).

Sjakkens nye generalsekretær!

"Jeg ser fram til å komme i gang. Med tanke på det oppsvinget vi har vært vitne til de siste årene, har sjakken potensial til å nå ut mye bredere enn i dag. Det er mye vi kan få til," sier sjakkforbundenes nye generalsekretær Eirik Natlandsmyr, som tiltrer 1. februar.

Tekst: Arne Danielsen Foto: Anna Ekre

Fredag 30. november kunngjorde Norges Sjakkforbund og Ungdommens Sjakkforbund at de hadde valgt Eirik Natlandsmyr som ny generalsekretær blant 20 søkere, derav 12 menn og 8 kvinner i ulik alder. Valget var enstemmig i begge forbundsstyrene.

Akselerere utviklingen

- Vi er veldig fornøyde med å få Eirik på laget. Han har gjort et bunnsolid inntrykk i våre samtaler og fikk sjeldent gode referanser.

Eirik vil kunne videreføre det gode arbeidet som er gjort og samtidig sette søkelys mot videreutvikling av viktige områder som kommunikasjon, organisasjonsutvikling, marked, medlemsvekst og nettsjakk. Dette gleder vi oss til, sier president i Morten L. Madsen i NSF i en kommentar.

- Begge forbundene er svært godt fornøyd med denne ansettelsen, og Eirik er en spennende leder som vil hjelpe norsk sjakk med å akselerere den fine utviklingen vi har hatt de siste årene med fokus både på bredde og topp, barn og voksne, supplerer Styreleder Eyvind A. Larre i USF.

Nye tanker

28-årige Eirik Natlandsmyr kommer fra en stilling som rådgiver politikk og kommunikasjon i Care Norge og har tidligere vært generalsekretær i Unge Venstre. Han har ikke tidligere vært organisert sjakkspiller, men forteller at han da tiden som generalsekretær i Unge Venstre var over, ble takket av med et sjakkbrett som avslutningsgave.

- Det hadde lite å gjøre med ferdighetene, men var mer et tegn på min iver etter mer sjakk på partikontoret, forteller han.

Bergenseren ble foretrukket framfor flere sterke interne kandidater, deriblant tidligere NSF-visepresident Vibeke Ekeland Grønn. Selv opplever han det ikke som noen ulempe at han kommer utenfra.

- Jeg håper å kunne bidra med nye tanker og ideer. En fordel er det kanskje også at jeg stiller med blanke ark og ikke har vært deltaker i de harde diskusjonene som har pågått i sjakkforbundet.

Så må jeg selvsagt sette meg inn i hvordan sjakk-Norge fungerer, med klubber og turneringer, men det tror jeg nok jeg skal klare. Har tenkt å bruke tiden godt fram til jeg tiltrer som generalsekretær, bedyrer Natlandsmyr.

Lettere å delta

- Jeg tar på meg oppgaven i Norges Sjakkforbund og Ungdommens Sjakkforbund med stor ydmykhet.

Sjakkforbundet skal gjøre det mulig å satse på toppnivå, sikre gode rammer for breddeklubber, og samtidig introdusere sjakk for nye grupper.

Da er det avgjørende at vi klarer å øke finansieringen til forbundet, både gjennom flere medlemmer, støtteordninger og private sponsorer.

Sjakk er unikt på den måten at det engasjerer like godt på barneskoler og aldershjem, i parker og i TV-studio, som aktivitet i fengsel eller lunsjunderholdning på advokatkontor. Det er få andre som kan vise til lignende bredde.

Bred erfaring

Jeg ser frem til å lære mer om det gode arbeidet som allerede gjøres, og samtidig være med å gjøre det enda lettere å delta i den organiserte sjakken både som spiller og frivillig, understreker han.

Påtroppende generalskretær Eirik Natlandsmyr er ivrig etter å komme i gang.

Vår nye generalsekretær har en bachelorgrad i sammenliknende politikk. Han har vært landstillitsvalgt i vernepliktsrådet før han fra 2016-18 var generalsekretær i Unge Venstre og siden to år i CARE Norge.

- I dag jobber jeg med politikk og kommunikasjon i bistandsorganisasjonen CARE. Her har jeg ansvar for politisk påvirkningsarbeid.

Det innebærer å skrive og fremme innspill til statsbudsjett og høringer på Stortinget, departementet og i andre utvalg.

Som del av kommunikasjonsavdelingen bidrar jeg med mediehåndtering, kronikker, nettsaker og sosialemedier, og følger opp arrangementer og kampanjer. Det siste halvåret har jeg også hatt ansvar for strategiarbeidet i organisasjonen.

I en organisasjon som Sjakkforbundet med en liten administrasjon er det viktig å være allsidig. Min brede erfaring med kommunikasjonsarbeid vil derfor komme til stor nytte, presiserte Natlandsmyr i søknaden til generalsekretærstillingen.

Han legger til at han arbeidet med likestilling i CARE, og er innstilt på å bruke erfaringene herfra til å bidra til forbedret kjønnsbalanse innen sjakkfamilien.

Politisk forståelse

I Unge Venstre hadde han ansvar for organisasjonens økonomi og administrasjon og arbeidet med å sikre finansiering og godt samarbeid med lokallag for å sikre aktivitet over hele landet.

- Som generalsekretær fikk jeg knyttet nettverk på tvers av partigrensene, og har gjennom det fått bred politisk forståelse. Dette vil komme godt med en jobb i Sjakkforbundet der arbeid med politisk kontakt og rammevilkår vil stå sentralt i årene som kommer.

Norsk Sjakkblad ønsker Eirik velkommen til sjakkfamilien.

Bjørn-Kristian Bjørnsen møter André Bjerke

Hvem var Bjørn-Kristian Bjørnsen, mannen som døde 8. mai i år og testamenterte åtte millioner kroner til Norges Sjakkforbund, nærmere bestemt til høyere premier i eliteklassen i kommende Landsturneringer?

Tekst: Øystein Brekke Foto: Privat

Bjørn-Kristian Bjørnsen var født 20. mai 1927 og ble altså nær 93 år gammel. Han levde så langt vi vet hele livet i barndomshjemmet i Sannergaten 38 i Oslo og ble også et trofast medlem i Sjakklubben Stjernen som han kom til i årene etter krigen.

I klubbavisen «Stjerneverdenen» ser vi at Bjørnsen vant gruppen sin i C-klassen i klubbmesterskapet 1951 etter stikkamp mot Bjørn Øverland, en annen sentral skikkelse i Stjernen i et halvt hundreår framover. I samme år opplyses det at Bjørnsen vant en privat match i klubben mot Erling Toverud og Fred Hansen, og på årsmøtet ble han valgt til vararevisor.

Formelt og daglig fornavn

Før vi går videre, konstaterer vi at han i sjakksammenheng normalt brukte og het bare Bjørn Bjørnsen, som det også framgår da han skrev navn på sine egne noteringsskjemaer på 50-tallet, bare ett sted Bjørn Kristian Bjørnsen, uten bindestrek. Bjørn-Kristian var sikkert formelt riktig etter fødsels- og dåpsattest, men i sjakksammenheng bruker jeg i fortsettelsen mest Bjørn Bjørnsen som han også het i Norges Sjakkforbunds medlemsarkiv.

Bjerkes store turnering

Leserne av André Bjerkes uforlignelige bok «Spillet i mitt liv» husker kanskje at vår sjakkspillende forfatter gikk til topps i 1. klasse i Landsturneringen i Fredrikstad bibliotek i juli 1953 og i første runde vant ganske effektivt mot Bjørn Bjørnsen. Partiet er lesverdig kommentert fra side 59 til 62 i Bjerkes bok. Her gjengir vi bare trekkene, og innledningskommentaren:

«Min første motstander var en av mine klubbkamerater, Bjørn Bjørnsen. En god og sikker spiller, kjent for sin omfattende innsikt i åpningsteorien. Nå så han kampberedt og sterk ut; han hadde ikke tatt del i nattens mørke gleder. Vi tok plass og håndhilste. Jeg hadde hvit og satte sjakkuret i gang.»

○ **Andre Bjerke**
● **Bjørn Bjørnsen**
NM kl. 1, 1953

1.e4 e6 2.d4 d5 3.♘d2 ♘c6 4.c3 dxe4 5.♘xe4 ♘f6 6.♗d3 ♗e7 7.♘f3 ♘xe4 8.♗xe4 ♗d7 9.0–0 0–0 10.♕c2 f5 11.♗d3 ♕e8 12.♖e1 ♕g6 13.♗d2 ♖ae8 14.♖e2 ♗f6 15.♖ae1 ♘d8 16.♘e5 ♗xe5 17.♖xe5 ♗c6 18.♗f1 ♗e4 19.♖5xe4 fxe4 20.♖xe4 ♕f5 21.♗c1 ♖f7 22.♗d3 g6 23.♖h4 ♕f6 24.♖g4 ♕e7 25.♗h6 ♔h8 26.♗g5 ♕d7

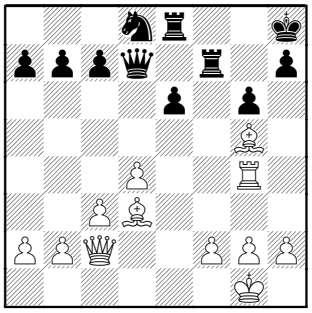

27.♗xg6! hxg6 28.♕xg6 ♖ef8 29.♗f6+ 1–0

Bjørn Bjørnsen opplevde framgang i et stort og pulserende sjakkmiljø i Stjernen i disse årene. I 1952 fortelles det at klubbturneringen satte ny rekord med 70 deltagere. På høsten 1953 vant Bjørnsen A-klassen, den nest høyeste, i høstturneringen, og rykket opp i mesterklassen.

Bjørnsens revansje

I Stjernens høstturnering 1954 møttes Bjørnsen og Bjerke igjen, nå i mesterklassen og med Bjørnsen som hvit. Partiet endte relativt solid med remis etter 40 trekk.

Det antagelig tredje turneringspartiet deres kom i høstturneringen 1955, og nå fikk Bjørn Bjørnsen sin revansje da André Bjerke ble for uforsiktig i tidsnøden i et nytt jevnt parti. Vi kan vise partiet her fordi jeg ved et hell fikk reddet samlingen av alle André Bjerke sine noteringsskjemaer av egne partier:

Bjørn Bjørnsen
André Bjerke
Stjernens høstturnering, 1955

1.d4 d5 2.c4 e6 3.♘c3 ♘f6 4.♗g5 ♘bd7

Selv romantikeren Andre Bjerke valgte, og behersket, den gang en ortodoks dronninggambit som svart mot 1.d4. Og solide Bjørnsen velger den sikre og strategiske avbyttevarianten:

5.cxd5 exd5

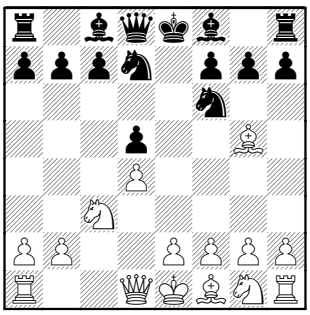

6.e3

Begge hadde selvfølgelig kontroll på den banale fellen 6.♘xd5?? ♘xd5 7.♗xd8 ♗b4+ og svart vinner offiser. Partiet fortsetter lenge med noe såpass sjeldent som gjensidig god kontroll og uten de store begivenhetene, der angrepsspiller Bjerke rykker fram på kongefløyen og kan håpe på et gjennombrudd hvis motstanderen ikke er på høyden. Men det er Bjørnsen.

6...c6 7.♗d3 ♗e7 8.♕c2 h6 9.♗h4 0–0 10.♘f3 ♖e8 11.0–0 ♘e4 12.♗xe7 ♕xe7 13.♗xe4 dxe4 14.♘d2 ♘f6 15.♖ac1 g6 16.♘e2 ♘d5 17.a3 f5 18.♖fe1 ♗e6 19.♕c5 ♕g5 20.♘f1 h5 21.♘c3 h4 22.h3 a6 23.♘d2 ♕e7 24.♕xe7 ♖xe7 25.♘e2 g5 26.♖c5 ♘f6 27.♖ec1 ♘d7 28.♖5c2 ♗d5 29.b4 ♔f7 30.♘c3 ♘f6 31.♘xd5 ♘xd5 32.♖c5 ♔e6 33.♔f1 ♖c8 34.♔e2 ♖ec7 35.f3

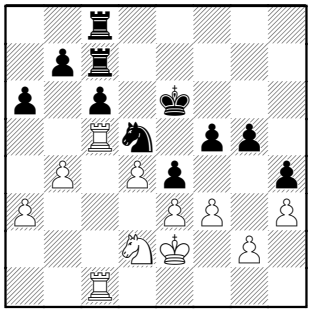

Hit nesten perfekt spilt av både hvit og svart. Analysemotoren Komodo 12 sier at stillingen har vært og fortsatt er temmelig i balanse, og svart kan enkelt slå på f3. Etter 35...exf3+ 36.♘xf3 ♖g8 har svart ingen problemer. I de siste trekkene før tidskontrollen (trekk 40) forsøker Bjerke i stedet litt risikabelt å skjerpe spillet.

35...b6!? 36.♖5c2 exf3+ 37.gxf3 ♘f6?! 38.♘c4

Både her og i neste trekk kunne nå hvit fått et ubehagelig overtak med bondeframstøtet e4!

38…♘d7 39.♔d3

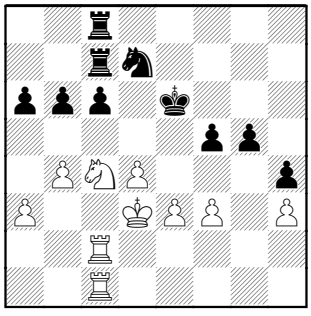

I nest siste trekk før tidskontrollen kunne svart her løst problemene sine med den logiske oppfølgingen 39…c5! og en ganske sannsynlig remis. Hvit kunne da ikke gått etter g-bonden med 40.♖g2? (eller ♖g1?) på grunn av ...cxb4! fulgt av ...b5. Men etter i stedet:

39...♔d5 40.♖g1 ♖g8 41.♖cg2

var plutselig g-bonden fortapt, og svarts stilling faller fra hverandre. Av Andre Bjerkes partiskjema framgår det at 41.♖cg2 var hemmelig trekk, men temmelig opplagt. Bjørnsen gjennomfører dette uten pardon.

41...c5 42.bxc5 bxc5 43.e4+ ♔e6 44.♖xg5 fxe4+ 45.fxe4 ♖xg5 46.♖xg5 cxd4 47.♔xd4 ♘f6 48.♖e5+ ♔f7 49.♘d6+ ♔g6 50.♖a5 ♖c6 51.♘f5 ♔f7 52.e5 ♘d7 53.♘xh4 ♘b6 54.♘f5 ♘c4 55.♖a4 ♘d2 56.♔d5 ♖b6 57.♘d6+ ♔g7 58.e6 1–0

Triumf i Landsturneringen

Bjørn Bjørnsen deltok i tolv landsturneringer fra Stavanger i 1951 til Oslo i 1980. Høydepunktet ble i Sandefjord i 1961 da han gikk helt til topps i klasse 1, som alltid samler flere gode navn og spillere.

NM 1961: Klasse 1		
1	Bjørn Kr. Bjørnsen, Stjernen	6½
2	Roger Hansen, Fredrikstad	6½
3	Hans Chr. Fotland, OSS	6
4	Kjell Juul, Sjakkameratene	6
5	Bernt Nordby, Fredrikstad	6
6	Svein Tore Fesche, Stabekk	5½

Jeg ringer til Bernt Nordby i Fredrikstad, som 18 år gammel var en av Bjørnsens konkurrenter og motspillere i turneringen. Han hadde da vært nummer 4 og 3 i junior-NM i de to foregående årene og ville heller prøve seg i en voksenklasse.

Bernt Nordby forteller at han godt husker partiet mot Bjørnsen.

– Han gruset meg såpass i det partiet at jeg faktisk husker mye av det. Jeg spilte kongeindisk, og han spilte systemet med tidlig Sge2 og Sg3. Jeg svarte med f5 på gærent tidspunkt og tapte etter omtrent 20 trekk. Jeg husker også at han var hyggelig og slett ikke hoverende etterpå, slik som noen er.

Bernt Nordby har tatt vare på de fleste partiene sine, men finner ikke dette med det samme, og gjetter at det dessverre kan ha gått tapt.

Bjørn Bjørnsen deltok i mesterklassen i et par av de kommende landsturneringene, men fikk deretter en noe mindre aktiv periode. På 70-tallet var han rimelig aktivt med i Sjakklubben Stjernen, og hadde i flere år et ganske stabilt ratingtall mellom 1750 og 1800, for eksempel 1786 i 1975.

Økonomijobb og aksjekjøp

Norges Sjakkforbund har hatt flere samtaler med Bjørnsens nærmeste, ved testamentfullbyrder Kari

Ausen og Grete Folkeson, hans gode hjelper gjennom en årrekke. Begge har fortalt om Bjørnsens liv og tilværelse som en ekte Oslo-gutt, med arbeidsliv i forlaget Ernst G. Mortensens økonomiavdeling, og med bijobb og sosialt miljø på Bjerke Travbane. Han var også interessert i aksjemarkedet, og bygget nok opp formuen sin gjennom vellykkede plasseringer over mange år. Begge forteller at Bjørnsen helt til det siste fulgte nøye med når NRK sendte VM-sjakk med Magnus Carlsen på TV.

Bjørn-Kristian Bjørnsen var en solid og litt forsiktig mann både på og utenfor sjakkbrettet gjennom et langt liv, som han kronet med en enestående gave til norsk sjakk.

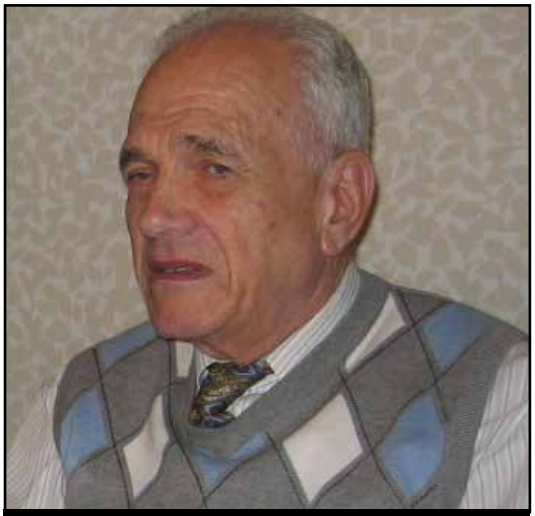

Bjørn-Kristian Bjørnsen testamenterte 8 millioner kroner til elitesjakken.

Oppgaver og studier!

En samling kritiske stillinger og sluttspillstudier til å løse. Hints finner du på toppen av side 66, men kikk forsiktig, fordi løsninger fortsetter derunder! – JT

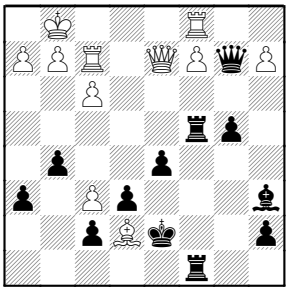

1: Svart trekker og vinner

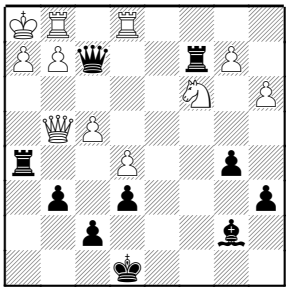

2: Svart trekker og vinner

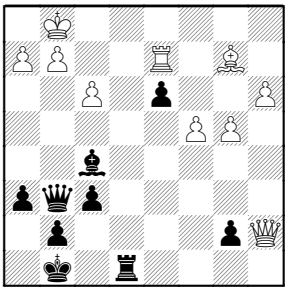

3: Svart trekker og vinner

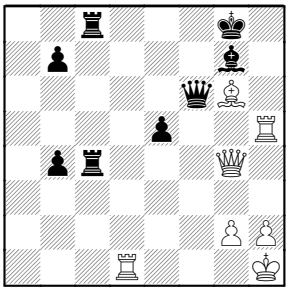

4: Hvit trekker og vinner

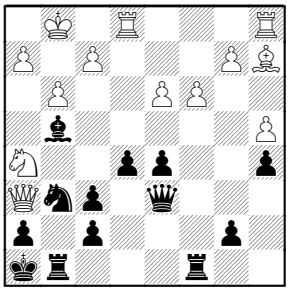

5: Svart trekker og vinner

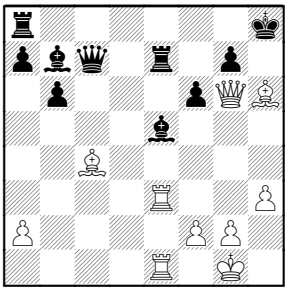

6: Hvit trekker og vinner

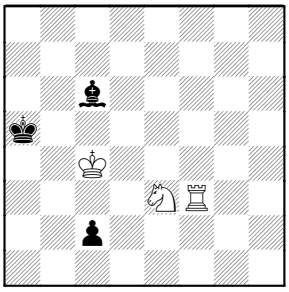

7: Hvit trekker og vinner

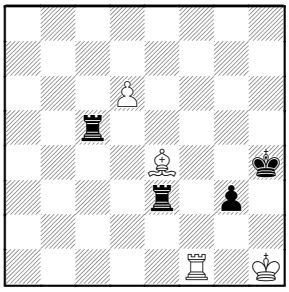

8: Hvit trekker og vinner

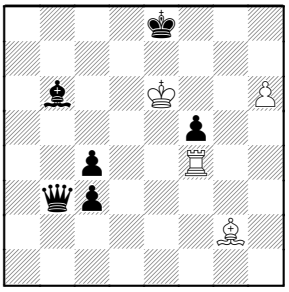

9: Hvit trekker og vinner

Superveteran Karsten Hansen rundet 95

Hønefoss Sjakklubbs Karsten Hansen fylte 95 år 26. september og er høyst sannsynlig Norges eldste aktive sjakkspiller. Kanskje er han den eldste som har deltatt i turneringssjakk i Norge?

Tekst og foto: Øystein Brekke

Karsten lærte sjakk i 17-18-årsalderen under krigen, da han lå i skjul i ei hytte på skauen med Vågårdsgruppa ved Hønefoss. De var med i Osvaldgruppa i den kommunistiske motstandsbevegelsen, og ble avslørt og arrestert en dag i juni 1944.

Karsten Hansen havnet i dødscelle på Akershus festning og fikk besøk av presten med salmebok og det hele, men ble av en ukjent grunn likevel ikke henrettet.

Broren Reidar ble arrestert samtidig og skutt i Trandumskogen den høsten, mens en annen bror Georg reddet seg ved å flykte. Karsten ble overført til Grini fangeleir, der de i skjul spilte sjakk i flere av brakkene og der han forteller at han lærte mye av den habile sjakkspilleren Hans Svarstad fra Ås.

Sjakk, skogsarbeid og orientering

Et par år etter krigen ble Karsten Hansen med i Hønefoss Sjakklubb og klatret raskt fra C- til B- og A-klassen der han ble klubbmester i sesongen 1951-52. Karsten deltok litt til og fra i Hønefoss Sjakklubb gjennom de neste tiårene.

Han arbeidet mye som skogsarbeider og var i tillegg aktiv orienteringsløper faktisk gjennom 70 år(!) fra 1947 til 2017.

Fullt comeback ved sjakkbrettet gjorde Karsten Hansen i klubbmesterskapet til Hønefoss Sjakklubb i 2007, som en sprek 81-årig ungdom som gjennom de neste årene ofte møtte opp på klubbkveldene travel i treningstøy rett fra skogen der han blant arrangerte Null-løp.

Siden 2007 har Karsten deltatt fast i alle klubbturneringene fram til nå i høst, da han syntes han burde ta en korona-pause.

Fortsatt aktiv jubilant

På 95-årsdagen møtte Johan Lien opp med blomster og gode ord fra klubben hjemme hos Karsten Hansen i Vågårdsbygda der han og kona Signe har bodd siden de giftet seg i 1950. Karsten gleder seg nå til å komme tilbake i klubbmesterskapet som vanlig over nyttår. Det er mye for det sosiale med en trivelig gruppe spillere.

- Det er ikke så veldig farlig om jeg vinner eller taper et parti, som han sier. Men eldstemann Karsten hevder seg heller ikke så dårlig i Hønefoss Sjakklubb og har nå en FIDE-rating på 1327.

Forsinket deltagermedalje

I de siste årene har Karsten vært aktiv som tidsvitne fra krigen, etter at regjeringen endelig anerkjente motstandsarbeidet til han og andre i Osvaldgruppen under krigen. I 2013 fikk han sammen med sju andre veteraner svært forsinket Deltagermedaljen tildelt av forsvarsminister Anne Grete Strøm-Erichsen, og 1. mai 2015 deltok Karsten da Osvald-monumentet ble avduket på Jernbanetorget i Oslo.

Kilder: Hønefoss Sjakklubb gjennom 100 år, av Øystein Brekke. Norsk Sjakkforlag 2018

Artikkel Karsten Hansen (motstandsmann) på Wikipedia

Karsten Hansen klar for kveldens parti i Hønefoss Sjakklubb, mot Arve Frydenlund.

SJAKK1.no

Alltid åpen. Alltid billig.

Aldri for sent for sjakk

Norges Sjakkforbund lanserer nasjonal satsing for å skape flere og bedre sjakktilbud for seniorer i hele landet.

Tekst: Harald Christian Sagevik Foto: Martin Håndlykken

- Det finnes flere eksempler på gode sjakkspillere som har klart å hevde seg i verdenstoppen til tross for høy alder, sier Aryan Tari.

I september besøkte den tidligere juniorverdensmesteren Haugerud seniorsenter i Oslo for å lære bort sine beste triks i sjakk til en gjeng ivrige pensjonister.

Arrangementet på Haugerud er del av en nasjonal satsing på å skape flere og bedre sjakktilbud for seniorer i hele landet. Prosjektet Sjakk & Samfunn jobber for å tilgjengeliggjøre sjakk for flere, og høsten 2020 satses det på eldresektoren.

- Siden oppstart i 2019 har vi sett at sjakk er en flott måte for å skape gode møter mellom mennesker. Det er også mye forskning på at inkluderende aktiviteter som sjakk kan være med til å øke livsglede hos mange. I tillegg er sjakk knallgod hjernetrim! Vi tror mange seniorer vil få glede av tilbudet, sier prosjektleder Martin T. Johannessen i Sjakk & Samfunn.

Møter mellom generasjoner

Haugerud seniorsenter og Nesttun eldresenter i Bergen har vært prøvekaniner for prosjektet, og begge har fått opplæring i sjakk av dyktige sjakkspillere. I Bergen er det 15 år gamle Ariza Hina Mansoor som har holdt kursene.

- Sjakk er et spill der barn kan spille på samme

Sjakkforbundets nasjonale satsing får oppmerksomhet i media.

Ariza Hina Mansoor (15) holder kurs på Nesttun eldresenter i Bergen.

nivå som voksne. At jeg kan holde foredrag og kurs for andre, synes jeg er veldig gøy, sier Ariza som begynte å holde sjakkurs allerede som niåring, da på SFO.

Johannessen forteller at nettopp et av Sjakk & Samfunns fremste mål er å bidra til flere møter mellom unge og eldre.

- Vi ser at sjakk er et spill der man enkelt kan komme i kontakt med andre mennesker, uavhengig av bakgrunn, språk og alder. Det starter med et parti sjakk, men så begynner man ofte å snakke sammen etterpå, sier Johannessen.

Aryan Tari spiller simultan på Haugerud seniorsenter. Foto: Sjakk & Samfunn

Lagkamp på internett

10. oktober skal det kåres en seierherre når Haugerud seniorsenter og Nesttun eldresenter skal møtes til sjakkduell. Av smittevernhensyn vil kampen foregå på internett, sier Johannessen.

- Sjakk på internett er veldig populært, men det er som regel basert på individuelle prestasjoner. For oss er det lagfølelsen og samholdet som er viktigst, og vi legger derfor opp til en lagmatch der laget med flest poeng vinner kampen. Vi ønsker å synliggjøre at sjakk er en sosial aktivitet, og at du kan ha glede av sjakk selv om du ikke er best, sier Johannessen.

Fakta om Sjakk & Samfunn

- Sjakk & Samfunn er et prosjekt i regi av Norges Sjakkforbund og ble startet opp 5. oktober 2019. Prosjektet har tidligere satset inn mot biblioteker, fengsler og frivilligsentraler.
- Våren 2020 satser Sjakk & Samfunn på å skape flere og bedre sjakktilbud for seniorer rundt om i hele landet.
- Sjakk & Samfunn tilbyr en gratis sjakkpakke til seniorsentre, lokalforeninger og andre treffsted for pensjonister. Les mer på www.sjakkogsamfunn.no/senior
- Prosjektet støttes av Kulturdepartementet og Sparebankstiftelsen DNB.
- FIDE Social Commission er meget positive til initiativet og følger tett på utviklingen.

Geir Nesheim takker av

«Jeg har fått the Seven-Year Itch», opplyser Geir Nesheim, en referanse til en gammel film med Marilyn Monroe om hvordan ekteskapelig lykke har en hang til å fisle ut etter sju år. Kanskje ikke direkte sammenliknbart med at Geirs åremål som generalsekretær nå løper ut etter sju begivenhetsrike år, for å fisle er slett ikke verbet som beskriver den vordende pensjonisten.

Tekst og foto: Arne Danielsen

Angloismer som denne kjennetegner derimot Nesheim, antakelig en direkte følge av en seksten-årig blårusskarriere ute i den engelskspråklige verden. Men hvordan kunne en suksessrik internasjonal finansdirektør finne på å ende opp i en karrig honorert bakevje som Norges Sjakkforbund?

Den første lønnede

- Hovedårsaken var at jeg skjønte at vi var i ferd med å få en verdensmester! I 2013 hadde jeg akkurat kommet hjem fra utlandet, jeg hadde startet opp mitt eget konsulentselskap og var midt i en dytt. Generalsekretærstillingen var delt den gangen, så det var i utgangspunktet bare snakk om å jobbe for det ene forbundet. Jeg tenkte at den oppgaven kunne jeg klare ved siden av annet arbeid. Men så ville jo styrene i NSF og USF ha en felles generalsekretær, så da ble det plutselig en hel stilling. Det ble til at jeg tok den også, noe jeg ikke har angret på.

Nå startet slett ikke karrieren som sjakkadministrator der. Nesheim påberoper å være den første lønnede funksjonæren i norsk sjakks historie, med et ett år langt engasjement tilbake i 1979 under Arnold J Eikrems presidentskap og med Tom Jenkins som nærmeste kontaktpunkt. Geir hadde akkurat gjort seg ferdig med BI, hva var mer naturlig at han deretter ble rekruttert til sentralstyret som kasserer. Det holdt han på med i flere år, før han selv ble valgt som president i 1985. På samme tid bestyrte han sjakkspalten i Dagens Næringsliv.

Tent av Fischer

- Egentlig spilte jeg mest bridge, var med i Akademisk bridgeklubb, men ble sjakklig tent av Fischer. Til å begynne med leste jeg bare bøker og spilte kun med brødrene mine og venner. Men høsten 75 traff jeg Øystein Brekke, som trakk meg med i turneringsaktivitet.

Geir viste seg å ha talent for sjakk, briljerte blant annet med ni av ni mulige seire i klasse B i et Oslomesterskap. Han avanserte til å bli en habil klasse 1-spiller før livet spente bein på en videre sjakkarriere.

- Jeg hadde fått meg en krevende jobb, var blitt gift, fikk to barn og bygde hus, noe som til sammen satte en stopper for alle planer om å gjøre det skarpere på brettet, sier han litt unnskyldende.

Voldsom kapasitet

Dermed gled han inn i de mer skyggefulle delene av Caïssas rike inntil han altså kom dundrende tilbake som generalsekretær en måned etter Magnus Carlsens triumf i Chennai. Der fikk han altså lasset på seg den ene oppgaven etter den andre.

- Det var et helvete, sier han, en smule kokett,

for det går gjetord om arbeidskapasiteten hans, at han jobber både for to og tre, noe han slett ikke benekter:

- Nå skal det bli deilig å slippe å produsere styrepapirer. Hvis vi sier at jeg har vært med på rundt 100 styremøter i NSF og USF, må jeg uten å overdrive ha forfattet om lag 1000 styresaker. Jeg har jo en viss erfaring, for i mine tjuefem år som økonomidirektør måtte jeg levere 300 månedsrapporter. På en måte er slikt arbeid gøy, men samtidig knyter det seg i magen, bedyrer den avtroppende generalsekretæren.

Tankediagram

Deretter tar han kommandoen over resten av intervjuet på typisk Nesheim-vis, ved å trekke opp et skjema, et slags tankediagram (Nesheim vil kanskje bruke det engelske «mind-map»), noe som kan minne om et kommentert sjakkparti med varianter, punkter og forgreninger der han beskriver sjakkens situasjon, muligheter og problemer.

- I juli skrev jeg et ni siders notat til sentralstyret om hva som bør gjøres i norsk sjakk. Jeg skisserte tre mulige strategier; at vi satser videre, at vi befester oss der vi er nå, eller at vi ikke foretar oss noe mer aktivt – noe som i praksis vil føre til at vi slipper oss ned på 2012-nivå. Siden har jeg holdt meg unna debatten, for veien videre må avgjøres av de tillitsvalgte i organisasjonen og gjennomføres av den nye generalsekretæren som tiltrer ved årsskiftet.

Stort potensial

I det nesheimske testamente beskriver han mulighetene for norsk sjakk ved utgangen av år 2020 som svært gode. En trykt rapport beskriver norsk sjakks mange pågående prosjekter, som Geir brenner for og selv fronter i lederen:

«Skole-Norge har mer sjakkaktivitet enn noen gang gjennom «SkoleSjakken»-prosjektet fra 2015, og sjakken er på vei på mange nye samfunnsområder, som biblioteker, fengsler, eldreomsorg og psykisk helsevern gjennom «Sjakk&Samfunn»-prosjektet fra 2019. Parallelt har det blitt startet opp nye sportslige utviklingstilbud for unge som vil realisere sitt sjakkpotensiale gjennom «Flere mot SjakkToppen»-prosjektet fra 2019. Og for de unge som vil gå tillitsmannsveien og ta lederansvar finnes «USF-akademiet» fra 2017 som trener de i alderen 16-23 år i å bli trenere, ledere, arrangører og mye annet i løpet av et toårsprogram. 2. kull starter opp i 2020.» ➡

- Norsk sjakk har et stort potensial. Skolen elsker oss! Sparebankstiftelsen, som har bevilget en del penger, skryter av at vi er best i klassen – ingen andre har like mange gode prosjekter som oss. Og nettsjakkmiljøet ligger klart for rekruttering, slår han fast med heftighet, før han legger til:

- Men det er klart, resultatene kommer ikke av seg selv, vi må greie å holde trykket oppe, sikre finansiering og lansere nye initiativ, understreker han og holder fram det kommende internettprosjektet SpillSjakk og USF-akademiet som mulige gullårer.

Tre feilslag

Så er det åpenbart en del som ikke har gått bra i denne heftige sjuårsperioden. Geir ønsker ikke å rippe opp i detaljer eller beskrive rollene til ulike aktører, men holder fram tre viktige saker som forbundet ikke håndterte optimalt: Diskusjonen rundt medlemskap i idrettsforbundet, Kindred-saken og prosessene rundt et mulig norsk VM-arrangement i langsjakk.

- Vi prøvde å få til ting, men så gikk det ikke akkurat sånn som det skulle. La meg oppsummere slik: Hadde vi i dag vært medlemmer av idrettsforbundet, hadde unngått Kindred-saken og fått tilslag på VM-arrangementet, så ville alt vært flott!

Han understreker samtidig at det ikke nødvendigvis er noen katastrofe at prosesser ikke fører fram. Som internasjonal finansdirektør la han flere ganger ned mye arbeid i det skjulte med saker som ikke ble til noe og der tids- og ressursbruken etterpå framsto som merkelig og uforståelig for utenforstående. Så var det ekstra gledelig de gangene man lykkes, som da han fikk landet Carlsbergs overtakelse av det tyske bryggeriet Holsten og toppsjefen kunne klappe ham anerkjennende på skulderen og Financial Times skrev «cleverly done».

Sikter mot FIDE

- Forbundet kom heldigvis relativt helskinnet gjennom Kindred-saken. I ettertid har det slått meg at det faktisk ligger et større økonomisk potensial i de prosjektene vi holder på med nå enn det var i en eventuell Kindred-avtale. Det finnes derfor mye å ta tak i, fastslår veteranen, som har mindre tro på rene sponsorater.

Selv om Geir Nesheims sjuårige åremål som generalsekretær nå går mot sin ende, og han har nådd anerkjent pensjonsalder, har han på ingen måte tenkt å legge inn årene. Engasjement for sjakken fortsetter. I tillegg til å være styreleder i både Sjakklubben av 1911 og 1911U, sikter han seg også inn mot lederskapet i FIDEs Social Commision, som har som mål å være et sjakklig redskap for sosial utvikling i verden.

- Norsk sjakks prosjekter har allerede vakt oppsikt i FIDE, og sosialkommisjonen har som mål å drive med tilsvarende saker, understreker han.

Administrasjon og ledelse

Så må det sies at den avtroppende generalsekretæren vil etterlate seg et vakuum. Geir Nesheim har uten tvil utgjort et maktsentrum, en slags norsk sjakks Richelieu, med sin dedikasjon til saken, enorme arbeidskapasitet, sin erfaring fra internasjonalt næringsliv til å arbeide langsiktig og i det stille – dessuten styrken i å lede den profesjonelle sjakkadministrasjonen. Det valgte sentralstyret består som kjent kun av ulønnede entusiaster som utfører all sin virksomhet på fritiden.

Geir har selv gitt uttrykk for bekymring over at de fleste politiske initiativene har sitt utspring i administrasjonen. Samtidig er også enhver organisasjon avhengig av en effektiv administrasjon.

- Noe vi ikke har lyktes så godt med er informasjon. Her finnes et stort potensial, mye som kan gjøres. Derfor har jeg foreslått at vi rendyrker en stilling på Sjakkontoret til å drive med informasjon, og pekt på muligheten for og synergiene ved at vedkommende også overtar det redaksjonelle ansvaret for Norsk Sjakkblad og Førsteraden, informerer Geir.

Vi innvender forsiktig at, selv om dette ikke er en uvanlig organisasjonsform, så bryter det med redaktørplakaten og behovet for en uavhengig redaksjon, ikke minst når det blåser på toppene.

- Jeg ser problemstillingen, sier avtroppende generalsekretær, som likevel holder på sitt, men altså ikke lenger har noe personlig motiv om å øke sin makt.

I skrivende stund går søknadsfristen ut for generalsekretærstillingen. Det blir spennende og uhyre viktig for arbeidet framover hvem som nå vil sette seg ved det brettet.

Også berr, pattseier eller reint bord?

Et problem i dag er at "remisrommet" er for omfattende. For spillere med dagens spillestyrke er det for enkelt å klare remis. Den mest nærliggende løsningen er da å gjøre dette rommet mindre, slik at resultatet vil svinge den ene eller andre veien.

Tekst: Morten Lilleøren Foto: Privat

Hvordan fungerer egentlig langsjakk for tida? Først litt om de siste VM-kampene: Selv med 'lykkelig' slutt sist gang er det også et faktum at langsjakkpartiene endte med 100 prosent remiser. Forrige gang var tallet lavere – da ble "bare" 84 prosent (10 av 12 partier) remis. Stort bedre er det ikke i toppturneringene.

Stigende remisprosent

Jeg har undersøkt Norway Chess, Sinquefield Cup og London Chess Classics i perioden 2015-18. I 2019 innførte Norway chess armageddon-partier i de ordinære rundene, og dette året er derfor utelatt fra statistikken.

Dette er turneringer der så å si kun verdens beste spillere deltar. Unntaket er Norway Chess, som de to første årene også hadde plass til en outsider. Det er ikke få ganger flere runder på rad i slike turneringer har endt med utelukkende remiser.

Jeg har ikke tatt med andre turneringer, som slipper til en del svakere spillere, da jeg mistenker at noen turneringsarrangører bevisst tar med disse spillerne for å unngå slike runderesultater.

(Se tabell)

Om vi hadde trukket fra outsiderne og et par formsvake spillere, som ved å tape mye senket remisprosenten, ville statistikken og trenden blitt enda tydeligere. Turneringene og årene sett under ett viser at av 501 partier endte 344 med remis. Det er et snitt på 69 prosent. Som vi ser, er remisprosenten nokså jevnt stigende. Legg merke til Sinquefield Cup i 2018, der kun 8 av 45 partier ikke endte remis. Det er en remisprosent på 82, i all hovedsak holdt nede av at Karjakin og Nakamura var ute av form og tapte tre hver seg.

Feil medisin

For å unngå en slik skjebne for sin toppturnering bestemte Norway Chess-arrangøren for 2019 at det skulle være omspill om partiene endte remis. Jeg mener de stilte riktig diagnose, men ga feil medisin. Omspillpartiene ble spilt med kort be-

Turnering	2015		2016		2017		2018	
	avgjort	remis	avgjort	remis	avgjort	remis	avgjort	remis
Norway Chess	20	25	15	30	14	31	11	25
Sinquefield Cup	19	26	13	32	17	28	8	37
London Chess Classic	5	10	10	35	15	30	10	35
Sum	44	61	38	97	46	89	29	97
Remisprosent	58%		72%		66%		77%	

tenkningstid, og fortalte bare at den ene spilleren spilte bedre i lynsjakk. Dette er i mine øyne en lite heldig måte å avgjøre langsjakkpartier på.

Det er også ytterligere en dreining mot å forkorte betenkningstida (i parentes: En stadig forkorting av betenkningstida har nå i årtier vært brukt som medisin mot det stigende antall remiser). Tiden blir mer og mer en avgjørende faktor. Om en mener det er ok at noe skal avgjøres på tid, bør en begynne med løping. Og holde seg til det.

Kun remiser

Jeg har i flere år gjort meg noen tanker om remisgrensene, da problemet er om mulig enda mer tydelig i k-sjakk (korrespondansesjakk, postsjakk, fjernsjakk) – som jeg har spilt i noen år.

Om en ser på VM-finaler og kandidatturneringene i ICCF (det internasjonale k-sjakkforbundet), ser en at det nå i noen år har vært slik at rundt 90 prosent av partiene ender remis.

I den 71ste EM-finalen (som er den siste som er ferdigspilt) endte 129 av 136 partier remis. En av spillerne "kollapset" og tapte tre – om vi ser bort fra ham ble det altså kun fire avgjorte partier. Fem av spillerne endte på topp med pluss en, syv spillere spilte 16 remiser av 16 mulige.

Denne turneringen er ingen enslig svale: Om du i andre k-sjakkturneringer trekker fra resultatene til enkelte spillere som av ymse grunner spiller svakt og resignerer, blir tendensen enda tydeligere.

Og framtida er her – dette er sluttstillingen fra en av tidenes sterkeste k-sjakkturneringer, Joop van Oosteroms minneturnering, som nylig ble ferdigspilt (*se tabell under*):

Nye regelendringer?

Utgangsstillingen i sjakk er lik, og med dagens kunnskap og hjelpemidler, er det lite sannsynlig at et k-sjakkparti på toppnivå ender som noe annet enn nettopp remis. Dit er også toppsjakken på vei. For det er dit det bærer – ja, er man allerede der? Magnus Carlsens to siste VM-kamper har endt opp med en remisprosent på 92.

Om man i fortsettelsen ikke velger å forkorte betenkningstida ytterligere eller spille lynsjakk for å avgjøre langsjakkpartier, vil det bli vanskelig å kåre vinnere.

Arbeidet med sjakkhistorie har medført at jeg er kjent med noen mulige løsninger – noen små regelendringer. Regelendringer har forekommet en rekke ganger opp gjennom sjakkhistorien, uten at spillet har sluttet å være sjakk av den grunn.

En del av problemet i dag er at "remisrommet" er for omfattende: Remisgrensene er for vide for spillere med dagens spillestyrke – det er for enkelt å klare remis. Den mest nærliggende løsningen er da å gjøre dette rommet mindre, slik at resultatet vil svinge enten den ene eller andre veien selv om spillet er uendret. Det er to muligheter jeg da vil peke på:

Berr og pattseier

Det er i først rekke to gamle regler, en om "berr" (robado) og dessuten den gamle pattregelen. Slik det er i dag, regnes patt som remis. Hva om vi endrer reglene, slik at seier er 4p, remis 2 og tap 0 – og patt regnes som et 3-1 resultat, slik at den pattende(!) får 3p, mens den som settes patt får 1 poeng? Slik var det i tidligere tider, patt var en halv seier.

MT-van Oosterom, Joop van Oosterom Memorial

TD Jansen, Joop (IA)

Category 16					1	2	3	4	5	6	7	8	9	GM	Score	Wins	SB	RG	Place
1	81027	GM	Kribben, Matthias	2665		½	½	½	½	½	½	½	-C	4	3.5	0	12.25	0	1
2	81282	GM	Nickel, Arno	2612	½		½	½	½	½	½	½	-C	4	3.5	0	12.25	0	1
3	130853	GM	Chytilek, Roman	2688	½	½		½	½	½	½	½	-C	4	3.5	0	12.25	0	1
4	140915	GM	Dronov, Aleksandr Surenovich	2670	½	½	½		½	½	½	½	-C	4	3.5	0	12.25	0	1
5	210773	GM	Hall, Richard V. M.	2602	½	½	½	½		½	½	½	-C	4	3.5	0	12.25	0	1
6	370921	GM	Hoeven, David A. van der	2649	½	½	½	½	½		½	½	-C	4	3.5	0	12.25	0	1
7	370930	GM	Langeveld, Ron A. H.	2679	½	½	½	½	½	½		½	-C	4	3.5	0	12.25	0	1
8	480098	GM	Šemrl, Marjan	2606	½	½	½	½	½	½	½		-C	4	3.5	0	12.25	0	1
9	160789	GM	Lafarga Santorromán, David	2649	-C	-C	-C	-C	-C	-C	-C	-C		4	0	0	0	0	9

Dermed oppnår vi at en rekke stillinger – som vi i dag oppfatter som unntaksstillinger – (f.eks. randbonde og feil løper) forvandles.

De blir ikke full seier, slik en matt ville vært, men de blir heller ikke vurdert som det samme som en remisstilling der kun begge kongene er igjen på brettet. Ingen stillinger med konge og bonde mot konge vil lenger ende med remis.

Gjøre reint bord

Videre: Jeg mener at uttrykket 'å gjøre reint bord' er et gammelt munnhell som stammer fra sjakk.

Det har sitt opphav i en gammel sjakkregel som forsvant for så lenge siden at opprinnelsen til uttrykket ikke lenger er kjent selv blant språkforskere. I middelalderen var det ikke bare matt som avgjorde partiet.

Det fantes også en regel som på gammelnorsk het "berr", og andre steder gikk under navnet "robado". Den går i korthet ut på at dersom den ene parten kun har kongen igjen, mens den andre har minst en brikke, ble det 'halv seier'.

Det ville innebære at en stilling med for eksempel kun løper eller springer (hest) over, som jo i dag ikke kan vinnes, var en form for seier. Også en slik sluttstilling burde gi et 3-1 resultat.

Regelen må selvsagt ikke tolkes dithen at en stilling der den ene part kun har konge igjen, men kan settes matt, skal bedømmes til 3-1. I slike stillinger kan en fortsettes spillet fram til matt, og få en 4-0 seier.

Sløyfet under renessansen

Begge disse formene for partislutt har eksistert i brorparten av sjakkhistorien: De var høyst sannsynlig en del av regelverket da spillet i sin tid fikk sin form i India, og de var en del av sjakkens regelverk helt til de begynte å sløyfes under renessansen. Enkelte steder var de nok fortsatt gyldige langt ut på 1800-tallet.

Med slike regelendringer vil vi ikke bare få redusert antallet remiser. Det vil antakelig også nokså effektivt forhindre tidlige remistilbud, da begge spillerne nå vil vite at om de spiller partiet ferdig, er det mye mindre sannsynlig at det ender "jamnt" (som var det gamle norrøne navnet for remis – remis betyr jo å starte på nytt (fra fransk: remittere), og stammer fra en tid da en (også) måtte spille partiet på nytt derom det endte "jamnt". Så også Norway Chess-regelen er gammel).

Hvor store utslag disse to endringene vil gi, er vanskelig å si, men det vil uten tvil redusere remisprosenten.

Differensierte resultater

Om ikke like viktig, så dog ikke uten betydning ville det være at resultatlistene i sjakkturneringer ville bli mye mer differensierte, og altså skille bedre.

I dag er det jo slik at i en 9-runders åpen turnering med 100 deltakere, vil rundt 50 av dem klumpe seg sammen rundt 4.5 p på sluttresultatlisten, der kun kvalitetsberegning kan skille dem.

Om det til sammen deles ut 36 poeng i løpet av 9 partier (mot 9 nå) – og disse poengene fordeles etter en skala på 4-3-2-1-0 – vil vi få mye større spredning i den endelige resultatlista. Vi må fortsatt ha kvalitetsberegning, men nå vil selve poengsummen i mye større grad være skillemerke.

For meg er det et poeng at vi med slike endringer ikke lager nye regler, vi gjeninnfører bare noen gamle.

Vi kan dessuten få en pause i trenden mot stadig kortere betenkningstid (som jo også er en form for regelendring som i liten grad blir tematisert). Jeg mener at sjakken ville ha godt av at vi på nytt gjør reint bord.

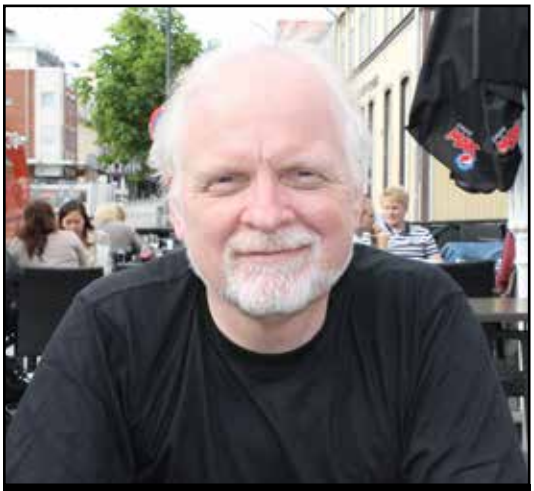

Morten Lilleøren er stormester i k-sjakk og en av Norges fremste sjakkhistorikere.

Ildsjelene — Nordstrand sjakklubb:

Sosial klubb med suksess — både i topp og bredde!

En sjakklubb skal først og fremst være et godt møtested der man kan treffe gode venner og spille sjakk. Ferdig snakka.

Tekst og foto: Jussi Dyrnes

I år feirer Nordstrand sjakklubb 75 år og planlegger bursdagsaktiviteter til høsten da forhåpentligvis koronagrepet ikke er like stramt lenger. Sjakklubben har tradisjon for sine hyggelige sosiale sammenkomster, jubileer, sommerfest og julebord.

Lambertseter gård

Siden 1976 har sjakklubben holdt til på Lambertseter Gård. Dette er en ærverdig gammel gård og en sosial og kulturell møteplass for bydelens befolkning. Den gir en fin atmosfære og god ramme rundt sjakkaktiviteten. Sjakklubben har vokst mye i antall medlemmer på 2000-tallet og har ca 120 medlemmer pr nå og Gården har vist seg akkurat stor nok, foreløpig.

Formann og altmuligmann Jussi Dyrnes.

Ildsjelene

Det er mange som bidrar til miljøet i Nordstrand. Klubben er kjent for sin ordning og reda i styre og stell og sine godt gjennomførte og presist timede GP-turneringer. En 3-er bande har gitt mye av sin tid for å arrangere sjakk på Nordstrand og omkringliggende områder på 2000-tallet og fram til nå: formannen, kassereren og turneringslederen.

I Nordstrand heter det fortsatt FORMANN, og dette vil det hete til evig tid hvis det ikke blir utfordret, noe det vel bør bli med tida. Formannen i Nordstrand har de siste 15 år vært undertegnede – Jussi Dyrnes. Jeg fungerer som en type altmuligmann som sørger for at arbeidet går sin gang; styrearbeid, turneringer, fester, seriesjakk, nøkkelansvarlig, kaffekoking – you name it. Heldigvis er det alltid hjelpere med dugnadsånd som hjelper til.

KASSEREREN: Espen Løken har også lang fartstid i styret. Kassererjobben er en nøkkeljobb i enhver sjakklubb. Han holder orden på medlemsmassen, holder orden i økonomien og er informert og har kompetanse på organisasjon og tilskuddsordninger. Espen var også ansvarlig leder

Fra Nordstrand Sjakklubbs hjemmekoselige lokaler på Lambertseter gård. Vålerenga er på besøk i Østlandsserien.

Otto Milvang satt flere år i sentralstyret i Norges Sjakkforbund. Her på talerstolen under kongressen i Larvik 2019. Foto: Arne Danielsen

for den store Landsturneringen som Nordstrand arrangerte i 2015.

TURNERINGSLEDEREN: Otto Milvang, som var formann i klubben på begynnelsen av 2000-tallet og har utdannet seg og utmerker seg som dommer og turneringsleder. Han har tittelen IA – International Arbiter i FIDE og har organisert en rekke turneringer i klubbens regi, dessuten vært dommer i store mesterskap i FIDE regi. Han er kjent for sine turneringer som arrangeres (med Sveitser!) effektivt og til rett tid uten mye venting for spillerne.

Til sammen har disse 3 jobbet minst et årsverk for norsk sjakk på fritida, og ser fortsatt ut til å trives med det og vi anbefaler alle som elsker sjakk til å delta i dugnaden for sjakken!

Rekruttering

Uten rekruttering dauer en sjakklubb sakte ut. Men Nordstrand har en meget aktiv barne – og ungdomsavdeling som samarbeider godt med moderklubben. NSKU er en selvstendig enhet som styres av foreldre til unge spillere og arrangerer BGP og klubbmesterskap og skaper miljø til de unge.

Mange jenter er med og har gitt jentesjakken etterlengtet vekst. En sterk pådriver i rekrutteringsarbeidet er Arne-Birger Lund som sammen med andre instruktører driver utstrakt kursvirksomhet på mer enn 10 skoler i nærområdet. Han benytter seg av TRAPPEPRINSIPPET:

- 1. Kursvirksomhet på skolene
- 2. Videregående kurs på Lambertseter Gård (samtidig med voksenklubbkveld)
- 3. Deltagelse i voksenklubben

Det er mange unge talenter som etter hvert har vokst fram av denne gode utdanningen fra skolesjakk og kurs med NSKU til Nordstrand sjakklubbs turneringer og videre til Eliteseriespill for klubben. GM Johan Salomon, IM Johannes Haug, FM Andreas Tryggestad og FM Daniel Nordquelle har alle trådt sine barnsben i klubben og satt sitt preg på Elitelaget de seinere årene.

En viktig årlig begivenhet er pokalkamp mellom NSKU og voksenklubben. Her har ungdommene vært sterkest de seneste årene og tatt en knapp ledelse sammenlagt.

Seriesjakken

Nordstrand har alltid deltatt med mange lag i seriesjakken, mellom 6-8 lag de siste årene. Dette er et utfordrende og morsomt tilbud til spillere på alle nivåer.

De 3 siste årene har Nordstrand tatt sølv i Elite-

serien i sjakk med et ungt og fremadstormende lag. Her har Tor Gulbrandsen vært lagleder og pådriver med Pål Nordquelle som reserve.

Stor deltakelse

Stor deltagelse er det som kjennetegner Nordstrand sjakklubbs aktiviteter. Klubben startet i midten av 80-tallet med NGP-turneringer som etter hvert ble godt besøkt, opp til 150 deltakere tar klubben imot på Lambertseter Gård. Jan Synnestvedt, som nylig ble utnevnt til æresmedlem i klubben, og Morten Sand, kjent IA og international organizer i FIDE, var de som organiserte dette i mange år. Så tok turneringene pause tidlig på 2000-tallet til klubben startet igjen med turneringer både på høsten, hurtigsjakk, og på våren, langsjakk.

Klubbturneringene i Nordstrand har alltid hatt høy deltagelse, omlag 50 deltakere i snitt i høstturneringen og vårens klubbmesterskap på hele 2010-tallet.

Noe av forklaringen på dette er tradisjon, god atmosfære på klubbkveldene og god turneringsledelse og resultatservice på hjemmeside. Og mange sjakkspillere kommer tilbake til tross for magre resultater noen ganger. Man blir alltid møtt med holdningen; du skal alltid tro at du er noe – den omvendte jantelov. I sjakk er det alltid noe å lære, alltid noe å glede seg over. Og man kommer langt med en god dose humor også.

Da en av våre medlemmer en gang etter en dårlig turnering langt nede på bordene fikk bemerkningen: «nei sitter du her nede i sumpen da mann?» gikk han sporenstreks hjem og skrev diktet «Sumpen» som han leste opp på neste klubbkveld, alt ifølge NSKs jubileumsbok fra 2005.

Landsturneringen

Sjakklubben har alltid hatt flere klubber innad i klubben. Spillerne danner vennskap og drar på turneringer i innland og utland, samt hytteturer. Særlig populær er Landsturneringen der mange av medlemmene drar sammen og tar en ferieuke med sjakk og moro.

Nordstrand arrangerte selv Landsturneringen i 2015 og satte der en solid deltakerrekord med 670 deltakere. Denne rekorden vil kanskje stå seg en stund, men vi håper ikke det for norsk sjakk sin del. Dermed er utfordringen sendt til hele sjakk-Norge: Hvem setter ny deltakerrekord?

Johan Salomon spiller simultan. Arne-Birger Lund i forgrunnen.

Tor Gulbrandsen, mesterspiller og muntrasjonsråd. Foto: Arne Danielsen

Ildsjelene — Vålerenga Sjakklubb

«Vil alltid værra her!»

Vålerenga Sjakklubb har i sin tolvårige levetid oppnådd enorme resultater, og nådd posisjonen som Norges sterkeste og en av verdens mest toneangivende sjakklubber. Nå spår mange at gullalderen er over, men som det heter i Vålerenga-kretser: «Vi taper aldri!»

Tekst og foto: Arne Danielsen

Vålerenga Sjakklubb ble stiftet 6. februar 2008, med Knut Bråthen som første leder. Magnus Danielsen var opphavsmann til ideen om å danne en motvekt på østkanten til vestkantklubbene OSS og 1911, og faren Dag Danielsen har vært frontmann i gjennomføringen.

Knyttet til idretten

Et mål var en nærmere tilknytning til idretten, selvfølgelig særlig til VIF. Sjakk og idrett har mange felles tradisjoner. I Norge før krigen var sjakk og bridge naturlige og kraftfulle disipliner i Arbeidernes Idrettsforbund. Og berømte tyske idrettsklubber som Bayern München har den dag i dag sterke sjakkavdelinger.

Bedriftsspillere fra Sporveienes Sjakklubb – en klubb med tradisjoner til arbeideridretten helt tilbake til trettitallet – var fra begynnelsen viktige ildsjeler i Vålerenga sjakklubb, her kan nevnes Dag Danielsen, Anders Ellbro, Bjørn Nytrø, Leif Vatne, Olav Kristian Hageberg, Roaul Abrahamsson og undertegnede. Klubben har også fra starten hatt spillelokaler i Sporveiens T-banestasjon på Helsfyr, med togførerne Anders Ellbro og Bjørn Nytrø som uunnværlige praktiske krumtapper.

Fusjonen med Tiger

Vålerenga sjakklubb etablerte en liten ungdomsavdeling – Vålerenga SKU – under ledelse av Magnus Danielsen. Klubben fikk tidlig god kontakt med Tigerklubben USK, en sterk barnesjakklubb med nedslagsfelt i samme geografiske område. Ildsjeler her var blant andre Silje Bjerke med Torild Næss og Tor Skaslien som solide medspillere. Tigerklubben var ikke minst markante innen jentesjakk, men hadde ikke noe tilbud til voksne spillere.

Samarbeidet med Vålerenga Sjakklubb førte til at Tigerklubben og Vålerenga SKU gikk sammen til Vålerenga USK, en klubb som i skrivende stund har om lag 250 medlemmer. Dermed hadde Enga fått et tilbud til alle aldersgrupper. Flere spillere har siden gjort det skarpt både nasjonalt og internasjonalt, som Ingrid Skaslien og søstrene Maria og Sara Næss.

Spilte seg opp

Voksenklubben startet fra bunnen av i nederste divisjon i Østlandsserien. I løpet av fem år spilte laget seg opp fire divisjoner. I sesongen 2012/13 vant Vålerenga Østlandsserien og ble klar for eliteserien etter å ha slått Trondheimsstudentene i en kvalifiseringsmatch.

I løpet av denne femårsperioden sluttet flere gode spillere seg til klubben. Den første utenlandske støttespilleren var estiske Juri Krupenski som frontet førstelaget i flere matcher. En annen nøkkelspiller var Carl Peter Kirkebø. Undertegnede deltok også på laget opp gjennom divisjonene, det samme gjorde den gamle mesteren Arnold Mundal.

Klubben styrkes

Etter hvert meldte flere sterke mesterspillere seg til tjeneste, ikke minst utgjorde radarparet Odin Blikra Vea og Askild Bryn en kraftig styrking av klubben, både sjakklig og sosialt. Ludy Helsio Sousa og IM Magne Sagafoss gjorde klubben

Elite: Magnus fronter Vålerenga i ECCC 2018. Foto: Jack Nilsen

Bredde: Spillere fra Sporveienes Sjakklubb har vært sentrale i Vålerenga. Her fra Nordisk Sporveismesterskap i Reykjavik 2014. Fra venstre: Olav K. Hageberg (†), Anders Ellbro og Bjørn Nytro.

"Du gå'kke aleine i Vål'enga". Klubben er kjent og anerkjent for sitt sosiale liv.

farligere på brettet. Senere har mange gode lagspillere, som Bertil Svendsen, Gudmund Stenersen, Øystein Bøyum Fossum og Anders Hobber, sluttet seg til klubben.

Askild Bryn hadde blitt kjent med bosnieren Borki Predojevic under junior-EM, og Askilds far Steinar Bryn – selv aktiv sjakkspiller i sin ungdom og siden lærer på Nansen-skolen – inviterte Borki til en oppvisningsmatch i hurtigsjakk mot Magnus Carlsen i forbindelse med landsturneringen på Lillehammer 2013. (Magnus vant matchen 2½-1½.) Borki, som både har vunnet EM og VM i aldersbestemte klasser, har siden vært trofast Vålereng-gutt.

Overtok etter Kristiansund

Kristiansund sjakklubb sto for en større satsing i tidsrommet 2008 til 2013, og tok både sølv og bronse i eliteserien. Klubben klarte imidlertid ikke å opprettholde det høye satsningsnivået, og valgte å legge ned satsingen på elitelaget i 2013. Flere av talentene som hadde spilt for Kristiansund, var dermed nødt til å finne seg en annen klubb som kunne følge opp utviklingen. En slik klubb var Vålerenga.

De første som gikk over til Enga var Kristian Stuvik Holm og Brede Kvisvik.Kvisvik skulle samme høst være med i team Carlsen som lege under VM i Chennai. Flere valgte å følge etter fra Kristiansund til den ferske eliteserieklubben Vålerenga, deriblant Aryan Tari og den russiske stormesteren Evgenij Romanov som både hadde vært trener og spiller for Kristiansund.

Trenere i verdensklasse

Borki Predojevic og Evgenij Romanov har begge nå vært stabile i klubben i syv år, som spillere, men kanskje særlig som trenere. Begge er i verdensklasse som trenere, og klubben bestemte seg tidlig for å sikre arven etter Magnus Carlsen ved å gi unge talenter et tilbud de ellers ikke kunne få i Norge. Slik ble et unikt og kraftfullt utviklingsmiljø skapt over mange år for GM Aryan Tari, GM Johan-Sebastian Christiansen, IM Kristian Stuvik Holm og senere IM Tor Fredrik Kaasen. Det sterkeste resultatet av fruktbarheten til dette miljøet er Aryan Taris juniorverdensmesterskap, som det første og hittil eneste i norgeshistorien.

Andre utenlandske stormestere bidro også, sammen med flere norske toppspillere som GM Kjetil A. Lie. Alle understreker at en avgjørende drivkraft er det gode miljøet i klubben. Askild Bryn og Odin Blikra Vea har vært drivkrefter i dette internasjonale nettverket. Blant utenlandske

stormestere som har vært med på å sette Vålerenga på verdenskartet, er engelske Simon Williams og David Howell, peruvianske Julio Grande Zuniga, svenske Nils Grandelius, kroaten Marin Bosiocic og østerrikske Markus Ragger.

Dominerte eliteserien

Med unntak av Moss, som vant eliteserien i 2008/09, hadde OSS vært suverene og vunnet hvert eneste år siden Eliteserien ble etablert i 2006/07. OSS' humoristiske leder viste undertegnede en av premiene i samlingen en gang med et bredt glis: «Her skal du få se en unik premie som vi ikke har maken til. Det er nemlig en annenpremie!» I 2013/14 var det Vålerengas tur til å bryne seg mot de suverene seriemesterne.

Etter første året å ha tatt bronse og året etter sølv, var det «Engas» tur til å stå øverst på pallen som seriemestere i 2015/2016, mens OSS fikk en ny sjeldenhet i samlingen sin – en tredjeplass. I fire år på rad vant Vålerenga eliteserien – samtidig som klubben også stilte mange lag nedover i divisjonene.

Vitalisert klubbsjakk

Dermed hadde østkantklubben på sett og vis overtatt «Selskapets» posisjon. Likevel: Vålerengas eksempel førte ikke til at andre klubber resignerte, men tvert imot ble inspirert av nykommerens suksess. Det hersker ingen tvil om at norsk klubbsjakk under Engas regjeringsperiode har opplevd en generell markant styrking og vitalisering.

Som seriemester var Vålerenga kvalifisert til deltakelse i European Chess Club Cup (ECCC), som til tross for navnet ikke er en cup, men et syv runders seriespill for de beste klubblagene i Europa – av mange kalt sjakkens Champion League. Første gangen klubben deltok – i 2017 – var Vålerenga rangert som nummer 22 av 36 deltakende lag og å regne som spurv i tranedans, men en fantastisk måte for de unge spillerne å bryne seg på det absolutte toppnivået. Resultatet var en svært anstendig 16. plass.

Best i verden?

Året etter lyktes det klubben å få med Magnus Carlsen, som akslet den blå Vålerenga-trøya oppsiktsvekkende kort tid før VM-matchen mot Caruana i London. Foruten Magnus besto laget av GM David Howell, GM Nils Grandelius, GM Evgenij Romanov, GM Borki Predojevic, GM Aryan Tari, GM Kjetil A. Lie og GM Johan-Sebastian Christensen. Laget var forhåndsrangert som nummer seks.

Eliteserien: Vålerenga møter Asker i lokalene til OSS.

Så, etter sjette runde var Enga alene i ledelsen med 11 av 12 mulige lagpoeng, et helt poeng foran de nærmeste konkurrentene. Der og da var Vålerenga Europas beste sjakklubb – et høydepunkt i klubbens tiårige virksomhet og et gyllent øyeblikk i norsk sjakkhistorie. Dessverre holdt det ikke helt inn, etter hard kamp måtte laget finne seg i et nederlag i siste runde og femte plass sammenlagt.

Tidene skifter

Sommeren 2019 vant Aryan Tari eliteklassen under landsturneringen i Larvik og ble norgesmester som formell representant for Vålerenga. Hele sjakk-Norge var imidlertid klar over at Tari og Johan-Sebastian Christensen da allerede hadde gått over til Magnus Carlsens nystartede klubb Offerspill.

Vålerenga er fullstendig på det rene med at tidene skifter og at «intet tre vokser inn i himmelen». Klubben er likevel fortsatt å regne med i øverste sjikt: I ECCC i 2019 tok klubben en knallsterk sjetteplass – til tross for kun seks toppspillere på laget, noe som gjorde at motstanderlagene til enhver tid kjente lagoppstillingen og kunne forberede seg og at spillerne ikke fikk hvilepauser.

I Eliteserien 2019/2020 tok klubben tredjeplass etter fotofinish mot Nordstrand og 1911.

Offerspills snarvei

Carlsens opphold i Enga viste seg altså å bli kortvarig og Offerspill har siden trukket til seg unge talenter fra flere andre norske klubber.

Mye tyder nå på at Offerspill vil overta stafetten som landets ledende sjakklubb. Så vil tiden vise hva dette vil bety for norsk sjakk.

Verdt er uansett å merke seg at mens Vålerenga bygget seg naturlig opp over flere år, så fant Sjakkforbundet det nødvendig å utvide Østlandsseriens første divisjon fra ti til tolv lag for å gi Offerspill en snarvei til eliteserien.

Etter at Offerspill (selvfølgelig) vant, krympes Østlandsserien atter til ti lag. Kunne et slikt grep rettferdiggjøres i noen annen idrett? Det kan også synes merkelig at Norges Sjakkforbund har latt Magnus Carlsen få spille for Offerspill i Østlandsserien, selv om han offentlig har meldt seg ut av sjakkforbundet.

Idretten redningen?

Vålerenga har hele tiden hatt som mål å utvikle og stimulere norsk klubbsjakk, både i elite og bredde. At unge talenter nå klumper seg i Offerspill, er vi redd for at kan føre til motsatt utvikling, at vi får en «superklubb» som befinner seg milevis over alle andre.

Et annet usikkerhetsmoment er om den voldsomme dreiingen mot spilling på internett – som korona-krisa har satt ytterligere turbo på – men også den voksende praktiske og økonomiske innretningen mot gaming og gambling, kan være begynnelsen på slutten for tradisjonell norsk klubbsjakk.

Vålerenga sjakklubb mener at et alternativ for å redde norsk brettsjakk er å knytte seg nærmere til idrettsbevegelsen. Dette har alltid har vært og vil fortsatt vil være målet til klubben, som nå har sikret seg lokaler både til barne – og voksensjakken på Vålerenga skole.

Spillere og ildsjeler kommer og går – vi ber om unnskyldning for navn som mangler i denne artikkelen – men klubben består. Som Klanen sier: «Vi vil alltid værra her».

Medlemsaften i lokalene på Helsfyr. Klubben spiller også på Vålerenga skole.

Jubileumsbøker av ymse slag

Reidar Gramstad, Thor Geir Harestad, Arild Haugen: "Sjakk uten grenser. Norges Fjernsjakkforbund 75 år 1945 - 2020" (Norges Fjernsjakkforbund)

Black Knights: "Black Knights and White Widows" (Black Knights 2020)

Tekst & foto: Arne Danielsen

Sjakk uten grenser

Norges første verdensmester i sjakk heter ikke Magnus Carlsen, men postsjakkspilleren Ivar Bern. Norsk Postsjakkforbund ble stiftet i 1945, og kan således feire sitt 75-årsjubileum, nå under navnet Norges Fjernsjakkforbund. Sånt må det selvfølgelig bli bok av.

Ikke unaturlig blomstret postsjakken under krigen, da de fleste vanlige sjakklubbene var oppløst. Sammenlikningen med dagens korona og nettsjakk er påfallende.

Postsjakkforbundet var de første årene en del av Norges Sjakkforbund, men de to forbundene skilte nokså uvennlig lag i 1951.

Fjernsjakk omfatter strengt tatt alle former for sjakk som ikke finner sted på brettet og der det er lov å benytte hjelpemidler. Populære i mange år, særlig i årene før fjernsynet gjorde sitt inntog, var radiolandskampene, der daglige halvtrekk ble telefonert inn til radioredaksjonene.

Undertegnede husker blant annet Ragnar Hoens dristige norske variant i spansk mot svensken Zandor Nilsson for femti år siden.

Verdensmester Bern

Norge har på mange måter vært en stormakt i fjernsjakk. Steinkjer-gutten Frank Hovde åpnet ballet med å bli europamester i 1989 etter å ha

vunnet en turnering som varte i hele fem år. I 1996 fulgte Arne Vinje Gulbrandsen opp med også å ta EM-tittelen.

Så, i 2006, ble så Ivar Bern den 17. verdensmester med fem seire og elleve remiser.

○ **Ivar Bern**
● **Norbert Galinnis**
Fjernsjakk VM, 2006

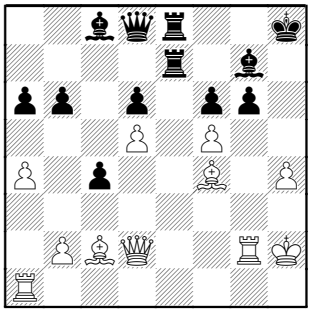

Vi går inn i Berns parti etter 30 trekk mot tyskeren Norbert Galinnis, som han selv kommenterer:

31.♖f1!!

Profylakse mot kvalitetsofferet ♖e7–e4. Sort får ufortjent mye motspill etter 31.fxg6 ♔g8! 32.h5 ♗g4! 33.h6 ♗f3! Sort legger opp til tripling i e-linjen med ♖e2 og ♕e7.

31...♕d7

Jeg ble utrolig fornøyd med meg selv da jeg forstod at også en sort bonde på f5 sperrer sort inne i boksen. Hvit har avgjørende angrep etter både 31…g5 32.♕d1 og 31...♗xf5 32.♗xf5 gxf5 33.♕d1.

32.♕d1! b5 33.axb5 axb5 34.♕f3

Herfra dekker dronningen noen viktige felter rundt hvits konge. Senere i partiet blir det et poeng at den dekker h1.

34...♔g8 35.♖ff2 ♕a7 36.♖d2

Ikke 36.♖xg6? ♕xf2+ 37.♕xf2 ♖e2.

36...♕a1

Planlegger ♕e1 for å angripe h4.

37.♖g1! ♖e1

Etter 37...♕xb2? 38.♖xg6 er det bare å rette skytset mot ♗g7.

38.♖xg6

Endelig er oppdraget fullført. Fritz the computer har full kontroll herfra.

38...♖8e7 39.♕g2 ♔h7 40.♗g5! ♖f7

En mer saklig motstander hadde gitt opp i stedet for å la Fritz fortsette å briljere. Truer ♖h6+.

41.♗xf6 ♖h1+ 42.♕xh1 ♕xh1+ 43.♔xh1 ♗xf6 44.♖e2 ♗b7 45.♔g1 ♗c8 46.♔g2 ♖f8 47.♔g3 b4 48.♔g4 b3 49.♗b1 1–0

Med Bern på laget klarte også Norge å vinne den 15. «postsjakkolympiaden» - eller The 6 Boards Team Tournament som er den korrekte tittelen. De øvrige på laget var Raymond Boger, Petter Stigar, Arild Haugen, Morten Lilleøren og Tor-Arne Klausen.

Minneverdig

Nevnes må også Norges internasjonale stormestere i fjernsjakk: Frank Hovde, Terje Wibe, Petter Stigar, Ivar Bern, Arne Vinje, Raymond Boger, Arild Haugen og Morten Lilleøren.

Veteranene Reidar Gramstad, Thor Geir Harestad og Arild Haugen har skrevet jubileumsboka, som er i «coffee table»-format og også skilter med «123 minneverdige partier».

Den er absolutt verdt lesningen. Så får vi se om fjernsjakkfolket klarer seg videre mot hundreårsjubileet, eller om kunstig intelligens og remisdøden tar rotta også på denne sjakkdisiplinen.

Rølp & rokade

Mange slags klubber må til for å danne et forbund. Sjakklubben Black Knights and White Widows definerer seg selv som «et alternativ til nerdemiljøene». Klubben ble stiftet i et bokollektiv i Schweigaards gate i Oslo sommeren 2000. Når feirer de tjueårsjubileet med ei bok.

Åpenbart er det avgjørende for klubben å understreke sin rølpete side. Her poengteres medlemmenes andre interesser enn sjakk, «først og fremst sene og fuktige turer på byen».

Her kommer også fram at navnet «Den Fete Rev» ble forkastet – men at appendikset «White Widows» er en type marihuana. De eneste vedtektene som erindres er at klubbens formål er piker, vin og sang og at «det skal legges til rette for alkoholkon-

sum i forbindelse med generalforsamlinger».

Prisverdig nok, men for å være ærlig synes vi kanskje denne formen for posering virker en smule roverspeideraktig.

Etter mer enn femti år i norsk sjakk, har vi vært vitne til langt mer enn nerdevirksomhet, som da en sjakkspiller forårsaket krigstyper etter landsturneringen i 1970 om «Kristiansunds første narkotikasak» eller da en dritings sjakkjournalist snubla over sperringene og gikk på trynet inn i et parti i eliteklassen. Eller…

Dere må nok få mer fart på promillen for å utmerke dere, svartriddere.

Nok om det, Black Knight har også god sjakk å vise til. Selv om unge og seriøse trenere ble advart mot dette etter eget syn utagerende sjakkmiljøet, viste klubben seg som attraktiv for flere sterke mesterspillere, og «mot alle odds ble klubbens førstelag etter hvert en maktfaktor gjennom 19 sesonger i seriesystemet, hvorav 6 i øverste divisjon (Eliteserien)».

Boka inneholder en rekke kommenterte partier samt bilder av klubbens medlemmer i ulike posisjoner.

En kuriositet er Magnus Carlsens aller korteste tapsparti i ratede turneringer med klassisk betenkningstid. Vi må selvfølgelig tilbake til 2001, da verdensmesteren kun er ti år gammel. Motstanderen er Roger Moen, som da var assosiert medlem i BK&WW:

○ **Roger Moen**
● **Magnus Carlsen**
NTG Grand Prix, 2001

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.g3 c5 4.♘f3 cxd4 5.♘xd4 ♘c6 6.♗g2 ♕a5+ 7.♗d2 ♕b6 8.♗c3 ♗b4 9.e3 ♗xc3+ 10.bxc3 0–0 11.0–0

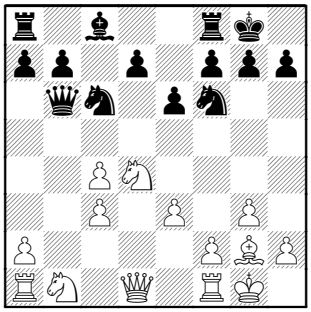

11...♕b2? 12.♘b3!

Den kommende verdensmesterens dronning er allerede fanget. Det truer f3 og ♖f2.

12...♘a5 13.♘xa5 ♕xa1 14.♕b3

Dronningen går tapt etter ♘d2 i neste trekk. Faktisk var 14.♕c2 og 15.♘b3 en mer økonomisk måte å ta den på, men teksttrekket var tilstrekkelig til at svart ga opp. **1–0**

Klubben har eksistert i 20 år, men finner det tvilsomt om den vil eksistere i ytterlige 20. Etter at mange medlemmer har «henfalt til edruelighet eller religion, flyttet til skatteparadiser, gått inn i verdensmesterens Unibet-sponsede Offerspill, eller rett og slett mistet interessen for sjakk», har klubben nå kun seks gjenværende hovedmedlemmer.

At klubben har skrevet seg inn i norsk sjakkhistorie, er det likevel ingen tvil om. Skål!

Det ultimate Magnus-intervjuet

Vi har frittet ut verdensmesteren vår om en rekke emner, fra den prikkende nære fortiden med Kindred-krig og beslektet gambling-furore, til å ta en kikk på et sjakklandskap i rask endring – for ikke å glemme en liste over mer tilfeldige spørsmål samlet opp gjennom årene.

Tekst: Jonathan Tisdall

Siden redaktørene nå sier takk for seg etter en toårsperiode preget av turbulens fra Kindred til Covid, hadde jeg – Jonathan Tisdall – et sterkt ønske om å avslutte med en salutt. Vi håper vi har klart å skape en viss balanse i denne tiden, takket være den minnelige uenigheten redaktørene imellom som vi ofte har satt pris på.

Ett av målene våre har vært å bringe feature-artikler og intervjuer som et alternativ til det tidligere behovet for nyheter som nå bedre håndteres av internett og som vanskelig kan dekkes gjennom tre årlige utgivelser.

Historie

Selv om Magnus og jeg var klubbkamerater i Asker da han var barn, og jeg hadde den spennende erfaringen å være kaptein for det norske laget i åpen klasse under olympiaden i Baku i 2016, der Magnus ledet mannskapet til Norges beste resultat noensinne, har jeg aldri hatt sjansen til å virkelig spørre ham ut fra en journalists synsvinkel.

I de siste årene, når dette var mulig, var det alltid en eller annen høyere oppe som grabbet muligheten til seg selv.

Forspillet:

Som et forspill til intervjuet er det verdt å nevne noen få punkter. Selv om det er påviselige farer med forbud og monopoler, var jeg forberedt på at diskusjonene rundt Kindred og gambling både ville være lidenskapelige, kompromissløse og, slik det ofte er nå for tiden, irrasjonelle.

Likevel kunne jeg ikke forstå den plutselige og utbredte trangen til å anta at de personlige meningene til Magnus sprang ut av at han var oppkjøpt med hud og hår.

Gitt den gjelden sjakkspillet skylder Magnus, nesten like mye globalt som i Norge, regnet jeg med at «tvilen ville komme tiltalte til gode» - også med tanke på hvor dedikert han er i å fremme spillet og støtte kommende talenter.

Det er derfor ikke til å legge skjul på at jeg er veldig pro Magnus, selv om jeg også håper at det er nok kritiske spørsmål her til å skape litt balanse. Magnus lovet også ikke å holde noe tilbake, noe han sjeldent gjør. Likevel mener jeg at den mest nyhetspregete delen av vår konversasjon i sin helhet handler om fremtiden.

Noen av mine tidligere artikler kan også være interessant som bakgrunn: Mitt stykke om Offerspill SK og en forklaring på denne og Kindred-saken for ikke-norske lesere i New in Chess 9/2016; samt en kikk på Magnus' historie som frittalende og innrømt naiv: http://mattogpatt.no/2018/06/11/ask-an-honest-man-a-question/

Vi startet med å snakke om den plagsomme siste tiden. For ordens skyld må bemerkes at intervjuet ble foretatt på engelsk.

Unik sjakkglede. Verdensmesteren sprer sjakkbegeistring på et overraskelsesbesøk til Oslo Chess i 2016. Hånd og hjerne spilles med Livia Lindstad.
Foto: Anniken Vestby

KINDRED-SAKEN:

JT: Hvordan ble Kindred-tilbudet til – kom det til deg eller til sjakkforbundet?

MC: Jeg tror definitivt det kom til forbundet, jeg hørte om det ganske tidlig, tror jeg, men ikke fra Kindred, bare fra andre kilder. Ærlig talt tenkte jeg ikke så mye på det før det ble veldig, veldig offentlig.

JT: Ble du overrasket over hvordan det ble håndtert? Jeg vil ikke akkurat kalle det en debatt, heller en direkte feide. Jeg antar at dette er ganske normalt nå for tiden, men var du forberedt på måten det ble debattert og nivået på, skal vi si… følelsene?

MC: Nei, jeg må si at jeg var veldig, veldig naiv når det gjaldt dette. Jeg trodde ærlig talt at noen kritiske røster ville oppstå, men at disse til slutt ville forstumme og at på slutten ville «pengene tale».

(*Intervjueren ler*)

Ingen ble mer overrasket enn meg over hvordan saken gikk for seg.

JT: Mener du innen sjakkfamilien, på nasjonalt nivå eller begge steder?

MC: Hovedsakelig innen sjakken. Jeg ble ikke overrasket over at saken, ettersom hvordan den utviklet seg, ville bli blåst opp i media nasjonalt. Men saken som sådan var svært, svært overraskende for meg, og betydde nok antakelig at jeg helt ærlig ikke helt hadde kontakt med hvordan folk tenkte i sin alminnelighet.

JT: Du tenker på gambling?

MC: Ja, gambling, penger, slike ting.

JT: Hva som virkelig sjokkerte meg var hvor irrasjonelt det hele var, å bli angrepet fra alle kanter av folk du kunne forvente at ville støttet deg – overrasket det deg også?

MC: Ja, det var absolutt en overraskelse. Tydeligvis valgte jeg ikke de mest diplomatiske ordene, det er heller ikke nødvendigvis min stil. Vanligvis beskriver jeg ting slik jeg ser dem. Men at det skulle bli så følelsesladd var veldig overraskende.

JT: Som illustrasjon for utenlandske lesere satte jeg angrepene på deg opp mot sympatien Northug fikk da han fyllekjørte. Handler dette om Janteloven, ski versus sjakk, eller… ?

MC: Jeg tenker at hvis du sammenlikner de to sakene, så regnes hans feil som naturlige, mange ser på hva ham som et menneske som gjorde

Prominent bakspiller i Offerspills lokaler. Foto: Arne Danielsen

menneskelige feil, mens jeg framsto som bare ond.

JT: Jeg hadde tenkt å si det akkurat sånn – at folk antok at du var ond...

Jeg vil ikke dvele ved Northug-saken, for den vet jeg ikke så mye om. I mitt tilfelle var motivet å gjøre det jeg anså som det beste for norsk sjakk. Slik var det, ikke noe mer. Jeg respekterer veldig mye at folk med svært forskjellige synspunkter fra meg, i utgangspunktet hadde samme mål i tankene. Men jeg synes at noen av personangrepene var uberettiget.

Debattantene på hver sin side var verken gode eller dårlige, de hadde bare svært forskjellige meninger om hva som var til det beste for norsk sjakk. Jeg tror fortsatt hundre prosent på at resultatet ble fullstendig galt på alle måter, men så var det altså slik det gikk.

JT: Selv syntes jeg argumentene for Kindred var vanskelige å bestride. Folk har vært villige til å ta imot gamblingpenger så lenge de kommer fra Norsk Tipping, og jeg finner ingen rasjonell grunn til å være hysterisk med en annen kilde til pengene.

Men, hvis jeg hadde hatt stemmerett, ville jeg sannsynligvis ha stemt mot av prinsipielle grunner, til tross for at pro-argumentene var rasjonelle, fordi det ikke var snakk om ren sponsing. Hadde det bare vært sponsing, ville jeg stått hundre prosent bak det.

Men siden det virket som en lobbyavtale og forbundet er definert som ikke-politisk, slo det meg at konflikten bare ble for stor. Hva synes du om dette standpunktet?

MC: For å være ærlig, så var ikke dette noe jeg tenkte for mye på. Jeg kan forstå problemet sett fra et prinsipielt synspunkt. Men for meg koker det ned til å være pragmatisk og tenke at hvis dette er noe som lederne tror på, så bør forbundet være i stand til å gjøre det. Jeg tenkte bare pragmatisk på de økonomiske konsekvensene og så videre.

Så forstår jeg at det kan være problematisk, men for meg var ikke det en avgjørende faktor. Og ja, jeg forstår at de betaler oss for publisitet - eller ønsket publisitet – og at de betaler for lobbyvirksomhet, men jeg følte at dette var så mye penger at det kunne bringe oss langt på vei. Og ja, (latter) kanskje det er en ond tankegang. For meg var det ikke mer nyansert enn som så.

«*Debattantene på hver sin side var verken gode eller dårlige, de hadde bare svært forskjellige meninger om hva som var til det beste for norsk sjakk*»

JT: Men jeg har et spørsmål jeg bare må stille: Bare en liten stund senere var Kindreds sponsing av Offerspill bare sponsing. Finnes det noen grunn for hvorfor dette ikke også kunne skjedd med forbundet?

Unibet har sponset sjakk før på ulike måter, til og med i Norge. Hvis pengene var gode nok tidligere og det kun er snakk om sponsing, er det vanskelig å se hvordan det kunne blitt argumentert mot, i hvert fall intellektuelt. Ikke dermed sagt at diskusjonen ville blitt intellektuell.

Vet du hvorfor Unibet var villige til å inngå en ren sponsoravtale med OSK?

MC: Det vet jeg faktisk ikke. Man kan bare spekulere om årsakene. Jeg vet ikke.

Personlig vinkel:

JT: Etter å ha sett alle oppmerksomhetssøkerne som svermet rundt deg da jeg var OL-lagkaptein i Baku, er jeg nysgjerrig etter å vite om alt dette har fått deg til å reflektere litt over kjendislivet. Tenker du på deg selv som en rollemodell, og hva er i så fall konsekvensene av det?

(*Tenkepause*)

MC: Jeg lar meg ikke styre av slike tanker – om å være et forbilde eller hva det skulle være. Jeg forsøker å leve livet mitt på en måte som jeg føler gjenspeiler hva jeg ønsker å gjøre, men det betyr ikke at jeg kommer til å gjøre akkurat det som folk forventer av meg.

Det har aldri vært, eller i det minste ikke nylig, noe som har vært viktig for meg.

JT: Jeg registrerer at du bare for moro skyld kan provosere Liverpool-fans i forbindelse med fantasy football, noe som jo er en merkelig type hobby. Er du mer komfortabel med slike typer mediestormer som måtte oppstå nå?

MC: Det var en tid for noen år siden, en periode på et par år der jeg knapt ville gi intervjuer i det hele tatt. Jeg har vel slakket litt av på den politikken nå. Jeg går definitivt ikke etter å få mest mulig publisitet, antar at jeg er litt mer avslappet nå enn jeg var for noen få år siden.

JT: Opplever du at det siste året eller så med mer eller mindre uavbrutt suksess har normalisert forholdet til norsk publikum? Eller stresser folk deg fortsatt på grunn av Kindred-affæren?

MC: Nei, det gjør de faktisk ikke. Jeg har ikke snakket med folk om dette temaet på lenge. Akkurat nå påvirker det meg egentlig ikke.

JT: Inntrykket mitt er at du er omtrent like populær nå som alltid, til tross for en periode å ha vært «ren ondskap»?

JT: Jeg mener offentlig?

MC: Noen støttet meg offentlig også, men ingen institusjoner, bare enkeltmennesker. Likevel kom det ganske mye støtte derfra. Men for å være ærlig så handlet det ikke egentlig om å støtte meg, fordi jeg ikke kjempet for meg selv, jeg kjempet for norsk sjakk.

JT: Men du var alene, tenkte jeg?

MC: Til en viss grad. Men det var OK, jeg hadde egentlig ikke noe imot å ha en mening.

Offerspill:

JT: Kanskje et eksempel på hvor fjernt jeg var fra temperaturen i debatten, men da du annonserte Offerspill, slo det meg at det var en av de mest spennende sjakkideene jeg noensinne hadde hørt – og så registrerte jeg selvfølgelig at den umiddelbare reaksjonen i det offisielle Norge var å anklage deg for å stjele stemmer gjennom en imaginær klubb…

MC: Så er faktisk ikke klubben imaginær, og vi klarte ikke å stjele noen stemmer.

JT: En annen ting – folk hevder fortsatt slikt, også overfor meg. Men selv om klubben ville fått lov å stemme som en stor enhet, valgte den å ikke gjøre det. Så anklagen eksisterer i stor grad bare i hodet på anklagerne?

MC: En av de åpenbare grunnene til timingen for å skape klubben var selvsagt at vi ønsket å påvirke avgjørelsen. Det var ingen tvil om dette.

«*...mitt problem var at det aldri slo meg at dette kunne tolkes som å kjøpe stemmer*»

MC: Jo. Jeg vet ikke. Yeah. Jeg antar at folk glemmer fort.

JT: Et siste spørsmål om alt dette oppstyret. Jeg ble litt overrasket over at du ikke fikk støtte fra relaterte samfunn, som for eksempel det store profesjonelle pokermiljøet i Norge?

Vel, det var faktisk mange pokerspillere som støttet meg, i hvert fall privat.

Hvis vi hadde fått et riktig antall stemmer tilpasset antall medlemmer i klubben, ville de hatt mandat til å stemme slik de ønsket. Vi uttrykte veldig tydelig styrets mening om saken, det var absolutt ingen hemmelighet. Men vi ba ikke folk om å gå dit og stemme på oss, det var ikke noe tema.

Så, hvis vi anklages for å skape en klubb delvis for å påvirke avstemningen, så ja, vi gjorde ingen

Magnus har vært i søkelyset siden han ble verdensmester i Chennai 2013. Foto: Arne Danielsen

hemmelighet ut av det. Men jeg har heller ikke hatt en sjakklubb som jeg virkelig føler at jeg tilhører i Norge.

For oss var dette en spennende mulighet til å bestemme at vi ønsket å starte noe nytt. Og ambisjonene våre vokste etter hvert som vi begynte å få mer oppmerksomhet og flere medlemmer.

JT: Var etableringen av OSK en måte å betale din såkalte olympiagjeld på? (*Spørsmålet refererer til den uttrykte kritikken – og Magnus´ lenge uttrykte anger – over å ha akseptert en avgift for å fremme Tromsø-OL.*

*I min tid som toppsjakksjef i Norges Sjakkforbund så jeg hvor ivrig Magnus var til ikke bare representere Norge uten å få betaling for det, men han spanderte også en kostbar treningsøkt for laget med Boris Gelfand før Baku-OL. Så denne «gjeldsbekymringen» har antakelig vært mer synlig for meg enn for det generelle sjakkpublikum.***)**

MC: Jeg har aldri følt meg vel med den Tromsøgreia. Dette med Offerspill var en av måtene å gi tilbake noen av de pengene. Før vi fikk Kindred til å sponse, var det i utgangspunktet jeg som sponset klubben. Nå er åpenbart finansieringen langt mer sikker.

JT: Ble du skuffet over at så mange av de medlemmene som ble med under rekrutteringskampanjen din, der du tilbød å betale forbundskontingenten for de første tusen medlemmene, ikke har fornyet medlemskapet?

MC: Intensjonen vår var først å ha en type skjema der du kunne melde deg inn, og så gi beskjed om hvor mye det kostet og alt det der.

Men så bestemte vi oss for at hvis vi skulle gjøre tilbudet attraktivt, var det ikke realistisk å få mange til å registrere seg på kort tid hvis det kostet penger. Så da tenkte vi bare at vi måtte gjøre det gratis. Og da sa jeg bare, at det er greit, jeg betaler gebyret.

I ettertid er det åpenbart at dette ikke tok seg veldig bra ut, men dette var ikke gjennomtenkt i det hele tatt.

I utgangspunktet tenkte jeg at dette var å gi en stor pengegave til sjakkforbundet gjennom å donere ganske mye av mine egne penger for å fremme denne saken.

Jeg forstår fullt ut at metoden er utradisjonell og kan betraktes som tvilsom, men mitt problem var at det aldri slo meg at dette kunne tolkes som å

kjøpe stemmer, ikke før folk begynte å nevne det for meg.

I ettertid forstår jeg at dette var utrolig naivt, men det var bare ikke noe jeg tenkte på i det hele tatt. Jeg tenkte bare at vi gir folk muligheten til å melde seg inn i denne klubben, og vi ønsker å gjøre terskelen lav ved ikke å be dem om å betale mye penger. Det var noe vi fant på etter en stund.

At dette sannsynligvis ikke var en fin måte å gjøre det på, forstår jeg i ettertid, men hensikten var ikke å kjøpe innflytelse eller noe. Jeg følte faktisk at jeg ga noen av pengene mine direkte til forbundet i denne saken.

Så forstår jeg ikke at folk anklaget meg for at «det er urettferdig at noen som har mye mer økonomisk makt enn andre, bruker den så urettferdig». Jeg mener, seriøst, at 'fuck that'. Mange på den andre siden i debatten hadde mye mer økonomisk makt enn meg, men var ikke villige til å investere slik jeg gjorde.

Bare for å svare på spørsmålet ditt: Ja, selvfølgelig ville vi ha satt pris på om enda flere hadde valgt å beholde medlemskapet sitt, likevel er vi komfortabelt blitt den største klubben i Norge. Vi ante egentlig ikke hva vi kunne forvente, og jeg tenker at vi alt i alt er ganske fornøyd med antall medlemmer som vi har og håper på å vokse mye mer.

JT: I forbindelse med etableringen av Offerspill slo det meg hvordan du med ett slag løste det rare rekrutteringsproblemet til forbundet – nemlig at til tross for at du populariserer sjakk overalt så har ikke medlemstallet vokst i særlig grad.

Opprettelsen av klubben og publisiteten rundt den, viser at du kanskje er i stand til å løse problemet på egen hånd, enten for forbundet eller for OSK – noe som på sett og vis er det samme?

MC: Til en viss grad tror jeg dette er sant. Selvfølgelig fikk vi mye hjelp fra media (he he) som vi faktisk ikke ba om, de gjorde bare all

Magnus foreleser for unge talenter i Dream Team før Tromsø OL 2014. Foto: Arne Danielsen

publisiteten for oss på egen hånd.

Men jeg antar at forbundet fortsatt har et problem med å konvertere sjakkentusiaster til medlemmer, og jeg vet ikke om de har noen stor plan for å løse det. Jeg antar at det er nødvendig med slike skarpe tiltak for å oppnå en kraftig effekt på kort tid.

JT: Nå som OSK får denne typen økonomisk støtte – en støtte som forbundet også kunne hatt – hva håper du å oppnå langsiktig når det gjelder sjakklandskapet?

Jeg får inntrykk av at du ønsker å bygge noe for neste generasjon eller generasjonen som vokser fram nå. Du har også snakket om å gjøre Norge til en sjakksupermakt?

MC: Som jeg sa tidligere, tror jeg det er en ganske lavt hengende frukt å gjøre oss mye, mye bedre i sjakk i Norge.

For klubben er målet vårt å gi unge spillere mulighet for å utvikle seg, og vi har allerede gitt midler til mange unge spillere. Vi har organisert turneringer der de kan oppnå tittelnormer og vi har også organisert treningsøkter for unge spillere.

Vi prøver dessuten å få med voksne som bare har spilt online til å delta i turneringer enten online eller på brettet og har absolutt hatt en viss suksess med å organisere arrangementer, men jeg tror det fortsatt finnes mye potensial.

Protest:

JT: Om din utmelding fra Norges Sjakkforbund – jeg ser ingen virkning av det. Du er fortsatt norsk og vil fortsatt spille OL.

Den dagen du meldte deg ut drev du samtidig PR for forbundet – du er fortsatt hjelpsom og samarbeidsvillig?

MC: Jeg vurderte flere løsninger etter at Kindred-greia røyk i sommer. På det tidspunktet sto ikke det å være en del av sjakkforbundet særlig høyt på lista over hva jeg ønsket å drive med, men jeg antar at jeg til slutt fant et alternativ der hovedeffekten var symbolsk og ikke ville få så mange praktiske konsekvenser.

Kort tid etter at jeg kom tilbake fra turneringen i Kroatia hadde jeg møter med forbundet. Tanken min var veldig klar hele veien, at jeg fortsatt ønsket å hjelpe norsk sjakk. Det er det ingen tvil om, jeg ville bare ikke være en del av forbundet. Og de har vært svært forståelsesfulle og samarbeidsvillige, noe som har vært bra.

JT: Det naturlige spørsmålet er: Siden forbundsledelsen var for Kindred, var vel utmeldingen på en måte rettet mot flertallet av medlemmene?

MC: Jeg antar at det er riktig at flertallet av medlemmene ikke ville ha Kindred-avtalen? Så da er det definitivt dit den symbolske handlingen ble rettet, noe jeg også var veldig klar på da jeg snakket med sentralstyret, at dette ikke var rettet mot dem, men mot forbundet som helhet.

JT: Jeg har en liten konspirasjonsteori, du kan fortelle meg om den er litt for pro-Magnus: Jeg lurte på om bruddet med forbundet var praktisk, at du nesten gjorde dem en tjeneste gitt at Unibet-sponsingen var i horisonten? Noen forbindelse der?

MC: Nei, vi hadde ikke engang begynt å snakke med Unibet på det tidspunktet. Men jeg antar at det viste seg OK. Hele Unibet-greia begynte bare å skje i høst.

JT: Generalsekretæren slutter nå. Hva er din nåværende oppfatning av forbundet og hva tror du må gjøres for å bli mer effektiv?

MC: For å være ærlig, så tror jeg det er vanskelig fordi de mangler penger. De har veldig begrensede midler til rådighet. Jeg tror det er bra mennesker i ledelsen, med gode intensjoner, men jeg tror virkelig det er svært begrenset hva de kan få til. De har etablert en talentgruppe og har fått litt penger for det, noe som er bra, og aktivitet på skolene. De prøver virkelig. Jeg forsøker å hjelpe litt til med noen prosjekter som de har bedt meg om å være en del av, men jeg tror bare at mye mer kunne ha blitt gjort med en skikkelig struktur med mer penger.

Unibet:

JT: Over til noe mer kontroversielt – om å være Unibet-ambassadør: Skal jobben sentreres rundt fantasy football på grunn av din suksess der? Det virker som et perfekt medium for sponsoren, at du bruker mentale ferdigheter som ikke er sjakk i en annen type konkurranse?

MC: Det er så enkelt som at det er noe jeg synes det er veldig interessant å snakke om, og til en viss

grad fremme også. Og det er mye overlapping med folk som liker å gamble og liker å spille fantasy football. Der finnes en veldig åpenbar forbindelse å knyte der.

JT: Du sier på fantasy football-podcasten at du ikke er så mye av en gambler, noe som kan virke overraskende siden du er Unibet-ambassadør. Hvor mye «matte» er involvert i spillet ditt?

MC: Jeg tenker at fantasy football har mye til felles med poker og betting, ved at du tar beslutninger basert på statistikk som igjen gir deg en bedre sjanse til å være heldig.

For meg er det ikke gamblingaspektet som gjør det interessant, det handler mer om å forsøke å fatte gode beslutninger, bedre beslutninger enn andres, men i utgangspunktet basert på mange av de samme dataene.

På kort sikt er det selvfølgelig snakk om en stor mengde flaks, jeg skal ikke benekte det, men jeg tror at over tid er fantasy football - som definitivt er i samme kategori som poker og veddemål - i stor grad ferdighetsbasert.

JT: «Flaks er ingen tilfeldighet» lyder Unibet-slagordet – noe som må tolkes dithen at flaks må være en slags ferdighet?

MC: Ja, hvis du er dyktig vil du også være heldig oftere, det er det grunnleggende poenget.

JT: Ser du noen likhet med sjakk i det hele tatt? Sjakk er jo et spill der komplett informasjon ligger åpent, samtidig som det er menneskelige faktorer involvert, psykologi – muligens også bløffing til en viss grad?

MC: Jeg tror ikke det er noen fundamental flaks i sjakk, nei…

JT: Men når du øker hastigheten, tror du ikke det også er en faktor som øker sjansespillet? Eller øker det bare effekten av de samlede ferdighetene som trengs?

MC: Det øker absolutt variansen når betenkningstiden går ned og når det blir mer komplisert, det blir mer uforutsigbart. Men jeg anser ikke det som tilfeldig eller et spørsmål om flaks. Jeg mener fortsatt at det bare er dyktighet.

JT: La oss snakke om den «onde» siden av gambling. Fantasy football virker ikke for meg som gambling i seg selv, kanskje fordi jeg respekterer nivået av ferdigheter involvert i ting som poker, selv om informasjon er skjult og et element av sjansespill er til stede. Men det virker ikke som det er disse tingene folk er bekymret for.

Jeg innbiller meg at poenget med å fremme gambling med god samvittighet som «trygt», er hvis det er snakk om tidsfordriv og der dyktighet er bevisst involvert?

MC: For å være ærlig synes jeg rett og slett ikke at gambling er særlig interessant. Jeg finner heller ikke casino-spill særlig interessante.

Som du sa er poker, sportsbetting og jeg mener også fantasy football, i det lange løp svært ferdighetsbaserte spill. De kan også bli ekstremt vanedannende, og det er ingen tvil om at de må gjøres trygge ved å sette grenser.

Men jeg tenker ikke at det er noe iboende galt med disse tingene.

Poenget med poker og sportsbetting – fantasy football er ikke helt det samme – er at når du spiller dem på nettet, og du er en rimelig smart person, forstår du veldig godt at «huset» har et forsprang. Du forstår det og aksepterer det som premiss, at når du spiller der så kommer de til å ha et forsprang, og da må du prøve å slå dem med dine overlegne ferdigheter.

Eller du kan bare spille litt for moro skyld, men da aksepterer du at du må betale litt penger for å oppleve spenningen ved gambling.

Men jeg synes ikke det er noe iboende galt ved at person 1 aksepterer en sum for å tillate person 2 og 3 for å spille seg imellom. Jeg synes ikke det er noe grunnleggende problem der.

> «*Jeg vil gjerne se mer Fischer-sjakk spilt på brettet i et klassisk format*»

Offerspills mye omtalte delegasjon på kongressen i Larvik 2019.
Foto: Arne Danielsen

Forretningsimperium:

JT: La oss snakke om hva jeg liker å kalle «Magnus Inc.»: Chess 24, Play Magnus, Chessable og CoChess – du fant på navnet CoChess (= «coaches» = «trenere») går jeg ut fra?

MC: Ha! - Nei – Jeg er riktignok en stor fan av ordspill, men dessverre var det ikke meg. Men jeg liker det absolutt.

JT: Hvor aktiv er din rolle i disse selskapene?

MC: I det siste har jeg holdt meg litt ute av veien. Vanligvis er jeg veldig glad for å utføre de tjenestene de ber meg om, men det er ikke sånn at jeg driver butikken daglig. Jeg er klart mer involvert når det gjelder «touren» som vi hadde og «touren» som nå vil komme. Det er noe jeg tenker mye mer på og har mye mer å si.

JT: Så for det meste er du investor og promotor?

MC: Ja, absolutt!

JT: Kan det virke som om dette er en stor konkurransefront for deg? Går du løs på chess.com og lichess og andre store online-aktører med imperiet du bygger?

MC: Ja, vi forsøker absolutt å konkurrere, særlig med chess.com, ingen tvil om det, men mest av alt prøver vi å dyrke sjakk og gjøre noe spesielt for å skape et godt miljø for de beste spillerne.

JT: Betrakter du lichess som konkurrent? De virker å være hjelpsomme i noen av prosjektene dine, men en naturlig konkurrent i andre?

MC: I det store og hele liker jeg de fyrene. Så jeg ønsker lichess-typene alt godt, jeg synes det de har fått til er fantastisk.

JT: Så den viktigste rivalen er chess.com. Hva er ambisjonene dine og hva er suksess i så måte?

MC: Det handler egentlig ikke bare om å konkurrere med dem. Vi ønsker bare å skape gode produkter som skal gjøre folk interessert i å følge våre arrangementer, og til slutt også spille på det nye nettstedet vi har kommet opp med på Chess24.

Så handler det heller ikke bare om Chess24. Vi prøver å få alle de forskjellige selskapene til å vokse.

I hovedsak er jeg akkurat det du sa, som investor og promotor, for hovedrollen min er fortsatt å

Magnus debuterer for Offerspill i Østlandsseriens 1. divisjon mot Inge Skrondal iført Magnus-genser. Foto: Arne Danielsen

prøve å spille bra, det er tross alt, mener jeg, også den beste måten for å fremme selskapene på.

Når jeg begynner å spille mye dårligere, vil også verdien min for selskapene bli mye mindre.

JT: Det ble nylig publisert en video med Arne Horvei om spennende jobbmuligheter som kringkaster for neste online tour – men den touren virket litt som starten på en ny verdensmesterdisiplin?

MC: Jeg har ikke noe å si! Du må spørre ham.

(Jeg spurte Arne, på LinkedIn. Han ga meg et meget profesjonelt svar, forklarte at touren var et privat initiativ og at «det ikke på noen måte er en kunngjøring av noen ny verdensmestertittel, verken offisiell eller uoffisiell». Men meldingen inkluderte en blunke-emoji…)

Sjakkens fremtid:

JT: Formatet på din (online) tour (et sett med hurtigsjakkmatcher) får mange til å snakke om at dette er en testarena eller offentlig demonstrasjon av hva du ønsker å se det faktiske verdensmesterformatet endret til. Noen sannhet i det?

MC: Jo, jeg antar at jeg har vært ganske åpen – ikke nødvendigvis når det gjelder VM-tittelen – men om hvordan vi skal kåre den beste spilleren i verden, og dette er sikkert et stykke på vei å vise det.

JT: Tror du koronapandemien har endret statusen for hurtigsjakk- og lynturneringer varig?

MC: Jeg tror det. Men jeg tror også at det ikke er realistisk å forvente at folk skal spille lange partier på nettet. Jeg tror heller ikke det er realistisk å forvente at folk skal være svært interesserte tilskuere. Så jeg mener at det raske formatet er utmerket for online-spill fordi det i hvert fall bevarer et skinn av høykvalitetssjakk, og at partiene heller ikke tar altfor lang tid. Du får flere partier samme dag og opplever muligens mer spenning på den måten.

JT: Tror du det vil påvirke brettsjakken når den kommer tilbake – at tempoet generelt vil øke?

MC: Jeg vet ikke. Jeg tror fremtiden for klassisk sjakk slik som den er nå er litt tvilsom. Jeg vil gjerne se mer Fischer-sjakk spilt på brettet i et

klassisk format. Det ville være veldig interessant for meg, fordi jeg føler at den varianten er godt egnet for et klassisk tidsformat, fordi lang betenkningstid trengs for å i det hele tatt kunne spille Fischer-sjakk på en anstendig måte. Og du kan se at måten som Fischer-sjakk nå spilles i hurtigformat gir partier uten særlig høy kvalitet, fordi vi gjør slike fundamentale feil i åpningen. Vi forstår ikke stillingene på langt nær nok, men jeg tror kvaliteten vil øke mye hvis vi får klassisk betenkningstid. Jeg håper definitivt på det.

Når det gjelder klassisk sjakk på brettet så antar jeg at det har en fremtid, men da må du akseptere det som det er. Det kommer til å bli mange remiser når de beste spillerne i verden spiller klassisk sjakk på brettet. Det finnes ingen vei rundt dette hvis du ikke endrer noe grunnleggende, det kommer rett og slett ikke til å forandre seg. Det er litt trist, men jeg tror det er veldig vanskelig å gjøre noe med.

JT: Tror du ikke datamaskinene kan utvide grensene igjen på en eller annen måte?

MC: Det finner jeg usannsynlig. Faktum er at Alpha Zero og Leela, i form av Berlin-forsvaret, heller stenger dører enn åpner dem. Jeg synes ikke dette er et oppmuntrende tegn, og du griper mer og mer i tomme lufta når det gjelder å finne spillbare åpningsideer. Det er litt synd.

JT: Dette får meg til å lure på om du har fulgt disse nye sjakkvarianteksperimentene, jeg tror de kommer fra Kramnik.

MC: Ja, jeg synes de er interessante, og ja, jeg vil gjerne prøve noen av de variantene som likner mest sjakk, og gjerne prøve dem i ekte spill. Men jeg mener også at vi allerede har et veldig godt alternativ, og det er Fischer-sjakk. Jeg tror at Fischer-sjakken trenger å bli utforsket mer.

JT: Tilbake til temaet om hurtigsjakk som antakelig er den viktigste slagmarka for en stund: Hvordan var det å gjenopplive Nakamura – han virker å være mer til rival nå enn da han var verdenstoer?

MC: Ja, definitivt. Først og fremst har jeg vært mektig imponert over måten han har spilt på. Da vi sendte ut invitasjonene til den første Magnus Invitational, var den grunnleggende tanken å invitere alle de beste spillerne i verden, og det var mange som var gitt, men jeg presset på for at Nakamura skulle inviteres. Jeg argumenterte med at selv om det er lenge siden han har hatt noen suksess overhodet i klassisk sjakk, ville han fortsatt være en mer enn verdig konkurrent i raskere formater. Men jeg forventet faktisk ikke at han skulle være SÅ god.

Det har vært fantastisk å se hvor stor suksess han har hatt, og jeg tror også at matchen han spilte mot meg, eller alle matchene, ble veldig vanskelige for meg. Han virket å ha en gjennomtenkt kampstrategi i større grad enn noen av de andre spillerne. Det har kommet til det punktet at det er ingen tvil om at han klart er min største konkurrent når det gjelder hurtig- og lynsjakk, spesielt online.

JT: Tror du raskere tidskontroller vil skape mer seriøse utfordrere for deg, eller tror du at du vil være like dominerende?

MC: I rettferdighetens navn synes jeg ikke at jeg har vært så veldig dominerende i det siste. Jeg ønsker å dominere langt mer enn det. Jeg synes jeg spilte bra i en av turneringene, Chessable Masters. Bortsett fra det har jeg vært ganske middelmådig, vil jeg si. Jeg føler at jeg ikke har fått ut mitt fulle potensial i disse formatene, og i den siste St. Louis-turneringen bare skled jeg igjennom. Jeg hadde ingen energi eller kreativitet, spilte slett ikke bra i det hele tatt.

JT: Så det er like krevende som å spille klassisk?

MC: Ja, når du spiller en haug partier på en dag, er det like utmattende.

JT: Vil klassisk sjakk og den offisielle VM-syklusen fortsatt være din høyeste prioritet?

MC: Jeg tror det er veldig, veldig sannsynlig at jeg vil konkurrere om verdensmesterskapet neste år, men det er svært usannsynlig at jeg noen gang vil spille like mange turneringer som jeg gjorde i 2019.

JT: På grunn av belastningen?

MC: Ja, fordi jeg, i hvert fall neste år, kommer til å ha mye oppmerksomhet rettet mot den kommende online-turen, slik at jeg ikke kan bruke all tiden på å reise.

JT: Hvem forventer du at vil bli din neste utfordrer?

MC: En av gutta som spiller kandidatmatchen. Jeg vet ikke, de to som leder og også Caruana har en svært anstendig sjanse. Jeg har ikke noe bedre svar.

JT: Er det noen du vil finne mer interessant å møte?

MC: Den klart beste spilleren blant dem er Caruana.

JT: Men det betyr ikke at han vil være den mest…?

MC: Jeg tror ganske sikkert at han vil være den mest interessante. Det er ikke nødvendigvis hva jeg *ønsker*. Jeg mener, jeg vet ikke akkurat nå hva jeg ønsker, men ja, jeg mener bestemt at han vil være den mest interessante.

JT: Kommer du til å spille for Offerspill i Eliteserien i år?

MC: Jeg tenker at jeg i det minste vil spille litt.

Jeg hadde tenkt å spille i kvalifiseringen, men etter at Sortland trakk seg ble det klart at jeg bare kunne spille ett parti, og jeg ønsket ikke å reise bare for å spille ett parti i stedet for to, men planen var å spille der. Eliteserien kommer til å bli interessant. Jeg har ingen store ambisjoner om å vinne eller noe, jeg tror bare at det kommer til å gi interessante muligheter for våre unge til å få noen partier der.

JT: Dere kommer til være store favoritter?

MC: Ikke nødvendigvis. For meg er det absolutt ikke snakk om seier eller død.

Assorterte spørsmål:

JT: Hva synes du om Nakas «Bong Cloud» i den siste runde i St. Louis? (*Nakamura spilte 1.e4 e5 2.Ke2 som hvit mot Jeffrey Xiong, en åpning kjent som «Bong Cloud».*)

MC: Jeg synes det var OK. Mitt syn har alltid vært at sjakktrekk er sjakktrekk – de er ikke mye mer. I den spesielle situasjonen handler det ikke om respekt for spillet eller mangel på det.

JT: Hva med respekten for motstanderen?

MC: Den diskusjonen finner jeg ikke særlig interessant. Når du står overfor det trekket, kan du enten spille Ke7 selv og signalisere at «jeg ser at du forsøker å gi deg selv en ulempe her, og jeg ønsker ikke å være en del av det, så nå spiller vi på like vilkår». Eller du gjør ditt beste for å vinne. Det er absolutt ikke en ideell situasjon å bli utsatt for, men du gjør ditt beste.

Hvis du snakker om manglende respekt for motstanderen, er det altfor dramatisk, det bør være plass til litt showmanship i disse turneringene. Men jeg synes ikke nødvendigvis det bør forårsake de store overskriftene.

JT: Hva med hva arrangørene måtte tenke?

MC: Det handler også om hva du gjør etterpå. Hikarus intensjon var tydeligvis: Jeg spiller e4, så spiller jeg Ke2 og etter det et vanlig parti. Han fortsatte ikke å spille på en tåpelig måte.
Så hvis du tror du er god nok til å spille e4 og Ke2 og slå motstanderen din, så kom igjen. Jeg ser ikke problemet.

JT: Det virket nesten som han gjorde det fordi tilhengerne hans på streamen stemte for det?

MC: Du må huske på at han først og fremst anser seg som en streamer framfor en sjakkspiller. Med det i tankene er ikke valget hans bare forståelig, men fullkomment rasjonelt.

JT: Hva synes du om måten streamingen hans pløyer ny grunn for sjakkens popularitet?

MC: Først og fremst er det veldig bra for ham, og generelt er det bra for sjakken. Jeg er ikke nødvendigvis enig i at flere tilskuere automatisk er bedre for sjakk, men tror generelt det er en positiv ting.

Samtidig må ikke vi sjakkspillere miste av syne hva vi egentlig forsøker å gjøre, nemlig å spille god

«*Ærlig talt synes jeg at den sjakken jeg spilte første halvdel 2019 er den beste jeg noensinne har spilt*»

sjakk.

Han har selv fått grundig bekreftelse i den forstand at han opplever mye suksess, ikke bare som promotor, men også som spiller. Jeg tror det han driver med er enormt positivt, og åpenbart flott for ham.

JT: Er det sant at du ser på Reuben Fine som den spilleren som du likner mest stilmessig?

MC: På et tidspunkt leste jeg mye om partiene hans og fant mange likheter. Jeg tror ikke at jeg noen gang har gått så langt som å si at han er den som likner stilen min mest, det var mer et tilfelle at jeg fant noen likheter.

JT: Som en gammel amerikaner med ganske mye historisk interesse, vet jeg likevel ikke så mye om Fine i det hele tatt. Hva fikk deg til å kikke på ham?

MC: Det var for noen år siden, ærlig talt husker jeg ikke engang når, men jeg tror bare at da jeg gjorde det intervjuet så hadde jeg de siste dagene gått gjennom mange av partiene hans, og det slo meg at det var overraskende mange likheter. Men for å være ærlig så synes jeg ikke det er så interessant å finne ut hvem sitt spill jeg likner mest på. Jeg vet ikke helt. Jeg tror jeg likner litt på mange av dem som spilte sjakk veldig bra i nåtiden eller fortiden.

JT: En siste ting. Du har nå, etter London-VM, hatt en formkurve lik den til den fyren som du sa var din favorittspiller.

Hvordan sammenlikner du ditt siste klassiske jeg med 2014-2015-utgaven av Magnus?

MC: Ærlig talt synes jeg at den sjakken jeg spilte første halvdel 2019 er den beste jeg noensinne har spilt.

Andre halvdelen av 2019, og min eneste turnering jeg spilte i 2020 – de var alle bare, jeg vil ikke si direkte dårlige, men middelmådige i beste fall. Så jeg føler ikke akkurat nå at jeg er i flyten eller at resultatene er spesielt gode. Det eneste positive med den klassiske sjakken jeg har spilt det siste året er at jeg ikke har tapt noe parti.

JT: Tror du at din ubeseirede rekke har hatt noe med at formen svekket seg, at du ble mer besatt av ikke å tape?

MC: Ja, jeg tror jeg begynte å tenke mer på det. Men det var også et resultat av at jeg begynte å slippe opp for ideer og også litt mangel på energi. Og som et resultat av det begynte jeg også å miste selvtilliten. Alle disse faktorene spilte inn.

Epilog:

Mellom tidspunktet for dette intervjuet og utgivelsen av Norsk Sjakkblad har det skjedd enda flere store begivenheter som påvirker Magnus og «Magnus Inc.».

Under Altibox Norway Chess i Stavanger vant Magnus enda et stort arrangement, den første eliteturneringen på brettet på lang tid. Det som kanskje var mer bemerkelsesverdig var at hans enorme rekord på 125 partier uten tap endelig tok slutt da han tok for mange sjanser for å skape komplikasjoner mot den unge polske GM Jan-Krzysztof Duda.

De store Magnus-overskriftene den siste tiden har vært på forretningssiden. Først ble Play Magnus notert på Oslo Børs med en injeksjon på 250 nye aksjonærer og 300 millioner kroner som skal investeres i «teknologiutvikling og videre vekst».

Det har også vært tegn til at norske medier ikke har glemt at Magnus og finansiell risiko betyr overskrifter, der e24.no har en mørk vinkling til investeringsapptjenesten Skilling og deres støtte til den kommende Champions tour. (https://e24.no/boers-og-finans/i/bn5lB5/magnus-carlsen-blir-ambassadoer-for-handelsplattform-som-tilbyr-omstridte-produkter)

I en ekstremt interessant dobbeloverskrift litt over ei uke senere, annonserte FIDE kanselleringen av VM i hurtigsjakk og lyn på grunn av fortsatt usikkerhet rundt korona; og så at den lovede Champions Chess Tour 2021 – sesong to av det som startet som den digitale Magnus Chess-touren – har fått delt TV-rettighetene mellom NRK og TV2.

Foruten å være et landemerke for å markedsføre sjakk og gjøre digital sjakk populært, vil timingen av disse to nyhetene bare gjøre at det nyeste Magnus-initiativet føles enda mer som et sant verdensmesterskap. Selv om det ennå ikke er offisielt, eller uoffisielt…

Det kommende året, og sjakk i koronas tidsalder, ser ut til å bli begivenhetsrikt. Takket være Magnus.

Altibox Norway Chess:

Tilbake på brettet!

Magnus Carlsen vant årets utgave av Altibox Norway Chess som ble avholdt i Stavanger fra 5. til 16. oktober. Dette var den første superturneringen på brettet siden kandidatturneringen ble avbrutt i slutten av mars.

Tekst: Arne Danielsen Foto: Lennart Ootes/Altibox Norway Chess

Turneringen skulle egentlig vært gjennomført med ti deltakere i juni, men på grunn av korona-situasjonen ble den utsatt til oktober og redusert til seks spillere.

Omfattende tiltak ble gjennomført for å beskytte mot smitte. Alle deltakerne måtte først i ti dagers karantene, og brett og brikker ble grundig renset før hver runde.

Norway Chess er kjent for kreative løsninger for å øke underholdningsverdien. Det ble spilt dobbeltrunder med klassisk betenkningstid alle mot alle, der vinstpartier ble belønnet med 3 poeng. Ved remis ble det spilt et armageddonparti, der vinneren endte opp med 1,5 poeng og taperen med 1 poeng. Ingen remistilbud var tillatt før etter 30 trekk.

TV2 Sport overførte hele turneringen, som vanlig med Hammer, Lahlum og Gnatt som faste programledere supplert med sjakkyndige gjester og der den sedvanlige skrifteboksen der spillerne kunne kommentere partiene sine underveis er et underfundig innslag.

Magnus Carlsen vant turneringen med 19,5 poeng, foran den unge kometen Alireza Firouzja med 18,5. Hva som også vil bli husket er at Carlsens fantastiske rekke med 125 ubeseirede klassiske partier på rad sto for fall, da han først tapte for Jan-Krzysztof Duda og siden for Levon Aronian.

Aryan Tari fikk være med å spise kirsebær blant de store, og fikk virkelig kjørt seg på brettet. Men sikkert god lærling for vår tidligere juniorverdensmester.

Kjell Madland og de øvrige arrangørene klarte som alltid å gjennomføre en ypperlig turnering og forsvare Stavangers ære som sjakkmetropol.

○ **Magnus Carlsen (2863)**
● **Aryan Tari (2633)**
8th Norway Chess 2020
Kommentarer: Peter Heine Nielsen

Å vinne dette partiet var avgjørende. Ikke bare fordi Magnus har de hvite brikkene mot turneringens lavest ratede spiller, men også for å vinne tilbake ledelsen i turneringen. Kasparov ville i sin tid knust lavere ratede ved sin åpningskunnskap, ville ikke engang tillatt dem å få noe spill, men i disse dager er situasjonen reversert.

Fra den sterkeste spillerens perspektiv er målet nå mer å faktisk komme ut av åpningen med en spillbar stilling. Mange vil derfor forsøke varianter som 1. ♘f3 2.g3 for å beholde brikkene på brettet, men verdensmesteren går som alltid sine egne veier:

1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.♗b5 a6 4.♗a4 ♘f6

I forrige runde prøvde Tari 4...f5?! mot Duda, men som forventet er et slikt trekk basert på overraskelsesmomentet og ikke egnet for gjentakelse.

5.0-0 ♗e7 6.d3!?

Aronian spilte 6.♖e1 mot Tari tidligere i turneringen, men Magnus forblir lojal til varianten som i enkelte bøker bærer hans navn, fordi han populariserte den med suksess i sin tidlige ungdom.

6...b5 7.♗b3 d6 8.a4 ♗d7!

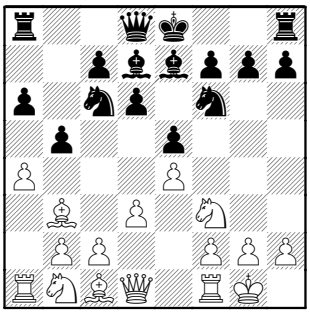

I Elista Candidates i 2007 forsøkte Aronian 8...♖b8 mot Magnus, og siden ble 8...b4 foretrukket, inntil sortspillerne til slutt landet på partitrekket som løsning på sorts problemer.

9.c3 ♘a5 10.♗a2 c5

En langt mer radikal løsning er 10...bxa4!? som temporært vinner en bonde, og etter 11.♘bd2 0-0 12.♗b1 ♗b5!? fikk Ding en grei stilling mot Magnus i oppgjøret i St. Louis 2017. Ideen er at hvit må spille c4 for å få tilbake bonden på a4, noe som betyr at han ikke lenger har muligheten c3 og d4. Dermed kan sort stabilisere stillingen sin.

11.♗g5 0-0 12.♘bd2

Caruana spilte 12.axb5 axb5 13.♘a3 som siktet mot e3-feltet via c2, men Magnus vil ennå ikke slippe opp spenningen i a-linja.

12...♖b8

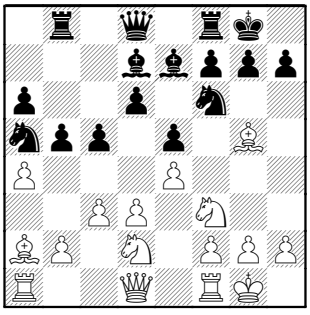

13.axb5

Logisk timing, siden sort akkurat har fjernet tårnet sitt fra a-linja.

13...axb5 14.♖e1 b4 15.♘c4 ♘xc4 16.♗xc4 bxc3 17.bxc3 ♕c7 18.♕c2 ♗b5 19.♗xb5 ♖xb5

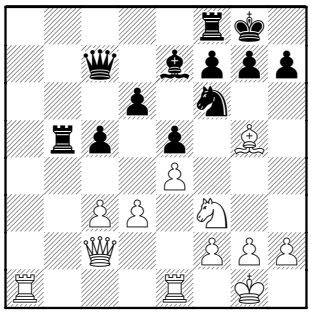

20.♗xf6! ♗xf6 21.♘d2

En veldig interessant stilling, i hvert fall fra et teknisk synspunkt. Sort har klart å fjerne tre par lette offiserer samt a- og b-bøndene fra brettet, noe som til sammen taler i favør av remis, men hvit har et veldig synlig pluss i at springeren vil kunne bosette seg på c4 eller d5. Dette er i seg selv ikke nok til å få sorts stilling til å kollapse, så mye er avhengig av hvordan hvit kan forbedre stillingen sin og intensivere presset.

Dette er kanskje ikke siste sjanse for sort, men veldig avgjørende: Hadde Tari nå spilt 21...h5! ville han forbedret sjansene til å få remis. Å få bonden fram til h4 har mange fordeler. Løperen vil få en trygg havn på g5, og den hvite kongen vil føle et visst ubehag hvis han tillater et sort tårn å innta førsteraden.

21...♕c6?! 22.♕a4 ♖fb8 23.♘c4

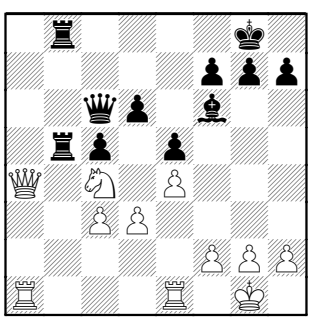

Et annet lærerikt øyeblikk: 23...♗g5 foreslår seg selv, noe som hindrer springeren fra å komme inn på e3 med retning d5, men datamaskinene indikerer at 24.♘a3 ♖5b6 25.♕xc6 ♖xc6 26.♘c4 i utgangspunktet er vunnet for hvit. Til tross for symmetrien er sort fullstendig passivisert. Hvits

Namaste! Når koronaen forhindrer håndhilsing - Aronian svarer Magnus. Og dermed er en ny mote skapt blant sjakkspillerne.

Magnus fikk sitt første nederlag etter 125 ubeseirede partier. Mot den unge polakken Duda presset Magnus for hardt, og da gikk det som det ofte gjør for oss andre.

tårn kommer inn på a7 og fortsetter deretter muligens til d7 fulgt av ♖a1-a7 og sort befinner seg i en håpløs situasjon.

23...h5!? var en mer aktiv måte å forsvare seg på, men bortsett fra 24.♘a3 har hvit også 24.g3 h4 25.♖ab1!? som etter 25...♖xb1 26.♕xc6 ♖xe1+ 27.♔g2. gjør at til tross for nominelt mindre materiell, er hvits dronning og springer så mye bedre koordinert enn de sorte brikkene at hvit bør vinne lett.

23...♗e7 24.g3!

24.♘a3 er sikkert også bra, men med e7 beskyttet har sort tid til ...♖c7 for å forsvare syvenderaden. Derfor bestemmer Magnus seg for å forsterke stillingen enda mer.

24...♕c8 25.♕d1 g6 26.♔g2 ♗f8 27.♕f3 ♖b3 28.♖ec1 ♕e6 29.♖a7

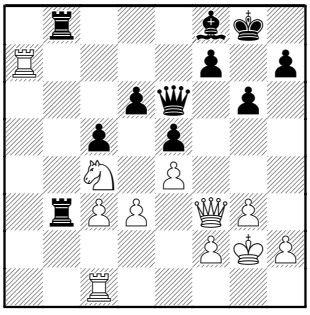

Sorts problem er ikke at stillingen på noen måte kollapser, men at han ikke har noen metode for å utlikne.

Ofte har litt dårligere stillinger en tendens til å gi likt spill med eksakte trekk siden initiativet fordamper, men her er fordelen til Magnus rent statisk, på en måte sort ikke kan reparere. Han må bare sitte og vente, og forsøke å parere hvits forsøk på å bryte gjennom.

29...♖8b7 30.♖xb7!?

En bemerkelsesverdig beslutning. Generelt skulle man tro at å holde på materiellet favoriserer angriperen, men som i det potensielle dronningbyttet tidligere er det ikke alltid sånn. Hvit må også klare å bryte igjennom, og å eliminere en forsvarsbrikke har sine klare fordeler.

30...♖xb7 31.♖a1 h5 32.♖a8 ♔g7 33.♘e3

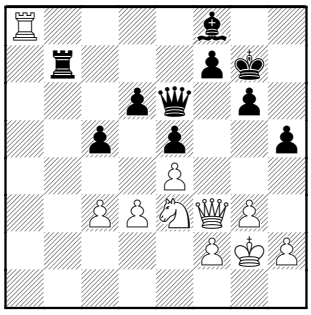

33...♖c7?

Et trekk som ser uskyldig ut, men er den avgjørende feilen. Datamaskinen oppgir 33...♕d7! som eneste forsvarsmulighet, for å besvare 34.♘d5 med 34...♗e7 som forsvarer f6, og sort holder seg inne i partiet med 35... ♖a7 i neste trekk. Objektivt sett er kanskje stillingen da remis, men fra et praktisk synspunkt vil Tari fortsatt måtte lide i mange trekk etter at hvit spiller h3-g4, d4 eller til og med vandrer med kongen til dronningfløyen. 33...♗e7 ser likt ut, men da vinner 34.♘f5+!, noe som illustrerer presset sort er utsatt for.

34.♘d5 ♖c8

Hvis 34...♖d7 vinner hvit akkurat som i partiet, ved å forberede g4-g5.

35.♖a7 ♖b8 36.h3 ♖d8 37.g4 hxg4 38.hxg4 ♖d7 39.♖a8 f6

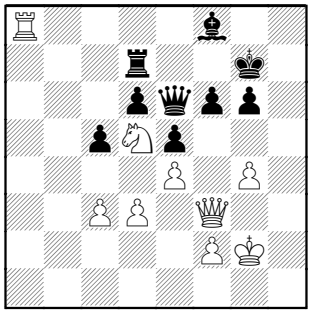

40.g5!

Den endelige finessen, siden sort ikke kan ta på g5 fordi det henger på f8.

40...f5 41.♕h3 ♖f7 42.♖e8!?

Vakkert og avgjørende, men datamaskinenes forslag 42.c4!? er enda mer bemerkelsesverdig

og illustrerer hele partiets historie: sorts stillings manglende evne til å forbedre seg selv, selv om den blir gitt gratis tid.

42...♕xe8 43.♕h6+ ♔g8 44.♕xg6+ ♔h8 45.♘f6

Og for å slippe valget mellom matt og betydelig tap av materiell, ga Tari opp. **1-0**

○ **Aryan Tari (2633)**
● **Levon Aronian (2767)**
Altibox Norway Chess Stavanger (9), 2020
Kommentarer: Aryan Tari

1.e4 c6

Allerede en liten overraskelse. Aronian pleier nesten alltid å spille e5, men samtidig tenkte jeg at han ville gjøre noe annet mot meg. På dette tidspunktet satt jeg med 0,5/8 og hadde gjort en katastrofeturnering. Åpningsvalget til Aronian tydet bare på at han ville spille på vinst med sort og få meg ut av eventuelle forberedelser.

2.d4 d5 3.exd5 cxd5 4.♗d3 ♘f6 5.h3

Med dette trekket avvikler jeg fra Firouzja-partiet i runde 6, der jeg tillot sort å spille Lg4. 5.c3 ♗g4 kom som en overraskelse for meg, og i det partiet vil jeg si at Firouzja trikset meg litt i åpningen til å få en fin stilling som jeg var ukjent med. 6.♕b3 ♕c7 7.h3 ♗d7 8.♘f3 ♘c6 9.0–0 e6 0–1 (34) Tari,A (2633)-Firouzja,A (2728) Stavanger 2020

5...g6

Sort pleier å starte med 5...♘c6, og først etter 6.c3 spille 6...g6. 7.♘f3 ♗f5 8.♗e2 var noe jeg var kjent med.

6.♘f3 ♗f5

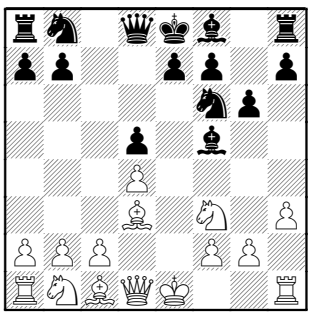

Jeg er ganske sikker på at Aronian bare brukte fantasien på dette tidspunktet, og egentlig ikke hadde peiling på åpningen.

7.♗e2

Kan se ut som et merkelig trekk, men poenget er at løperen på f5 egentlig ikke står så bra. I slike stillinger hvor hvit ofte sitter med mer terreng, er løperbyttet i favør av sort.
7.♗xf5 gxf5 er sorts drøm. Han kan følge opp med Tg8–e6–ld6–sc6 og forberede lang rokade med komfortabelt spill.

7...♘bd7

7...♘c6 er det typiske trekket, men igjen så ville Aronian bare spille noe random og få meg i ukjent farvann.

8.0–0 e6?

Jeg må innrømme at jeg skjønte ingenting av hva sort drev med på dette tidspunktet. Å spille g6 og deretter e6 ser idiotisk ut i mine øyne.
8...♗g7 var hva jeg forventet. 9.c3 0–0 10.♗f4 med en liten fordel til hvit.

9.♗f4

9.c4! hadde vært den beste måten for å straffe sorts merkelige spill. 9...dxc4 (9...♗g7 10.♘c3) 10.♗xc4 Hvit spiller bare normalt og utvikler seg, mens sort sliter med løperen på f5. 10...♗g7 11.♘c3 0–0 12.♖e1 med et klart hvitt pluss. Problemet til sort her er at løperen på f5 står helt elendig. Akkurat nå er g2–g4 en trussel om å fange den: 12...h5 13.♗b3; If 9.g4 ♗e4 10.♘e1 ♕c7!

9...♕b6 10.b3

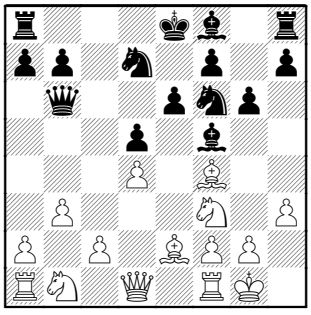

10...g5

Kom som et skikkelig sjokk! Jeg hadde ikke forestilt meg dette trekket i mine villeste

En noe trist Aryan Tari etter mager poenghøst, sammen med sin trofaste sekundant Evgenij Romanov.

Får du øye på den kjente stormesteren Alireza Kamuflasje?

drømmer. Jeg tror Aronian spilte dette tvilsomme bondeofferet på grunn av resultatet mitt i turneringen. Når jeg hadde gått på så mange tap, tenkte han bare å gå «all in» mot meg. Dette er et typisk øyeblikk hvor man spiller mot «motstanderen» og gir blaffen i det objektivt beste trekket. Når det er sagt, var jeg sikker på at dette trekket måtte være søppel, og ikke ser ut til å holde i det hele tatt.

10...♗g7 11.c4 dxc4 12.♘bd2 0–0 13.bxc4 er mer normalt.

11.♗xg5

Ikke 11.♘xg5 ♖g8 12.♔h1 ♗h6 13.♘xe6 ♕xe6 14.♗xh6 ♗xh3!

11...♘e4 12.♗h4?

Ikke det beste feltet for løperen. Jeg tenkte at det var logisk å stoppe 0–0–0, men dette trekket gir sort en fin mulighet som Aronian heldigvis ikke gikk for. 12.♗e3! er det beste feltet for løperen ifølge computeren. Jeg tenkte kun på ♗f4 eller ♗h4. 12...0–0–0 13.♔h1 ♖g8 14.c4 Hvit står bare bonde over, og sort sitt angrep er i realiteten ikke farlig.;

12.♗f4 Løperen blir ofte truet på dette feltet, så dette er heller ikke et godt felt. 12...♖g8 13.♔h1 0–0–0 14.c4 e5! 15.♘xe5 ♘xe5 16.♗xe5 ♗g7.

12...♖g8 13.♔h1

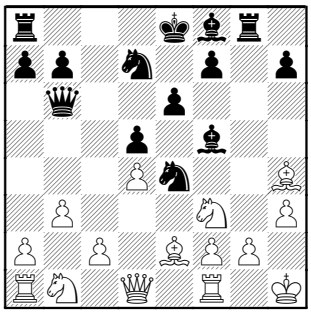

13...e5!

Jeg må innrømme at jeg hadde undervurdert dette sterke bondeofferet. Dette er den eneste måten for sort å spille på, ellers står han bare bonde under!

14.dxe5

Hvis 14.♘xe5 ♕h6?! 15.♘f3 ♗e7.

14...♕g6?

14...♗e7! Det var overraskende at Aronian gikk glipp av denne muligheten. Hvit sliter med å holde øye med f2–bonden og det blir komplisert etter: 15.♗xe7 ♘xf2+ 16.♖xf2 ♕xf2 17.♗g5 h6! 18.♘c3 hxg5 19.♘xd5.

15.♖g1

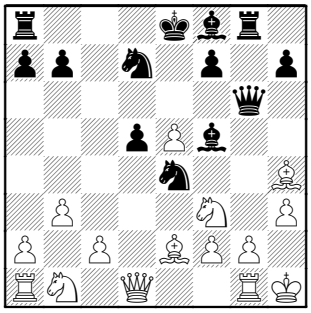

Nå har hvit fin kontroll: Bonde over og sort begynner å gå tom for trusler.

15...♗c5

Logisk å true f2–bonden og utvikle løperen, men problemet er at sort ikke har noen bra fortsettelse etter det naturlige

16.♕e1

16.♘d4? ♗xh3!

16...♖c8

Hvis 16...♕b6 17.♘c3.

17.♘bd2

17.♗d3! burde vinne. Sort står to bønder under, har kongen i sentrum og er tom for trusler. Stillingen er tapt, men kanskje ikke like lett å vinne i praksis. Jeg innså ikke hvor stor fordelen min var. 17.♘c3!? ♗b4 18.♘xe4 ♗xe1 19.♘d6+ ♔f8 20.♖axe1 transponeres til neste kommentar.

17...♕b6

17...♗b4 anså jeg som det kritiske, men hadde planlagt: 18.♘xe4! Et dronningoffer som jeg fant ut at jeg er fornøyd med: 18...♗xe1 19.♘d6+ ♔f8 20.♖axe1 og hvit har full kontroll. Sort står til tap.

18.♘xe4

18.♗d3 var noe jeg vurderte lenge, men det jeg gjorde var sterkere. 18...♘xf2+ 19.♗xf2 ♗xf2

20.♕e2 ♗xd3 21.♕xd3 ♗xg1 22.♖xg1 er bare litt bedre for hvit.

18...dxe4

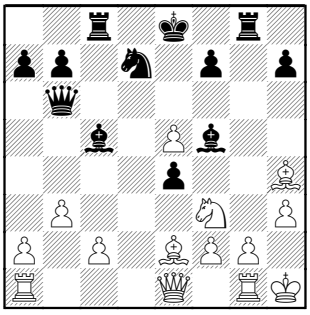

19.♘h2

Dette trekket gjør jobben vanskeligere, men hvit står fortsatt til vinst. Det var på dette tidspunktet at jeg begynte å innse at jeg hadde en veldig stor fordel eller nærmest sto til vinst.
19.e6! Et kanontrekk som jeg fullstendig overså. Dette mellomtrekket ødelegger koordinasjonen til sort fullstendig! 19...♗xe6 og poenget nå er at sorts dronning er kuttet vekk fra sjetteraden. Løperen på e6 står rett og slett i veien! (19...♕xe6 20.♗c4! og sorts konge er i trøbbel: 20...♕g6 21.♗b5+–) 20.♘d2 (20.♘g5 ♖xg5! 21.♗xg5 ♗xf2) 20...♗b4 21.c3 ♗xc3 22.♖c1 ♔f8 23.♕d1 og sorts stilling kollapser fullstendig.

19...♘xe5 20.♖d1

Jeg står bonde over og sorts konge er naken. Jeg begynte å bli litt nervøs på dette tidspunktet ettersom jeg forsto hvor godt jeg sto!

20...♕h6

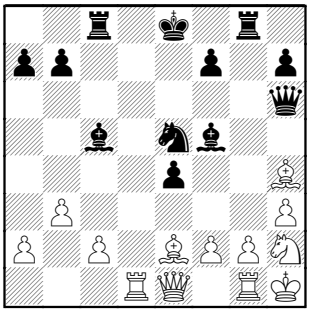

21.♗g3

21.♖d5 f6 (21...♕xh4 22.♖xe5+ ♗e6 23.♖xe4!) 22.f4!! Et fantastisk trekk som jeg fullstendig overså. Nå vinner hvit taktisk: (22.♗g3 hva jeg regnet på, men var usikker etter 22...♖xg3 23.♖xc5! Et viktig trekk, men jeg tenkte dessverre bare på fxg3 (23.fxg3 ♗xg1 24.♕xg1 ♖xc2=) 23...♖xc5 24.fxg3 ♖xc2 25.♕f2 vinner materiell taktisk - there are threats on b5, f5 and h5.) 22...♗xg1 23.fxe5 ♗c5 24.exf6 vinner fordi sorts konge er for utrygg.

21...♖xg3 22.fxg3 ♗xg1 23.♕xg1 ♕b6

23...♖xc2 24.♕xa7 var planen min.

24.♕f1

Sorts konge er såpass utsatt at det er en selvfølge at hvit unngår damebytte. 24.♕xb6 axb6 gir sort remissjanser med bonde under: 25.c4 ♖a8 26.a4 ♘d7.

24...♗g6 25.♕f4 f6

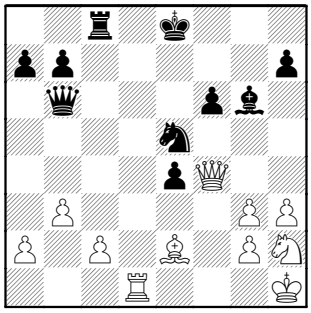

26.♘g4

Et naturlig trekk. 26.h4! hadde vært det enkleste, men ikke så lett å se.

a) 26...♖d8 27.♖f1 e3 28.♘f3;

b) 26...♖xc2 27.♘g4!! ♘d7 (27...♘xg4 28.♗xg4 sort blir matt) 28.♗c4;

c) 26...h5 27.g4!

26...♘xg4 27.♗xg4 ♖d8 28.♖f1

28.♖xd8+ hadde kanskje vært greiest. Men jeg forsto ikke hvor vunnet stillingen uten tårn var: 28...♔xd8 og jeg var usikker. (28...♕xd8 29.h4!) 29.h4 e3 30.♕c4.

28...♕d6 29.♕h6

29.♕xf6 vinner bonde nummer to, men ettersom kongen til sort er så svak er dronningbyttet bare en

gave til sort: 29...♕xf6 30.♖xf6 ♔e7 31.♖f1 ♖d2 sort blir for aktiv og holder remis.

29...♕e5

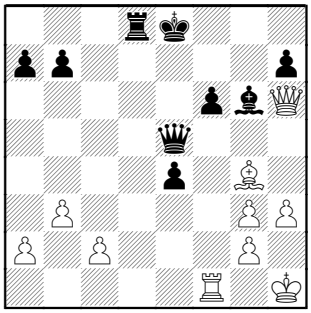

29...♕xg3?? 30.♖xf6 hvit setter matt.

30.♕g7?

Her begynte jeg å rote litt. Trekket så naturlig ut, men sorts neste trekk er sterkt.

30.h4! Jeg var i ferd med å spille dette trekket, men ble usikker på hvor farlig det var etter 30...♖d6 og jeg så ikke helt fortsettelsen. Men hvit kan spille enkelt, fordi sort truer ingenting: (30...♕xg3 31.♖xf6; 30...e3 31.♖e1) 31.♔h2 (31.h5 ♗f7 32.♕xh7 (32.♖f4 e3 33.♕xh7) 32...e3 (32...♕xg3) 33.♔h2 burde vinne.) Eller 31...a6 (31...e3 32.♖e1 og bonden går tapt.; 31...f5 32.♗xf5! ♗xf5 33.♖xf5) 32.h5 ♗f7 33.♕xh7 og hvit kan bare forsyne seg.

Virusfrie brikker mens De venter!

30...♕e7 31.♕g8+

31.♕h6! er faktisk det beste. Compen mener at dronningen står perfekt på h6, og hvit burde bare kjøre på med h-bonden. Sort har ingen plan.

31...♕f8 32.♕c4

32.♕xf8+ ♔xf8 33.♖xf6+ ♔e7 34.♖e6+ ♔f7 35.h4 h5

32...♕e7 33.♕g8+

33.♕a4+ var min opprinnelige plan, men jeg tenkte at sort får motspill: 33...♔f7 34.♕xa7 h5 (34...♖d2 35.♖f2 e3 36.♖e2) 35.♗e2 ♖d2 36.♗c4+ ♔g7 37.♖f2 e3 38.♖e2 ♖xe2 39.♗xe2 ♗xc2 40.♕d4. Likevel har ikke sort nok og hvit står til vinst.

33...♕f8 34.♕c4 ♕e7

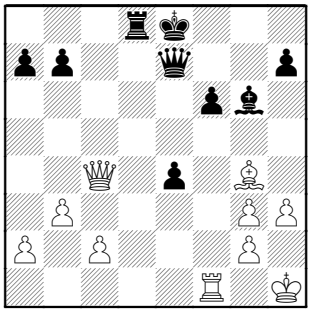

35.♗f5?

En trist bukk!

35.♕a4+ ♔f7 (35...♔f8 36.♕xa7 e3 37.♖e1 ♖e8 38.♕d4) 36.♕xa7 ♖d2 (36...h5 37.♗d1 ♖d2 38.♕e3 ♕d6) 37.♖f2! Det viktige trekket 37...♖d5 38.♔h2 burde vinne.

35...♔f8!

Trekket jeg overså. Nå har hvit mistet momentum, sort har plutselig fått kongen i sikkerhet og har kontroll på truslene mine. 35...♗xf5 36.♖xf5 e3 (36...♖d1+ 37.♔h2 e3 38.♕g8+ ♔d7 39.♕g4!!

var hva jeg drømte om og hadde sett) 37.♕g8+ vinner.

36.♕c3 ♔g7 37.♕e3 ♖d5!

Igjen et viktig trekk. Aktiviserer tårnet og får muligheten til å sette tårnet på e5 når jeg spiller ♖f4. Jeg står fortsatt bonde over, men nå har sort blitt for aktiv. Vanskelig å gjøre fremgang nå.

38.g4

38.♗xg6 hxg6

38...b5!

Sort har fribonden på e4 pluss at jeg har dobbeltbonde, så nå står han faktisk greit.

39.♖f4 ♖e5 40.c4 bxc4 41.bxc4 a5 42.h4

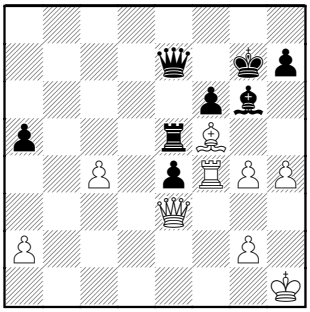

42...♗xf5 43.gxf5 h5 44.♖f1

Eller 44.g4 ♕f7 (44...♕d8 45.gxh5 ♔h7) 45.gxh5 ♕xh5 46.♔g2 ♔h7.

44...♔h7 45.♕e2 ♕e8 46.♕e3 ♕e7 47.♖f2 ♕c5 48.♕xc5 ♖xc5 49.♖c2 e3

Jeg innså her at det er død remis etter: ♔g1–♖xf5–c5–e2–♖xe2–♖xc5. Så jeg tilbød remis:

50.♔g1 ½–½

**"Du er ikke så dum som du ser ut til," sa bakermester Harepus.
"Nei, man er gjerne ikke det."**

Levon Aronian vant fridagens kakepynt-konkurranse.

Fagernes Chess International:

«Godt å få spilt en ordentlig turnering igjen…»

Tradisjonen tro er det Fagernes hvert år, vanligvis i påsken, men på grunn av korona ble turneringen utsatt. Med mesteparten av Europa rødt, for å ikke si hele verden i rødt, var omtrent hele turneringen i rødt, hvitt og blått. De eneste landene i Europa som var gule var to av de baltiske landene, Litauen og hvis jeg husker riktig Estland, pluss Ungarn.

Tekst: Frode Urkedal Foto: Anniken Vestby

De eneste som kom langveis fra var stormesterne fra Latvia: Normunds Miezis og Ilmars Starostits, samt GM Evgeny Postny (Israel) og en estlender uten tittel (kanskje bosatt i Noreg - ikke vet jeg).

Starostits hadde visst fått flyet kansellert og hadde hatt store problemer med å komme seg til Fagernes. Landet han var i var på vei inn på den norske rødlista. Med neste fly til Norge måtte han da ha tilbragt de neste 10 dagene i karantene. Løsningen ble å fly til et gult land før rødlistingen, for å så fly til Norge. Litt av en innsats!

I tillegg kom Evgeny Postny helt fra Israel og tilbrakte ti dager i karantene på hotellrommet i Fagernes før turneringen.

Iveren etter å spille en turnering i disse dager må ha vært stor. Det var en del koronarestriksjoner, men spillerne ble ikke nevneverdig påvirket.

I runde 5 fikk jeg hvit mot Postny i et parti som kunne blitt avgjørende for utfallet i turneringen.

Marginene er små i sjakk. Et feiltrekk kan koste deg partiet og et feil trekk kan koste deg turneringsseieren.

○ **Frode Urkedal (2549)**
● **Evgeny Postny (2603)**
Fagernes Chess International (5), 2020
Kommentarer: Frode Urkedal

1.d4 ♘f6

Jeg hadde egentlig forberedt meg mest på en slavisk, men Postny veksler mellom noen ulike systemer der dronningindisk er ett av dem.

2.c4 e6 3.♘f3 b6 4.g3 ♗a6

Dette spiller jeg selv med sort. Teksttrekket er mer aktivt enn ♗b7 og denne varianten er et ganske solid alternativ til 3...d5. Når det er sagt er det lett å få litt ubehagelige strukturer eller komme noe bakpå i dronningindisk. Hvit har initiativet!

5.♘bd2

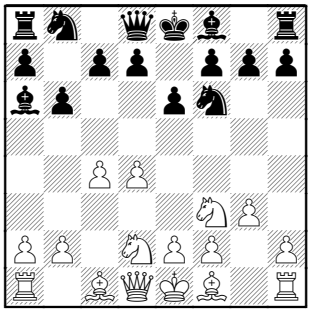

Dette er et av de mest ubehagelige trekkene å møte i praksis. Hvit forbereder e4 og tvinger nærmest sort til eventuelt spille c5 eller d5. Det er ikke

nødvendigvis så mye i veien for sort, men strukturene kan være litt ubehagelige å spille.

5...♗b4

Eller 5...♗b7 6.♗g2 ♗e7 7.0–0 (Det «kjente» offeret 7.e4 ♘xe4 8.♘e5 ♗b4 9.♕g4? (9.0–0) 9...0–0 10.♗xe4 f5 11.♗xb7 fxg4 12.♗xa8 c6 13.0–0 ♗d6! er komplisert, men taper for hvit.) 7...0–0 8.♕c2 d5 9.cxd5 exd5.

Å vente med d5 så lenge som mulig er en av de beste måtene å spille for sort. Springeren til hvit står nå litt merkelig på d2, men strukturen til hvit er litt mer behagelig. Hvis sort spiller c5 kan det fort bli hengende bønder etter dxc5 bxc5.

6.♕c2

Dette har selveste Ding Liren spilt mot undertegnede i VM for lag i 2017. Det gikk ikke så bra for meg.

6...♗b7 7.♗g2 c5 8.0–0 cxd4 9.♘xd4 ♗xg2 10.♔xg2

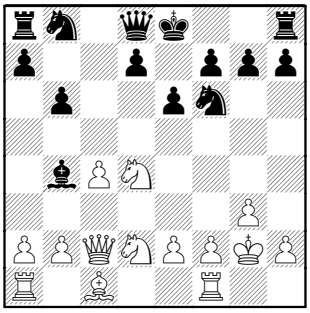

10...♕c8

Her avviker vi for første gang fra Ding-partiet. Der rokerte jeg kort. Stillingen kan se harmløs ut, men strukturen til sort er ganske mør. Sort må spesielt passe på d6-feltet og at kongen ikke får trøbbel etter b3 ♗b2 og et fremtidig ♘g5.

♕c8 er nok en forbedring fra Ding-Urkedal, ettersom ♘e4 ikke er like attraktivt etter ♕b7!

10...0–0 11.♘e4! ble ikke spilt av Ding, men er ubehagelig for sort.

11.b3 ♘c6

Hører springeren hjemme her?

12.♘4f3

Jeg insisterer på at den ikke gjør det, men ♗b2 var et godt alternativ.

12.♗b2 ♘xd4 13.♗xd4 ♕c6+ 14.♔g1 (14.f3!? ♗e7 15.e4 Her kan det kanskje ristes og kastes litt?) 14...♗e7 gir ikke fryktelig mye for hvit, men det er langt fra så enkelt å utligne som man kanskje skulle tro. Hvit pusher a4 ♖fc1 a5 raskt og sort er under litt press på dronningfløyen.

12...♗e7

Profylakse mot ♗b2

13.♗b2 ♕b7

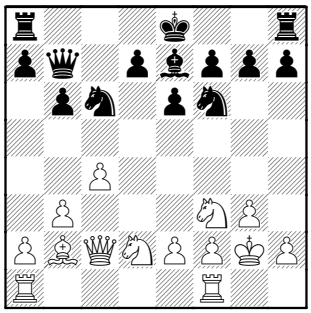

Etter 13...0–0 virket 14.♘g5 en smule ubehagelig for eksempel 14...h6 15.♗xf6 hxg5 16.♗xe7 ♘xe7 17.♘f3 f6 og sorts struktur er litt shaky - d-bonden er et problem og om sort åpner opp med d5 kan e6 og kongestillingen blir litt svak.

Det er sikkert ikke så dårlig for sort, men spørsmål må besvares. (17...g4!?) 18.h3

14.♘e4

Dette var en av ideene da jeg spilte ♘4f3. Jeg prøver å åpne opp stillingen for løperen på b2 og gjøre det så ubehagelig for den sorte kongen som mulig.

14...♘b4?

Dette derimot er en stor posisjonell feil som trolig burde kostet ham partiet.

14...♘xe4 15.♕xe4 f5 var det jeg forventet og tenkte at det ikke ga så spesielt mye for hvit. Når det er sagt er stillingen mer behagelig å spille for hvit som følge av bedre struktur: d-bonden er fortsatt svak og hvis sort prøver å spille d5 og bytte den av, blir e6–bonden ugardert. (15...0–0 er mulig, men etter 16.♖fd1 har sort fortsatt de samme problemene (16.♘d4!?; 16.♘e5!?) 16...f5 17.♕xf5) 16.♕f4 med en liten fordel til hvit.

15.♘xf6+ ♗xf6 16.♕d2 ♗xb2 17.♕xb2 0–0

Sort har nesten fått kongen i sikkerhet og byttet av d7-svakheten med d5.

18.♖fd1!

Men bare nesten.

18...a5

18...d5 19.a3 ♘a6 20.cxd5 exd5 21.b4 er tortur (eller 21.♘d4 , men hvorfor gi sort ♘c5?).

19.a3

Det enkleste.

19.♖d6 ♕c7 20.♖ad1 ♘d5 virket unødvendig. Selv om også kvalitetsofferet ♖xd5 kanskje er godt nok til klar fordel, er det ikke mye vits å skape ubalanse hvis man har en veldig god stilling.

19...♘c6

♘a6 med ideen ♘c5 var mer aktivt, jeg ser ikke helt hva springeren gjør på c6.

20.♖d6

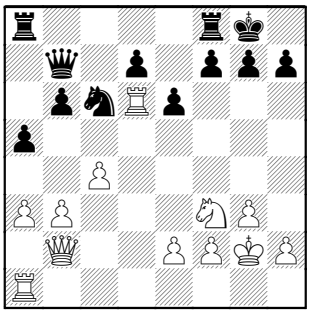

Tårnet koser seg virkelig på dette feltet. For meg var «etterhengende bonde» virkelig temaet i turneringen. I hele fire partier fikk motstanderen en etterhengende bonde som ble blokkert på drømmefeltet.

20...f6

Sort kan egentlig ikke gjøre noe. Den eneste muligheten for motspill er enten å jage tårnet vekk fra d6 eller gjennomføre b5.

21.♖ad1 ♖f7 22.♔g1

Det er ingenting som haster.

22...♖c8 23.♕d2

Lokker tårnet til c7 for å kunne spille ♘d4–b5 med tempo.

23...♖c7 24.♘d4 ♘xd4

24...♘a7 25.♘b5 ♘xb5 26.cxb5 ♖c5 27.a4 er også bare trist.

25.♕xd4 ♖c6 26.a4

Det enkleste, men angret litt på at jeg ikke vurderte ♕e4.

26...♖xd6 27.♕xd6 h6

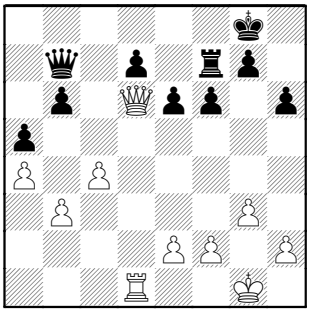

Sort kan ikke gjøre annet enn å vente eller svekke seg.

28.f3

Tar e4-feltet bort fra dronningen.

28...♕a7 29.♔g2 ♕b7 30.♖d3 g5 31.♕d4

Jeg tenkte jeg skulle spille h4 uten å måtte ta med g-bonden.

31...♔g7 32.h4 ♖e7 33.♕d6 ♔f7

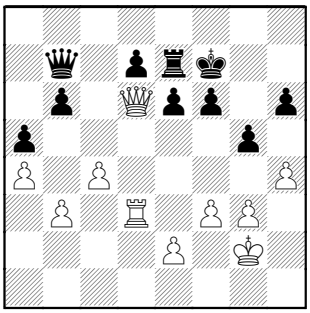

34.hxg5

34.♖d1 gxh4 35.♕f4 ville vært genialt.

34...hxg5 35.♖d1

Rundt her begynte vi begge å få litt dårlig tid.

35...♕c6 36.♕d3 f5 37.♕c3

Truer ♕h8.

37...e5

Desperasjon.

38.♖d5 ♕e6

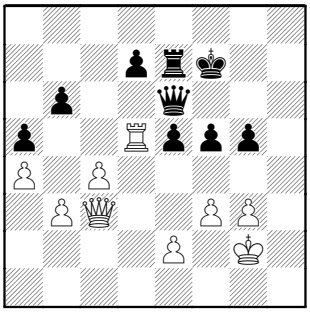

39.♕d3?!

Her velger jeg det trygge, men kunne avgjort direkte med 39.♕d2 (truer ♕xg5 og ♖d6) 39...e4 40.f4 e3 41.♕d3 f5 faller på grunn av ♔g6 ♖d6. Sort er toast.

39...e4 40.fxe4 ♕xe4+ 41.♕xe4 ♖xe4

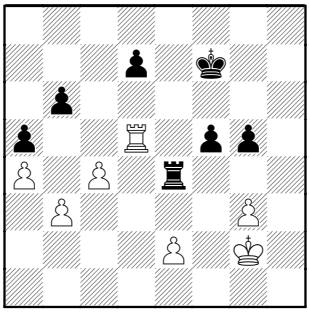

Her satt jeg og grublet en god stund, det er mange saftige bønder å velge mellom, men jeg valgte feil og slo ingen.

42.♔f2??

42.♖xf5+ ♔g6 43.♖d5 vinner bare, men jeg tenkte at det etter 43...♖xe2+ 44.♔f3 ♖e6 45.♖xd7 ikke var helt åpenbart hvordan jeg vinner. Men hvis jeg får kongen til dronningfløyen burde det være slutt.

42...♔f6??

Back on track.

42...f4 43.♖xg5 ♖e3 oppdaget rett etter jeg etter jeg spilte ♔f2 og sort burde klare seg

43.♖xd7 ♖e6 44.♖d5

Dette var tanken etter ♔f2. Videre er idéen å bytte e-bonden mot f, få spilt c5. bxc5 ♖xc5 ♖b6 ♖b5 og hvit burde vinne.

44...♖c6 45.♖b5

45.e4 fxe4 46.♔e3 ♔g6 47.g4 ♖f6 48.♖b5 vinner enkelt, sort er paralysert eller må prøve desperate midler som ♖f4.

45...♔g6 46.♔f3

Igjen var e4 godt, men jeg så ingen farer og bestemte meg for å spille rolig.

46...♖e6

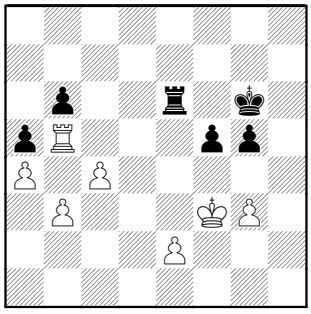

47.c5??

Her trodde jeg at det var lett seier, men var litt for kjapp i svingene.

47.e3 med planen c5 47...g4+ 48.♔e2 ♖c6 49.e4 (49.♔d3 ♖d6+ 50.♔c3 ♖e6 51.♔d4 ♔f6) 49...♖e6 50.♔d3 fxe4+ 51.♔e3 vinner igjen lett.

47...bxc5 48.♖xc5?

48.♖xa5 g4+ (48...♖c6) 49.♔f2 ♖c6 50.♔e3 c4 51.b4 (51.bxc4 ♖xc4 burde være remis, men hvit har fremdeles sjanser.)

48...♖b6 49.♖b5 ♖c6

Wooups, det var en lei overseelse.

50.e3 ♖c3

Her går det an å prøve ♔e2 men etter ♖c2 ♖g2 er det ikke sikkert det er hvit som spiller på vinst.

51.♖xa5 ♖xb3

Frode Urkedal tok hjem seieren på Fagernes.

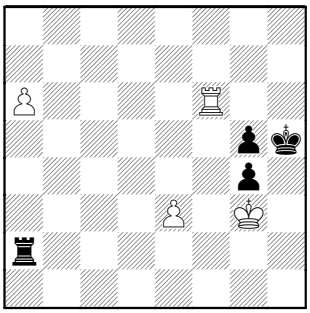

60...♖xa6 61.♖xa6 ½–½

En fin sluttstilling, men et veldig skuffende resultat.

Jeg skal ikke klage for mye, for i runden etter ble jeg praktisk talt utspilt av Agdestein, som så snublet på målstreken og ga meg helpoenget.

Alt i alt var dette en god turnering der jeg generelt var veldig fornøyd med hvitspillet, men spillet med de sorte brikkene kunne vært bedre. Uansett jeg tror de fleste av oss syntes det var godt å endelig få spilt en ordentlig sjakkturnering igjen og sett kjente sjakkfjes. Det kan bli lenge til neste gang.

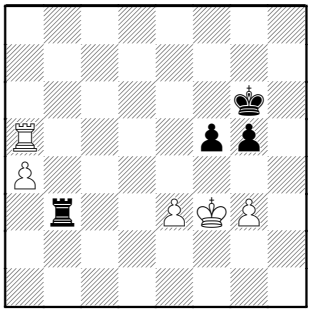

Om jeg kan spille ♖a8 og bonden til a7 er det mulig jeg vinner, men jeg er milevis unna å få det til.

52.♖a6+ ♔h5 53.a5 ♖b1 54.♖f6 ♖b5 55.♖a6 ♖b1 56.♖f6 ♖b5 57.a6 ♖a5 58.g4+ fxg4+ 59.♔g2 ♖a2+ 60.♔g3

Et instruktivt øyeblikk

Jeg ber om unnskyldning i forkant til Frode (Elsness), men dette er et utrolig lærerikt partifragment, og jeg har allerede brukt det til å forbløffe en rekke elever. Likevel forstår jeg hvor utrolig smertefullt det må være å se stillingen på trykk. Jeg har definitivt selv erfart liknende smerte mange ganger...

○ **Frode Elsness (2454)**
● **Johannes Haug (2481)**
Fagernes GM (7), 2020
[Kommentarer: JT]

35...♖a8

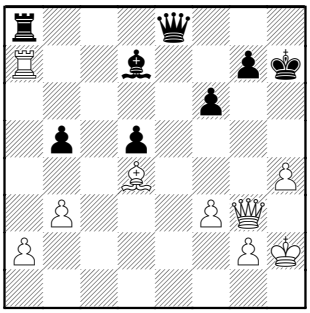

Sort ønsker å øke sjansene sine til å overleve ved å bytte ut brikker. Dette er et bra sted for en øvelse i å analysere. Her finnes mange posisjonelle faktorer å overveie, og disse må også sikres gjennom noen konkrete variantberegninger.

Ting å legge seg på minnet: Ulikefargete løpere gir både økte angrepssjanser og økte remissjanser. Hvits tårn er ekstremt aktivt og samarbeider godt med resten av de hvite styrkene, spesielt rettet mot nøkkelfeltet g7.

Dette betyr at et eventuelt bytte innebærer en kritisk beslutning som kan påvirke resultatet av partiet. Å unngå handelen kan bety å gi tilbake den materielle fordelen. Det gjør det også mulig for sort å aktivisere tårnet, hvor relevant dette er må vurderes nøyaktig.

Bør hvit tillate tårnbyttet og prøve å konvertere sin bondeovervekt i et vanskelig teknisk sluttspill, eller unngå å bytte og i stedet satse videre på angrep?

36.♖b7

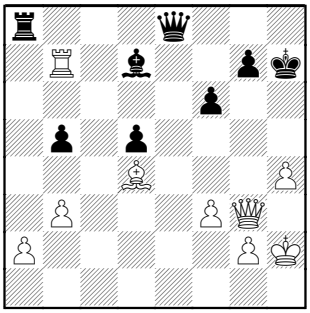

Hvit vurderer at faktorene tilsier at initiativet er mer lovende eller viktig enn materiellet og beholder tårnet på sjuenderaden. En veldig naturlig og logisk beslutning. Det finnes taktiske overveielser, selvfølgelig…

36...♖xa2

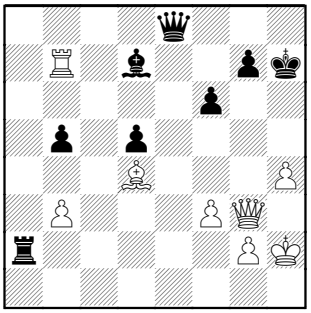

37.♗xf6

Dette ser drepende ut, og jeg regner med at mange "løsere" kom fram til samme konklusjon.

37...gxf6

Her liker jeg å fortelle elevene at partiet bare varte ett trekk til.

38.♕g4

38.♕d6 ville tillate sort å flykte takket være den nylig oppnådde aktiviteten langs andreraden. Etter 38...♖xg2+! 39.♔xg2 ♕e2+ kan ikke hvit unngå evig sjakk. Partifortsettelsen holder et defensivt øye med g2-bonden, og ser ut til å framtvinge oppgivelse.

38...♖a7!!

Dette trekket er SÅ overraskende, at jeg har fått folk til å tro at det bare handlet om å spille ett eller annet før sort ga opp. I virkeligheten tvinger denne onde ressursen HVIT til å resignere.

Plutselig blir det klart at en svakhet har oppstått langs de mørke feltene - noe som var en helt forståelig blindsone fra utgangspunktet i denne stillingen. Hvit ga opp, siden sort får koordinert stillingen sin med en offiser ekstra, siden 39.♖xa7 feiler på grunn av 39...♕b8+

Hvor mye av dette oppdaget du fra grunnstillingen? Det var ikke veldig dypt, men det var et av de styggeste skjulte forsvarene jeg kan huske å ha sett.

Tips: Prøv å snu brettet på et tidspunkt under analysene, for å se hvordan det påvirker mulighetene du kan få øye på...

Oppgaver – hints og løsninger

1) **Hint**: Slå på røntgenmaskinen for fullt ut aktivisere kreftene dine.

2) **Hint**: Utnytt kreftene på andreraden.

3) **Hint**: Noen ganger handler ikke vellykkede angrep alltid om aggressive trekk...

4) **Hint**: Nøkkelen er å regne. Variantene er forserte… men glem ikke førsteraden!

5) **Hint**: Vurder hvits forsvar og finn så tiltak for å forhindre det.

6) **Hint**: Hvilken forsvarsbrikke er den viktigste?

7) **Hint**: En god studieartet løsning krever at du like mye leter etter det beste forsvaret som de beste vinstideene.

8) **Hint**: De mest attraktive taktiske motivene er ofte geometriske...

9) **Hint**: Materiellet er ikke alltid det viktigste...

(1) Nielsen – Geller, Stockholm 1954. **1...♖xc2!** Sort utnytter sin kontroll med f1-feltet, noe som gjør førsteraden svakere enn den ser ut. 2.♕xc2 2.♖xc2 ♕b1+ **2...♕xc1+!** Røntgenkreftene nedover c-linja tillater sort å trenge inn via førsteraden uansett. **0–1**

(2) Lame – Rubinstein, Krakow 1934. **1...♗xg2+! 2.♕xg2** Eller 2.♖xg2 ♕xe1+ **2...♖xh2+!** Enda et eksempel på kraften i røntgenstrålene. Hvit ga opp, siden **3.♔xh2 ♕h4** er matt. **0–1**

(3) S. Pogosyan – M. Parligras, Tal Memorial Rapid 2019. **27...♖e1+ 28.♔f2 ♕e8!** Dette bakovertrekket koordinerer sorts angrep fullstendig – og er en type trekk det er lett å glemme i utgangsstillingen. **29.♗c3** Alternativene var ikke bedre: 29.♕d4 ♖e2+ 30.♖xe2 ♕xe2+ 31.♔g3 d2 **29...♖c1!** Truslene mot c3 og e1 er knusende. **30.♕e3** Å gi opp var like bra. **30...♖f1+ 0–1**

(4) J. Speelman - A. Kosten, Lloyds Bank open London, 1989. **37.♖d8+!** 37.♗e4 burde også vinne, men ikke så rent og pent. **37...♖xd8** 37...♕xd8 38.♕e6+ matter.; 37...♗f8 fører ogs til et mattangrep: 38.♗h7+ ♔f7 (38...♔h8 39.♕g8 matt.) 39.♗g8+ ♔e7 40.♕d7 matt. **38.♕xc4+ ♔f8 39.♕xb4+** Men ikke 39.♖f5?? ♖d1+ Hvits svake førsterad er sorts eneste håp. **39...♕d6** Alternativene gir dametap eller verre: 39...♖d6 40.♖f5; 39...♕e7 40.♖f5+ ♔g8 (40...♗f6 41.♖xf6+ ♔g8 42.♕b3+) 41.♕b3+! (Ikke 41.♕xe7?? ♖d1+) 41...♔h8 42.♕h3+; Eller 39...♔g8 40.♕b3+! forsvarer førsteraden 40...♔f8 og kun nå 41.♖f5. **40.♖f5+ ♔e7** 40...♔g8 41.♕c4+ ♕d5 42.♗f7+ er en annen måte for hvit til å vinne dronningen. **41.♖f7+ ♔e6 42.♕g4+ ♔d5** og med d-linja blokkert kommer **43.♖xg7** og sort ga opp etter **43...♔c5 44.h3 ♖a8 45.♖xb7 1–0**

(5) A. Pourramezanali – K. Alekseenko, Aeroflot Open A 2019. **22...♖c6!!** Dette trekket er ikke så lett å se. Poenget er at f6–bonden trenger å bli skikkelig beskyttet før sort fortsetter planen sin. Imens er hvits dronning på h6 og spesielt springeren på h5 strandet på sine respektive felter, noe som gjør dem sårbare for et enkelt angrep. Men, selvfølgelig, kun etter nøye forberedelser. Umiddelbart 22...♕e6? blir møtt med 23.♖e4! ♗f3 24.♖e3 og sort vil ha vanskeligheter med å komme videre, for eksempel, 24…♗xh5 25.♕xh5 ♘f4 26.♕f3 og hvit har en fullt spillbar stilling.

23.♗b3 Hvit håper å kunne spille løperen til d1 for å redde springeren på h5. Illustrerende for hvits problemer er 23.♖e3 ♖b6!? 24.♖b1 ♕f8, som framtvinger dronningbytte, noe som etterlater springeren på h5 til sin skjebne. Sort står også mye bedre etter 23…♘h4!? (eller 23...f5!?) 24.♘xf6 ♕xf6 25.♕xh4 ♕xh4 26.gxh4 ♗f3+ 27.♔f1 e4 28.dxe4 (28.♗xd5?? ♖cg6) 28...dxe4 29.♗xf7 ♖g2!.

23...♘h4! 24.♗d1 ♘f3+ Sort vinner – den forferdelige plasseringen av hvits tilsynelatende aggressive brikker på kongefløyen er fatal. **25.♗xf3 ♗xf3 26.d4 ♖g6 27.dxe5 fxe5 0–1**
Denne oppgaven var temmelig uvanlig – der det beste trekket er profylaktisk, og til og med temporært defensivt. Kommentarene er basert på Carsten Hansens oppgave fra hans bokserie Chess Tactics Trainings.

(6) I. Kovalenko - V. Keymer, Bundesliga 2018–19. **25.♖g3!!** Veldig sterkt. Ved første blikk kan det se ut som trekket ikke truer noe som helst. Imidlertid er ideen 26.♗d3 ♔g8 (eller 26...gxh6 27. ♖xe5 fxe5 28. ♕xh6+ ♖h7 29. ♗xh7 ♕xh7 30. ♕f6+) 27.♖xe5 ♕xe5 28. ♗c4+ ♗d5 29. ♗xg7. Og hvis hvit forsøker det umiddelbare 25.♗d3 så 25…gxh6 26.♕xh6+ ♖h7 som er fint for sort. **25...gxh6** Alternativene er: a) 25...♗xg3 26.♗xg7+! ♖xg7 27.♖e8+ ♖xe8 28.♕xe8+ ♔h7 29.♕h5 matt; b) 25...♖c8 som møtes kraftig med 26.♖xe5 fxe5 og nå 27.♗g5! (som både truer tårnet på e7 og den dødelige sjakken på h5) 27...♗e4 (eller 27...♕xc4 28.♗xe7 ♕c1+ 29.♔h2 ♕h6 30.♕xh6+ gxh6 31.♗f6+ ♔h7 32.♖g7+ og hvit vinner enda mere materiell) 28.♕xe4 ♕xc4 29.♕xc4 ♖xc4 30.♗xe7 og hvit vinner lett.

26.♖xe5! Fjerner limet som holder sorts kongefløy sammen. **26...fxe5** Hvis 26...♕xe5 så 27.♗f7! ♖xf7 28.♕xf7 f5 29.♖g6! avgjør. **27.♕xh6+ ♖h7 28.♕f6+ ♕g7** Hvis 28...♖g7 vinner 29.♖g4. **29.♖xg7 ♖xg7** Sort har vunnet to tårn for dronningen, men hvits angrep er fortsatt langt fra slutt. **30.g4 e4 31.g5 b5 32.♗e6** og sort ga opp da han ikke har noe godt svar på trusselen g5–g6 fulgt av ♕h4+. **1–0** Kommentarene på nr. 6 er også basert på Carsten Hansens oppgave fra hans bokserie Chess Tactics Trainings.

Studier:

(7) E. Pogosjants 1977. **1.♖f5+ ♗d5+!** En veldig fin forsvarside - som du må ha regnet med... **2.♖xd5+ ♔a4 3.♘d1!!** Ikke 3.♘xc2 patt. **3... c1♕+ 4.♘c3+ ♔a3 5.♖a5+ ♔b2 6.♖a2 matt.** Når motstanderen har gufne pattideer, betyr dette også at det finnes en betydelig sjanse for... sjakkmatt.

(8) T Gorgiev 1. hederlige omtale, 1936. **1.d7 g2+** Sort må finne en måte å komme seg bak hvits fribønder. **2.♔xg2** Hvis 2.♗xg2 ♖d3. **2...♖e2+** 2...♖g5+ feiler etter 3.♔f2. **3.♔f3 ♖d2 4.♔f4!** Tilført mattrusseler blir fribøndene dødelige… **4...♖c3** For å blokkere en livsfarlig sjakk i h-linja. **5.♗d3!!** En nydelig illustrasjon av et dobbelt linjeblokkeringstema – det er ganske uvanlig å oppleve det funker mot to tårn. **5...♖cxd3** Eller 5...♖dxd3 6.♖h1+ ♖h3 7.d8♕+ **6.d8♕+! ♖xd8 7.♖h1+ ♖h2 8.♖xh2 matt**.

(9) H. Kasparjan, 3. premie, 1975. **1.h7!** 1.♗c6+? kan bli et fristende utslag av den riktige ideen, men oppgaver lærer løseren å arbeide hardt for begge sider av brettet. Den fine varianten 1...♔f8 2.h7 ♔g7 3.h8♕+ ♔xh8 4.♔f7 motlegges av 4...♗f2! (Ikke 4...♗d8? 5.♖f1! ♗h4 6.♖h1) og sort slipper unna og vinner: 5.♖xf2 (5.♖xf5 ♕d1; 5.♖f3 c2) 5...♕b8! **1...♗d4 2.♗c6+!** Hvit er nødt til å forhindre at sorts dronning kommer med i spillet. 2.♖xd4? vil være en feil, og etter ♕b6+ får sort nok aktivitet til å framtvinge remis: 3.♖d6 ♕e3+ 4.♔d5 (4.♔xf5 ♕f2+ 5.♔e5 ♕g3+ 6.♔f5=) 4...♔e7= 5.♖a6!? ♕d2+ 6.♔e5 ♕e2+ 7.♔d4 ♕d2+ 8.♔e5=.

2...♔f8 3.♖xd4 ♔g7 4.h8♕+! Tvungent, men likevel – svært trivelig. **4...♔xh8 5.♔f7 f4 6.♖d8+!** 6.♖xf4? ♕b1 og sort slipper unna: 7.♖h4+ (7.♗e4?? ♕e1) 7...♕h7+ med remis. **6...♔h7 7.♗e4+ ♔h6 8.♖h8+ ♔g5 9.♗f3!** og mattnettet er endelig på plass langt vekk fra hjørnet. **1–0**

Menneskelig lærdom

NSb ba Norges ledende studiekomponist, Geir Sune Tallaksen Østmoe, gi litt innsikt i Stockfish sluttspillet – og også si noe om hvor mye arbeidet med studier kan ha bidratt til at han ganske nylig fikk sitt første stormesternapp.

Tekst: Geir Sune Tallaksen Østmoe Foto: Anniken Vestby

Apropos computerpartier og interessante sluttspill: i finalen i turneringen Top Chess Engine Championship spilte Leela Chess Zero og Stockfish en match på 100 partier. I det aller siste partiet oppsto følgende stilling:

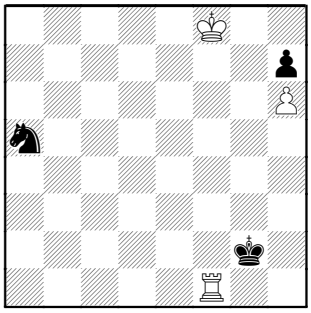

Leela Chess Zero – Stockfish

Top Chess Engine Championship 2020

Her tok computerne remis, ettersom de har tilgang på databaser med seks brikker og derfor kan spille stillingen feilfritt. Enhver menneskelig spiller ville imidlertid ha spilt videre med hvit. For hvordan holder svart egentlig remis her?

82...♔xf1 83.♔g7

Her ser det naturlig ut å spille 83...♘c6 84. ♔xh7 ♘e7 med poenget 85.♔g7 ♘f5+. Hvit vinner imidlertid med 85.♔h8! ♔g2 86.h7 ♔g3 87.♔g7. I stedet må svart ta det som ved første øyekast ser ut som en omvei:

83...♘b7!

Eller 83...♘b3! med samme poeng.; 83...♘c6 84.♔xh7 ♘e7 85.♔g7 (85.♔h8! ♔g2 86.h7 ♔g3 87.♔g7) 85...♘f5+

84.♔xh7 ♘c5!

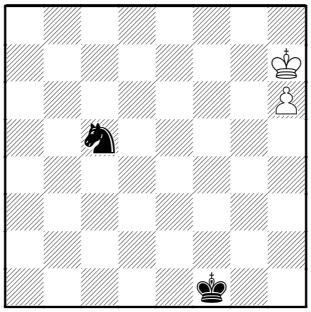

I slike stillinger med konge og h-bonde mot springer viser c5 seg ofte å være et nøkkelfelt. Herfra kan springeren nå de viktige feltene på f8 og g5 på flere måter, avhengig av hvor hvit setter kongen.

85.♔g6

85.♔g8 ♘e4! 86.h7 ♘f6+; 85.♔g7 ♘e6+ og springeren kommer seg til f8 eller g5, avhengig av hvor kongen går.

85...♘e6! 86.♔f6

86.h7 ♘f8+

86...♘f8

Straks springeren er inne i «hjulet» mellom f8–h7–g5–e6, klarer svart å stoppe bonden uten hjelp fra kongen.

87.♔f7 ♘h7 88.♔g7 ♘g5 89.♔g6 ♘e6 ½–½

Kampen mellom springer og randbonde er et fascinerende tema, og det har vært analysert av en rekke studiekomponister. Den mest kjente studien med dette temaet er kanskje denne klassikeren av Nikolai Grigoriev:

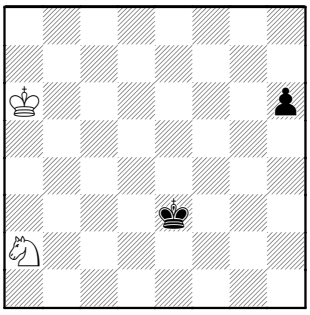

Nikolai Grigoriev
Isvestia 1932

Svarts bonde har fem felter igjen til forvandlingsfeltet, men hvits brikker står dårlig plassert. Hvordan kan hvits springer nå igjen bonden?

1.♘b4 h5 2.♘c6!

Hvit sikter seg inn på g4–feltet via e5.
Etter 2.♘d5+? ♔f3! kan ikke hvit nå igjen bonden. Denne måten å avskjære springeren på er verdt å merke seg – når kongen står to felter unna springeren diagonalt, må springeren ta en lang omvei for å komme seg rundt kongen.

2...♔e4!

Svart prøver å avskjære springeren på samme måte som i varianten ovenfor. Hvis hvit får spilt ♘e5–g4, er stillingen remis.
2...h4 3.♘e5 og hvit kommer seg til g4 hvis ikke svart tillater gaffelen 3...♔f4 4.♘g6+

3.♘a5! h4 4.♘c4!

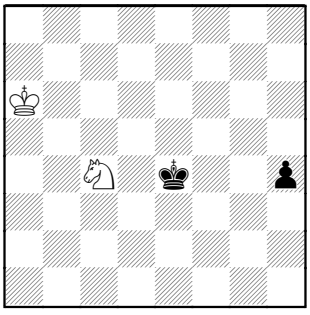

I LeelaZero-Stockfish så vi at c5 var et nøkkelfelt for svart. Her er fargene snudd, og da er det c4–feltet som blir redningen for hvit.

4...♔f3!

Svart forsøker å hindre ♘d2–f1.

5.♘e5+!

5.♘d2+? ♔e2 6.♘e4 h3 7.♘g3+ ♔f2 og svart vinner.

5...♔g3

Svart forhindrer ♘g4, men da sikter hvit seg igjen inn på nøkkelfeltet:

6.♘c4!

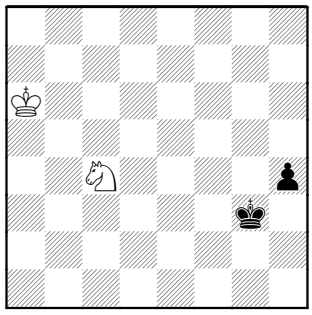

Siden forrige diagram har svart fått flyttet kongen fra e4 til g3, men det hjelper ikke – springeren kommer seg til f1 eller g4 uansett.

6...h3 7.♘e3! ♔f3
7...h2 8.♘f1+
8.♘f1
Hvit har kommet seg inn i «hjulet» mellom f1–h2–g4–e3, og da er stillingen remis.

8...♔f2 9.♘h2 ♔g2 10.♘g4 ♔g3 11.♘e3 ½–½

Som leseren kanskje har forstått, synes jeg det er spennende med slike tilsynelatende enkle sluttspill som kan romme dype ideer. Av og til gir det også inspirasjon til mine egne studier. Flere av studiene mine ble komponert med utgangspunkt i et virkelig parti eller analyser av et virkelig parti.

Jeg er dessuten ikke i tvil om at å jobbe med sluttspill også er god trening for ens egne partier. Da snakker jeg ikke bare om kjennskap til teoretiske sluttspill, men å analysere sluttspill utvikler også evnen til å finne kreative ideer i sluttspillene, og det er god trening for konkret variantregning.

I det følgende eksemplet mener jeg alle disse tre momentene hjalp meg til å holde partiet. Jeg måtte tenke kreativt for å finne muligheter for å holde

remis etter at h-bonden faller. Jeg måtte regne konkrete varianter, for grensen mellom tap og remis er hårfin i slike sluttspill.

Og jeg måtte kjenne til de teoretiske sluttspillene med tårn og bonde mot tårn som kunne ha oppstått i flere av variantene.

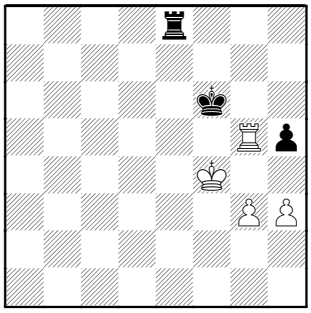

○ **Mihajlo Stojanovic**
● **Geir Sune Tallaksen Østmoe**
Eliteserien 18/19, 2019

Ved både første og andre øyekast ser stillingen vunnet ut for hvit. Jeg konkluderte raskt med at h-bonden ikke kan forsvares særlig lenge, og sluttspillet som da oppstår med tårn, g – og h-bonde mot tårn er i utgangspunktet vunnet.

Jeg tok meg derfor en lang tenkepause, for å se om det fantes noen uventede muligheter i stillingen. Og da fant jeg den riktige forsvarsideen.

42...h4!

Passivt forsvar nytter ikke, f.eks. 42...♖h8? 43.♖a5 ♔g6 44.♖a6+ ♔f7 45.♔g5 ♖g8+ 46.♔h4 ♖h8 47.♖a5 ♔g6 48.♖g5+ og hvit vinner h-bonden og partiet.
Bondesluttspillet er også tapt: 42...♖e4+? 43.♔xe4 ♔xg5 44.♔e5 ♔g6 45.h4 og h-bonden faller i løpet av få trekk.

43.g4!

Hvit må opprettholde sammenhengende bønder for å ha vinstsjanser. Etter 43.gxh4?! er hvits to h-bønder nesten ikke mer verdt enn en enkelt h-bonde, og svart holder enkelt remis.

Etter 43.g4 ser det imidlertid ut til at hvit vinner, for hvordan skal man stoppe 44.Th5?

43...♖a8!

Igjen er passivt forsvar nytteløst: 43...♖h8? 44.♖a5 ♔g6 45.♖a6+ ♔g7 46.♔g5 ♔f7 47.♖h6 og hvit vinner.

44.♖e5

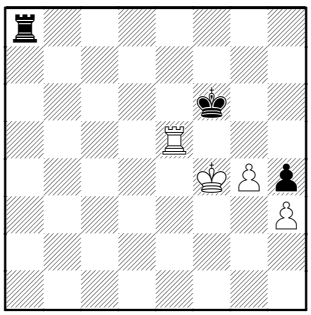

Hvit har sett det samme som meg, og forsøker å vinne h-bonden under gunstigere omstendigheter.

Problemet med 44.♖h5 er at svart holder remis med 44...♖a4+ 45.♔f3 ♖a3+ 46.♔g2 ♖a2+ 47.♔f1 ♔g7! 48.♖xh4 ♖a5!

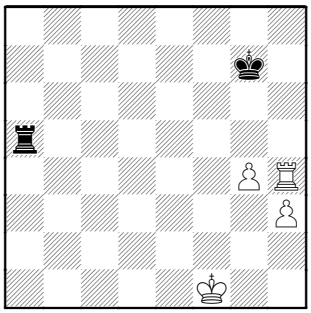

og hvits tårn er fanget! Her kan svart bare holde tårnet på 5.raden og sjakke hvits konge tilbake straks den kommer til f4.

44...♖a4+?!

Hvit truer 45.g5+, så et ventetrekk som 44...♖b8? taper etter 45.g5+ ♔g6 46.♖e6+! ♔g7 47.♖e4! fulgt av ♔g4.

En enklere remisvariant var imidlertid 44...♖a6 . Jeg tenkte ikke på at 45.g5+ ♔g6 46.♖e4 møtes med 46...♔h5! og hvit kommer ikke videre.

45.♖e4 ♖a5

Dette var ideen min. Nå kan ikke hvit spille g5 uten å tillate tårnet mitt å komme til fjerderaden.

46.♖b4 ♔g6

Hvit må ikke få spille g5 med tempo: 46...♖c5? 47.g5+! ♔g6 48.♖b6+ ♔g7 49.♖f6! (truer Kg4) 49...♖c4+ 50.♔f3 ♖a4 51.♖f4 ♖a3+ 52.♔g4 og hvit vinner.

47.♖b6+ ♔g7 48.g5

Hvit kommer seg ikke rundt til h4–bonden, så han kommer ikke videre uten å flytte g-bonden. Nå må tårnet mitt forsvare fjerderaden, og da kan hvit få kongen rundt til h5 ved å kombinere trusler mot h-bonden med trusler mot kongen.

48...♖a4+

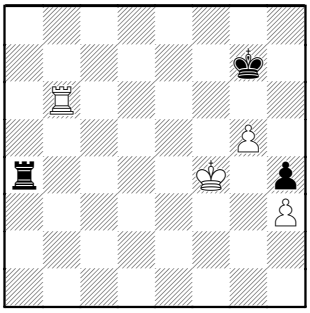

49.♔f5

Hvit kunne ha forsøkt det fikse 49.♔f3!?. Nå truer hvit ♖f6–f4, så svart må jage kongen videre: 49...♖a3+ 50.♔g4 ♖a4+ 51.♔h5 ♖c4 og vi er over i samme type stilling som i partiet.

49...♖c4 50.♖b7+ ♔g8 51.♔g6 ♖c6+ 52.♔h5 ♖c4 53.♖b1 ♔g7 54.♖b7+ ♔g8 55.♖a7 ♖b4 56.♔h6

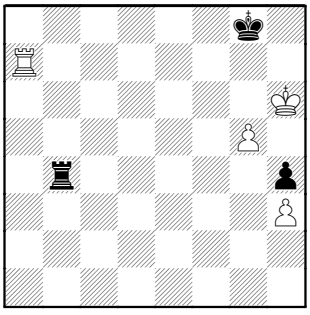

56...♖b6+!

Hvit kan tvinge svarts tårn til åttenderaden, men ikke uten å spille g6 først!

56...♖b8? 57.♖a4 ♖c8 58.♖xh4 ♖c3 likner på det som etter hvert skjer i partiet, men med den store forskjellen at hvits bonde står på g5 og ikke g6: 59.♖a4! ♖xh3+ 60.♔g6 ♔f8 61.♖a8+ ♔e7 62.♔g7 og hvit vinner.

57.♔h5!

Hvit er rutinert og spiller ikke g6 før han har forsøkt alle andre muligheter. 57.g6 ♖b8 58.♖a4 ♖c8 59.♖xh4 vinner h-bonden, men som vi skal se i trekk 91, holder svart remis. Hvit kan alltid velge å fremtvinge denne stillingen, men han forsøker alle andre muligheter først.

57...♖b4 58.♖a1 ♔g7 59.♖c1 ♖a4 60.♖c7+ ♔g8 61.♔h6 ♖a6+ 62.♔h5 ♖a4 63.♖d7 ♖b4 64.♖d1 ♔g7 65.♖g1!

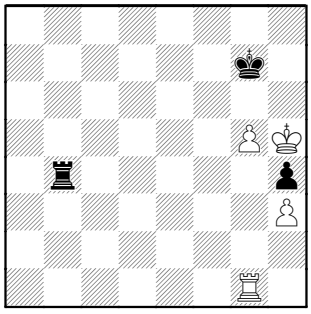

Nå truer hvit å spille ♖g4.

65...♖b8!

Dette trekket fungerer ikke når hvits tårn står mer aktivt på f.eks. a1, men det er helt nødvendig når tårnet står på g1!

65...♖a4? 66.♖g4 ♖a8 67.♔xh4 og hvit rekker å konsolidere de to merbøndene etter f. eks. 67...♖h8+ 68.♔g3 ♔g6 69.h4.

66.♖g2

66.♔xh4 ♔g6 67.♖g4 (67.♔g4 ♖b4+) 67...♔f5! og nå rekker ikke hvit å spille h4, f.eks. 68.♔g3 ♖b3+ 69.♔h4 ♖b8 70.g6 ♖h8+ 71.♔g3 ♖g8 72.g7 ♔f6 med remis.

66...♖a8 67.♖b2 ♖a4!

Med hvits tårn tilbake i aktiv posisjon på b2 var ♔xh4 en trussel.

67...♖c8? 68.♔xh4 ♔g6 var remis med tårnet på g1, men her vinner hvit med 69.♖b6+ .

Geir Sune tryller med sluttspill.

68.♖b7+ ♔g8 69.g6

Hvit har ikke flere muligheter å spille på med bonden på g5, og forsøker derfor med bonden på g6.

Fordelen for hvit er at nå kan svarts tårn tvinges ned til åttenderaden. Ulempen er at kongen ikke lenger kan gjemme seg på g6.

69...♖c4 70.♔h6 ♖c8

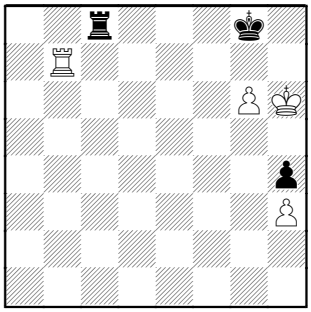

Uten h-bøndene er dette en velkjent remisstilling. Selv om svarts tårn har blitt tvunget ned på siste-raden, har ikke hvit mulighet til å komme videre.

Hadde sjakkbrettet vært ni ruter bredt, ville 71.Ti7! ha vunnet, men siden det er umulig, kan ikke hvit vinne på g-bonden alene. Med h-bøndene på brettet kan det se ut til at hvit vinner fordi svarts tårn ikke lenger kan forsvare h-bonden, men som vi skal se, har svart en forsvarsplan.

71.♖a7 ♖b8 72.♖a5 ♖c8 73.♖b5 ♖a8 74.♔g5 ♖a4!

Svart må ikke glemme å forsvare h-bonden der det er mulig. Hvis hvit får slått på h4 med kongen, er stillingen vunnet.

75.♖c5 ♔g7 76.♖c7+ ♔g8 77.♖d7 ♖b4 78.♔h6 ♖b8 79.♖h7 ♖b3 80.♖g7+ ♔h8 81.♖a7 ♖b8 82.♔g5 ♖b4 83.♔h6 ♖b8 84.♔g5 ♖b4 85.♖h7+ ♔g8 86.♖c7 ♖a4 87.♔h6 ♖a8 88.♖c4 ♖b8 89.♖f4 ♖b3 90.♖a4 ♖b8 91.♖xh4

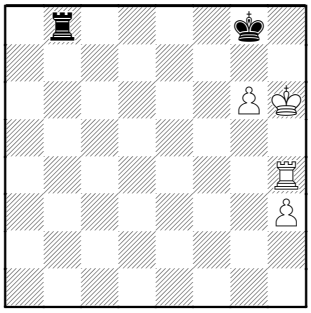

Hvit innser at det ikke finnes noe bedre enn å slå h-bonden. Men:

91...♖b3!

Nå kommer ikke hvits tårn seg ut igjen uten å gi h-bonden, og hvits konge kommer seg ikke ut uten å bli utsatt for sjakker fra siden.

92.♔g5

Med bonden på g5 ville hvit nå ha vunnet med 92. ♖a4! ♖xh3+ 93.♔g6. Derfor var det viktig å tvinge hvits bonde frem til g6 først.

92...♖b5+ 93.♔f6 ♖b6+ 94.♔f5 ♖b5+ 95.♔f6 ♖b6+ 96.♔g5 ♖b5+ 97.♔h6 ♖b3 98.♖h5

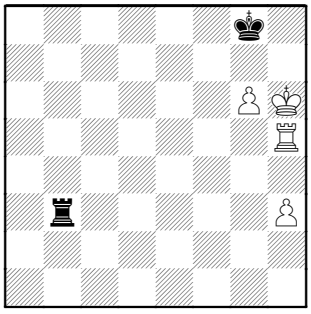

98...♖g3 99.h4 ♖g4 100.g7

100.♖a5 ♖xh4+ 101.♔g5 ♖h1 er en velkjent remisstilling, så hvit inviterer i stedet til å avslutte partiet med patt.

100...♖g6+ 101.♔xg6 ½–½

Ratinglister!

Mye er som før på ratinglisten per oktober 2020, særlig fordi aktiviteten jo er meget lav pga Covid19. Men noen observasjoner gjør vi oss:

På Norgestoppen merker vi oss at en «ny generasjon» født i perioden 1997-98-99 nå har gjort sitt inntog, med to spillere blant topp 3 og 4 spillere på topp 10. Og Magnus Carlsen og Jon Ludvig Hammer er dermed blant de 4 eldste på topp 10!

Alders betydning for sjakkprestasjon er jo ingen eksakt vitenskap, men det er neppe noe dårlig tegn at de unge presser seg frem.

På kvinnetoppen er alle i topp 4 mindre unge enn de 5 neste på listen, og de yngste av disse 5 igjen - Thyra Kvendseth og Ingrid Skaslien på 7. og 8. plass – skal det bli spennende å følge fremover. Hvordan ser denne listen ut om ett, to og tre år, mon tro?

Johannes Haug, Offerspill, har hatt en sterk periode i sommer, og er nå nokså suveren på Juniortoppen. Men han er siste års junior, så på neste liste over nyttår vil en ny person overta denne plasseringen. Hvem blir det, mon tro?

På seniortoppen er det ikke overraskende nokså stabilt, men det er morsomt å se at Leif Øgaard – Norges klart beste spiller i lange perioder på 70-tallet – er aktiv igjen, og holder et imponerende høyt nivå. Og Erling Kristiansen er fortsatt inne på topp 10, i en alder av 84 år. Ingen eksakt vitenskap, dette med alder!

— Geir Nesheim

Norgestoppen		
1	GM Magnus Carlsen, Offerspill (1990)	2863
2	GM Aryan Tari, Offerspill (1999)	2633
3	GM Johan-Sebastian Christiansen, Offerspill (1998)	2612
4	GM Jon Ludvig Hammer, OSS (1990)	2608
5	GM Simen Agdestein, OSS (1967)	2552
6	GM Frode Urkedal, SK 1911 (1993)	2549
7	GM Kjetil A. Lie, Porsgrunn (1980)	2520
8	GM Johan Salomon, Offerspill (1997)	2502
9	IM Lars Oskar Hauge, OSS (1998)	2487
10	GM Benjamin Arvola Notkevich, Tromsø (1993)	2482

Kvinnetoppen		
1	WGM Olga Dolzhikova, OSS (1979)	2208
2	WGM Niina Koskela, OSS (1971)	2197
3	WIM Ellen Hagesæther, Akademisk (1978)	2154
4	WIM Sheila Barth Stanford, Stjernen (1974)	2153
5	Monika Machlik, Tromsø (1997)	2082
6	Edit Machlik, Tromsø (1997)	2077
7	Thyra Kvendseth, Nordstrand (2003)	2017
8	Ingrid Skaslien, Vålerenga (2003)	1976
9	WFM Maud Rødsmoen, OSS (1997)	1953
10	WFM Sylvia Johnsen, OSS (1968)	1936

Juniortoppen (f. 2000 og senere)		
1	IM Johannes Haug, Offerspill (2000)	2481
2	IM Tor Fredrik Kaasen, Vålerenga (2002)	2386
3	IM Mads Vestby-Ellingsen, Tromsø (2002)	2362
4	FM Elham Abdrlauf, Bærum (2005)	2362
5	FM Lucas Ranaldi, Offerspill (2000)	2334
6	FM Eivind Olav Risting, SK 1911 (2000)	2307
7	FM Gunnar Lund, Tromsø (2002)	2302
8	FM Noam Aviv Vitenberg, SK 1911 (2004)	2298
9	FM Andreas Garberg Tryggestad, Nordstrand (2002)	2260
10	Isak Sjøberg, Nordstrand (2003)	2238

Seniortoppen 65+ (f. 1955 eller tidligere)		
1	GM Leif Øgaard, OSS (1952)	2356
2	FM Sverre Heim, OSS (1951)	2317
3	Arne Schjønsby, Gjøvik (1951)	2241
4	FM Jarl H Ulrichsen, Trondheim (1947)	2200
5	FM Ole Christian Moen, OSS (1951)	2187
6	Gunnar Johnsen, Tromsø (1945)	2178
7	FM Thor Geir Harestad, Randaberg (1949)	2139
8	Lars Kjølberg, SK 1911 (1944)	2120
9	FM Erling Kristiansen, OSS (1936)	2105
10	Helge Gundersen, Masfjorden (1946)	2068

NORSK SJAKKBLAD GRATULERER MED DAGEN!

85 ÅR

15.11. Oddvar Kristiansen, SK Stjernen
27.11. Per Ofstad, Fredriksstad SK
29.12. Odd Frydendal, Hamar SS
10.2. Kjell Kristoffersen, Sandnes SK
14.2. Bjørn Bergersen, Gjøvik SK
1.3. Ivar Viken, NSSF

80 ÅR

5.1. Haakon M Kibsgaard, SK 1911
11.1. Karsten Ovesen, Sevland SK

75 ÅR

5.12. Jan Hansson, Fredriksstad SK
12.12. Trond Tostrup, OSS
15.12. Odd Steinar Ormåsen, Hamar SS
3.1. Odd Martin Kvile, Eidsvoll SK
8.1. Hans J Finne, Våler SK
21.1. Henrik Kristian Kortner, SK Kampen
19.2. Olav Martin Lund, Nes SK
6.3. Skjalg Rafnung, Narvik SK

70 ÅR

5.11. Geir Hem, SK Kampen
7.11. Sverre Wedding, Sortland SK
11.11. Kjell Johnsen, Komsa SK
14.11. Paul Kyllingstad, Sandnes SK
14.11. Bjørn K. Wold, SK 1911
23.11. Harald Omland, Asker SK
28.11. Bjarne Skarstad, Lillehammer SS
2.12. Thor Geir Harestad, Randaberg SK
6.12. Arne Gåserud Olsen, Holmestrand SK
1.1. Tor Kjensjord, Indre Østfold SS
4.1. Hans Martin Stabbetorp, Fredriksstad SK
21.1. Ulf Teie, Groruddalen SK
22.1. Lars Torkelsen, Strømmen Sjakklubb
2.2. Tom Thorstensen, SK Kampen
9.2. Karl-Johan Rist, Alta SK
12.2. Serif Music, SK Stjernen
19.2. Patrick Schanzenbecher, Kristiansund SK

60 ÅR

13.11. Øyvind Brunvoll, Molde SK
18.11. Jan Frode Seim, Voss SK
24.11. Tor Ivar Bjørklund, Nordstrand SK
11.12. Tom Brentebråten, Nordstrand SK
15.12. Børre Andreassen, Namsos SK
30.12. Dag Henning Larsen, SK Stjernen
24.1. Dag Sjøberg, Nordstrand SK
26.1. Thomas Tangen, Strømmen SK
27.1. Tormod Claussen, OSS
3.2. Aage G. Sivertsen, Vålerenga SK
28.2. Jens Petter Olsen, OSS
28.2. Ingar Nordum, Nordstrand SK
5.3. Colin Dickson, Kirkenes SK
6.3. Jon Kielland-Lund, Follo Sjakkforening

50 ÅR

1.11. Trond Kristensen, Mosjøen Sjakk klubb
11.11. Jarl Formo, Molde SK
14.11. Terje Torgersen, Kristiansand SK
14.11. Roger Løvaas, Konnerud SK
20.11. Trond Ivar Arnøy, Nærøy SK
24.11. Ole Andreas Hagen, OSS
5.12. Torfinn Høivaag, Hamarøy SK
9.12. Steinar Sidselrud, Strømmen Sjakklubb
27.12. Morten Wendelborg, Porsgrunn Sjakklubb
29.12. Per Gunnar Hoel, Mosjøen Sjakk klubb
31.12. Ronny Ellingsen, Sotra Sjakklubb
1.1. Bernt-Christian Mathisen, Narvik SK
3.1. Audun Kvam, Lillestrøm SK
6.1. Lars Mæhle, Nordstrand Sjakklubb
7.1. Bjørnar Aas, Caissa SK
9.1. Alf Roger Andersen, Akademisk Sjakklubb Oslo
10.1. Øystein Schønning-Johansen, Orkdal SK
14.1. Kurt-Arne Johnsen, Fauske Sjakklubb
15.1. Kjell Arne Lilleløkken, Levanger Sjakklubb
18.1. Lars Erik Pedersen, Strømmen Sjakklubb
19.1. Arild Tørum, SMPOAÅ
21.1. Kjartan Austad, Porsgrunn Sjakklubb
2.2. Bjørn Velken, Offerspill Sjakklubb
3.2. Christian Neukamm, Sarpsborg SK
6.2. Rayner Vestgård, Lofoten Sjakklubb
8.2. Anders Kristensen, Trondheim SF
11.2. Bjørn Vidar Vågen, Haugaland SK
22.2. Henrik Wrangell, OSS
22.2. Erling Wrangell, OSS
26.2. Geir Olsen, Sevland SK
5.3. Harald M. Dahle, Sandnes SK

Aryan Tari (21 år)

Aktuell med debut i Altibox Norway Chess superturneringen i Stavanger.

1. Hva er din favorittby?
Bergen.

2. Yndlingsmat?
Sushi.

3. Drikke?
Bulmers (cider).

4. Har du en favorittfilm?
Jeg ser klart mest på serier, men husker jeg likte Forrest Gump veldig godt.

5. TV-serie?
Black Mirror.

6. Din favorittsjakkspiller?
Bobby Fischer.

7. Sjakkboka som har betydd mest for deg?
Fischers 60 Memorable Games.

8. Hva er det beste sjakkpartiet du har spilt?
Mot Ivan Saric i EM i 2016.

9. Og ditt beste resultat?
Vinne junior-VM i Italia i 2017.

10. Hva kjennetegner en sjakkspiller?
Sosialt fraværende.

11. Hvordan slapper du av?
Spise smågodt og se på serie.

12. Hvilke tre personer (historiske og nålevende) ville du helst ha spist middag med?
Fischer, Nelson Mandela og Jesus.

13. Hvis du måtte rømme huset, hvilken ene ting ville du stoppet for å ta med deg?
PC-en min.

14. Hvilken sang synger du i dusjen?
Nervous av Gavin James.

15. Hva er den beste boka du har lest?
Gutten i den stripete pysjamasen av John Boyne.

16. Hvis du kunne ha valgt å være en tegneseriefigur, hvem ville du ha vært?
Wolverine.

17. Har du noen skjulte talenter?
Jeg er god til å ta pull ups.

18. Hvis du hadde vært FIDE-president, hva er det første du ville ha forandret på?
Definitivt flere knockout turneringer! Det gir mer spenning til sjakken og er et kult system...

(Foto: Lennart Ootes/Altibox Norway Chess)

NORGE P. P.
posten

Returadresse:
Norges Sjakkforbund
Bentsebrugata 20
0476 Oslo